The Latvian newspaper for Canada and U.S.A.

Published twice weekly by Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi", Inc. — Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephone. EM 8-0792. Editor in U.S.A. — A. Zvēriņš, 90-16 Park Lane S., Woodhaven 21, N.Y., U.S.A. Tel. VI 6-7667.

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA.

WEDNESDAY, JUNE 4, 1958.

LATVIJA
AMERIKA

5
44./686. n-rs. TREŠDIEN, 1958. G. 4. JŪNIJĀ 8. gads

Latviešu laikraksts Amerikā

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi", inkorporēta. Redaktori: I. Vīksna, J. Vītols, A. Gailīte. Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Tel. EM 8-0792. ASV red. — A. Zvēriņš, 90-16 Park Lane S., Woodhaven 21, N.Y., U.S.A. Tel. VI 6-7667. Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50; par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.00.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.60 Tekstā $3.20—$6.40 par vienu collas slejas telpu.

De Golls glābj Franciju no partiju raditā chaosa

ĢENERĀLIS PATSTĀVĪGI VALDĪS SEŠI MĒNEŠI

JAUNAIS MINISTRU PREZIDENTS DE GOLSS MĒĢINĀS NOSTABILIZĒT FRANCIJAS POLITIKU UN SAIMNIECĪBU.

Parīzē. Pagājušās nedēļas nogalē Francijas valdības stūri savās rokās pārņēma ģen. de Golls, tādējādi likvidējot nopietnāko pēckara politisko krizi, kas vairākkārt draudēja pārvērsties pilsoņu karā.

Pagājušās nedēļas nogalē, pēc vairāku dienu kavēšanās, ģen. de Golls paziņoja, ka viņš gatavs pieņemt premjēra amatu, ja tas viņam tiek piešķirts uz viņa noteikumiem. Ar to jāsaprot, ka ģen. de Golls pēc iespējas mēģinās atkratīties no dažādo partiju ietekmes parlamentā, lai kā legāls ministru prezidents iegūtu diktātoriskas tiesības, tādēļ nav brīnums, ja opozicija pret ģen. de Gollu nav beigusies. Komūnisti un sociālisti pagājušās nedēļas nogalē turpināja savas demonstrācijas pret Francijas militāristiem, piedraudot ar pilsoņu karu, ja de Golls nāktu ministru prezidenta amatā. Ar to pašu draud arī Alžīrijas militāristi — gan tādā gadījumā, ja de Gollam tiek liegts ministru prezidenta portfelis. Turpinoties sociālistu un komūnistu demonstrācijām Parīzes ielās, varēja domāt, ka ģen. de Golls neriskēs ar savu kandidatūru līdz tam brīdim, kamēr nebūs pilnīgi noskaidrojies, ka viņš var iegūt parlamentā nepieciešamo vairākumu. Bet pienākot maija mēneša pēdējai dienai, ģenerālis jau bija pārdomājis un nolēmis stāties deputātu priekšā kā jaunais ministru prezidents. Lai gan līdzšinējās balsošanas ministru prezidentam Pflemlēnam liek domāt ka ģen. de Golls parlamentā sastapsies ar spēcīgu opoziciju, taču pēdējais un viņa piekritēji pag. nedēļas nogalē par de Golla panākumiem vairs nešaubījās un pareģoja, ka, uzticības nobalsošanas brīdim pienākot, ģenerāļa pusē stāvēs pietiekami daudz deputātu, lai pēdējo ievēlētu Francijas ministru prezidenta amatā.

De Golls ar kundzi ierodas Parīzē.

Tā arī notika

Samierinādamies ar ģen. de Golla prasību — valdīt pēc viņa personīgiem ieskatiem sešus mēnešus — franču parlamenta deputāti ar 329 pret 224 balsīm apstiprināja de Golla kandidatūru ministru prezidenta amatam. Pēdējais savukārt solījās netaupīt spēkus Francijas labklājības atjaunošanai. Politiskajā laukā **de Golls solījās gādāt par nepieciešamiem grozījumiem franču konstitūcijā, lai Franciju pasargātu no tālākām politiskām krizēm. Militārā laukā viņš solījās rūpēties par kārtības atjaunošanu Alžīrijā.**

Tas nozīmē, ka ģen. de Gollam jāprot vienlaicīgi sadziedāties ar Alžīrijas militāristiem un kolonistiem un pilnīgai situācijas normālizēšanai jātiek galā arī ar nacionālistu nemierniekiem — un tas jāizdara tādā veidā, lai apmierinātu abas pirmās grupas! Tikpat grūti atrisināms kā nule minētais uzdevums Alžīrijā ir arī ģen. de Golla iekšpolitisko sarežģījumu problēmu ceļš pašā Francijā. Politikās dzīves nostabilizēšanai de Golls paredzējis apklusināt nesaticīgās deputātu balsis uz vismaz sešiem mēnešiem, labi zinādams, ka neveiksmes gadījumā pēc viņam dotā perioda — šīs balsis būs kļuvušas vēl skaļākas nekā līdz šim.

Francija no ģen. de Golla sagaida brīnumus — politiskus, militārus un saimnieciskus. Bet visas šīs trīs dzīves nozares pēdējo gadu laikā ir novestas tādā chaosa stāvoklī, ka gaidīto brīnumu reālizēšana var izrādīties neiespējama. Jo sevišķi, ja Francija de Golla valdīšanas augļus grib sākt baudīt jau pēc sešiem mēnešiem.

Patlaban katrā ziņā daudz nopietnāks par situāciju Francijā ir saspīlējums Ziemeļafrikā. Alžīrijas militāristi un kolonisti savu ir panākuši. Viņu ideāls de Golls ir ievēlēts. Kas būs tālāk? Acīmredzot tāds pats jautājums māc arī pašu premjēru, kas jau šīs nedēļas pirmajā pusē izlidoja uz Alžīriju, lai tur sastaptos ar ģen. Salanu un Masū. Savu Alžīrijas misiju ģen. de Golls par sekmīgu varēs atzīt tikai tad, ja izdosies likvidēt vairāk kā trīs gadu ilgo karu ar nacionālistu nemierniekiem. Arī situācija Tunisijā liecina, ka ar samierināšanos jāpasteidzas.

Nepārliecinošais vairākums Francijas parlamentā liecina, ka deputātu aprindās opozicija pret de Gollu vēl vienmēr nav mazinājusies. To apstiprina arī komūnistu un sociālistu demonstrācijas Parīzes ielās . . . Līdz ko kļuva zināms, ka deputāti nobalsojuši par de Gollu ministru prezidenta amatam, Parīzes centrā sāka pulcēties labi organizēti demonstrantu pūļi, žirijas militāristi un kolonisti kas izcīnīja asus kautiņus ar tikpat labi organizētām policijas vienībām.

Lai gan demonstrācijas pret ģen. de Gollu uzliesmoja kā Parīzes centrā, tā arī vairākās tās priekšpilsētās, notikušais tomēr liecināja par daudz maigāku sagaidīšanu, nekā jaunajam premjēram to bija pareģojusi policija. Pirms izšķirīgās nobalsošanas parlamentā Parīzes policija baidījās no bruņotām sadursmēm, jo sevišķi ar komūnistiem, kuŗu pretestība pret de Gollu ir visspēcīgākā.

Alžīrijā, no otras puses, ģen. de Golla stāšanās amatā tika atzīmēta ar dziesmām un gavilēm. Alžīras ielās, karavīriem un kolonistiem izsakot sajūsmu par savu uzvaru pār ministru prezidentu Pflemlēnu un viņa politiku, kas draudēja mazināt eiropiešu līdzšinējo iespaidu.

ARĪ PORTUGALĒ POLITISKI SAREŽĢĪJUMI

IEKŠĒJĀS NESASKAŅAS VĀJINA ZIEMEĻATLANTIJAS ORGANIZĀCIJU

Lisabonā. Portugale grib atkratīties no ministru prezidenta Salazara diktātūras, paskaidro prezidenta amata kandidāts Delgado.

Lai gan pēdējam nav nekādas lielās cerības uzvarēt Portugales prezidenta vēlēšanās, taču viņa kampaņa ir saistījusi vispārēju ievērību, sevišķi tādēļ, ka tā vērsta pret ministru prezidentu Salazaru.

Laikā, kad Varšavas paktā valstis sludina arvien lielāku vienotību, Ziemeļatlantijas organizācijai nav atlicis daudz, ar ko šādai vienotībai atbildēt. Nesenās ārlietu un aizsardzības ministru konferences lika domāt, ka brīvā pasaule savu aizsardzību ir koordinējusi pietiekamos apmēros, lai varētu runāt par savstarpēju sadarbību. Ārēji tas tā patiesi arī ir, bet iekšējās nesaskaņas organizāciju novājinājušas tik tālu, ka par sadarbību nevar vairs runāt. Sav. Valstis, kā tas tagad neoficiāli zināms, pašreiz paļaujas vairs tikai uz Rietumvāciju un Turciju. Itālija pēc kristīgo demokratu uzvaras vispārējās vēlēšanās arī ir kļuvusi par puslīdz drošu sabiedroto. Bet Anglija ar savu svaidīgo ārpolitiku un vēlēšanos taupīt uz Rietumeiropas aizsardzības rēķina ir kļuvis visai šaubīgs kara draugs, par Franciju nemaz nerunājot.

Ziemeļatlantijas organizācijā esošo valstu ārlietu un aizsardzības ministri nolēma, ka Rietumeiropas aizsardzībai nepieciešams lielāks divīziju skaits, nepieciešami vismodernākie ieroči un jaunākais, ko brīvās pasaules aizsardzībai spēj dot amerikāņu gaisa spēki. Lai nepieciešamo sasniegtu, Ziemeļatlantijas organizācijai jāsadarbojas daudz ciešāk kā līdz šim vispārējās aizsardzības koordinēšanā. Nesaskaņas, piemēram, Francijā un tagd arī Portugalē, jāmēģina likvidēt pēc iespējas ātri vai vismaz jāierobežo lokālā nozīmē. Ļaujot tām turpināties, Ziemeļatlantijas organizācijai draud briesmas tikt novājinātai iekšējās nesaskaņās.

MASKAVA ATKAL GRIB RUNĀT

CHRUŠČEVS IZSAKA GATAVĪBU PAR ATOMIEROČU MĒĢINĀJUMU PĀRTRAUKŠANAS PĀRRAUDZĪBU.

Vašingtonā. Pēc gara pārtraukuma Sav. Valstu un Padomju Savienības starpā atkal notikusi vēstuļu apmaiņa, šoreiz skarot jautājumu par prezidenta Eizenhauera proponētām techniskas dabas sarunām atomieroču mēģinājumu pārtraukšanas pārraudzībai.

Pirms vairāk kā nedēļas vēstulē Padomju Savienības premjēram Chruščevam prezidents Eizenhauers kārtējo reizi atgādināja savu piedāvājumu, un šoreiz Padomju Savienība to pārsteidzošā kārtā arī akceptēja (laikā, kad amerikāņi ir uzsākuši savu mēģinājumu seriju Klusajā okeanā!).

Atbildot uz Eizenhauera vēstuli, Chruščevs liek saprast, ka sarunas atomieroču mēģinājumu pārtraukšanas pārraudzībai ir iespējamas, ka tās var sākties nākamo 3 nedēļu laikā un ka Padomju Savienība sarunās gribētu pieaicināt arī Poliju un Čechoslovakiju un, varbūt, arī kādu neitrālu valsti, piemēram, Indiju. Rietumu pasauli sarunās pārstāvētu Francija, Anglija un Savienotās Valstis.

Jauns liberāļu partijas līderis Kvebekā

Par liberāļu partijas līderi Kvebekas provincē ievēlēts agrākais federālais ministrs Žans Lesāžs (Jean Lesage), kas nesen vēl nevēlējās darboties provinces politikā. Ž. Lesāžu jūsmīgi apsveikuši apm. 4.000 delegātu un partijas atbalstītāju.

Kāda ir satelitu neatkarība?

Uz to labi atbild pats Chruščevs kādā no savām nesenajām runām, kuŗā viņš pēc sava prāta iztirzā galotņu konferencē nokārtojamās temas, gaužām sašutis izsaucoties: „ASV prezidenta vēstījumā viss jautājums par sastapšanos un vienošanos visaugstākajā līmenī atbīdīts atpakaļ izejas pozicijās, no jauna izvirzot Vācijas jautājumu un jautājumu par stāvokli Austrumeiropas zemēs. Mēs nevaram noslēpt savu vilšanos sakarā ar ASV valdības nostāju. Patiešām jau pats fakts, ka ASV prezidenta vēstījumā uzsvērts tā dēvētais jautājums par stāvokli Austrumeiropas zemēs ir kaut kas nedzirdēts valstu attieksmēs. Tā patiešām ir šo attieksmju elementāro normu kliedzoša pārkāpšana. Padomājiet tikai, kā reaģētu ASV, ja mēs ierosinātu pārrunāt un revidēt stāvokli viņas pašas pavalstīs . . . "

Jā, tāda ir īstenība. Der iegaumēt visiem, kas iedomājas, ka PSRS republikām jeb satelitiem varētu būt kaut kāda no Maskavas neatkarīga politika. ASV pavalstis var gan kritizēt centrālās valdības rīcību, bet satelīti drīkst Maskavai vienīgi piebalsot.

LATVIEŠU SKOLA MONTREĀLĀ

Skolas vadītājs pasniedz šī gada sekmīgākajam absolventam A. Caunītim Latviešu preses b-bas Kanadas kopas velti grāmatu. Attēlā no kr.: skolas vadītājs E. Mazutis, absolventi Jānis Kazaks, Andris Caunītis un klases audzinātāja J. Kalniņa - Pinka. Foto J. Baltiņš.

JAUNI PLĀNI ALŽĪRIJĀ

ALŽĪRAS PILSĒTAS VECĀKAIS PROPONĒ FRANCIJAS CIEŠĀKU SADARBĪBU AR ZIEMEĻAFRIKAS ARABIEM.

Alžīrā. Gaidot ģen. de Golla ierašanos Alžīrā, pēdējās pilsētas vecākais Ševaljē nāca ar priekšlikumu nodibināt Ziemeļafrikas federāciju, lai tādā veidā samierinātu arabu nacionālistus un noturētu Alžīriju pie Francijas. Pēc Ševaljē domām, Alžīrijai būtu jāiesaistās Francijas republikā — un tas pats būtu jādara arī Marokai un Tunisijai. Pēdējām, šādā gadījumā, nāktos mazliet zaudēt no savas tagadējās neatkarības, bet vispārējās saimnieciskās stabilitātes ziņā tās būtu cēlušās.

Kaut gan Francijas saimniecība pašreiz nav tādā stāvoklī, lai par to varētu jūsmot, kā Tunisijā, tā arī Marokā vēl vienmēr pastāv franču naudas sistēma un kapitālieguldījumu lielums nāk no Francijas. Labi informētās diplomātiskās aprindas paskaidro, ka Francijai vienošanās ciešākas sadarbības jautājumā ar Maroku un Tunisiju būtu puslīdz viegli panākama. Galvenais šķēršlis būtu Alžīrija, kas pieprasa absolūtu neatkarību no Francijas un ar pēdējo nekādās darīšanās negrib ielaisties. Šāda nostāja savukārt ietekmē Maroku un Tunisiju, kas, simpatizēdamas Alžīrijai, būs atturīgas darījumos ar Franciju, kamēr pēdējai nebūs izdevies vienoties ar Alžīriju. Kā franči, tā arī Ziemeļafrikas arabi labi saprot, ka atslēga pašreizējo domstarpību likvidēšanai un labāku attieksmju izveidošanai meklējama Alžīrijā. Tādēļ nav arī nekāds brīnums, ja ģen. de Golls ir izvēlējies Alžīriju kā pirmo pieturas punktu savā modernajā Francijas glābēja un atbrīvotāja lomā.

Vācijas valstsvīri Kanadā

Ontario parlamentā, Toronto sestdien, 31.maijā Rietumvācijas republikas prezidentu Dr. Heusu un ārlietu ministru pieņēma gubernātors - leitn. Mekeijs (Mackay). Sēž prezidents Dr. Heuss, stāv no kr. Rietumvācijas vēstnieks brīvkungs Dr. Haso f. Ecdorfs (Hasso von Etzdorf), Ontario gubernātors - leitn. Mekeijs, Rietumvācijas ārlietu ministrs Dr. Heinrichs f. Brentāno.

RADAR IEKĀRTAS NOVECO

Sav. Valstis uzsākušas pētījumus Kanadas ziemeļos iekārtoto radara staciju modernizēšanai.

Otavā. Kanadas ārlietu ministrs Smiss parlamentā paskaidroja, ka satelītu un starpkontinentālo raķešu laikmetā tikai nesen pabeigtā radara staciju sistēma Kanadas ziemeļos jau varētu būt kļuvusi praktiski nederīga. Lai noskaidrotu, kas nepieciešams radara tīkla modernizēšanai, to piemērojot moderna kara apstākļiem, Kanada devusi atļauju Sav. Valstīm uzsākt pētījumus šai virzienā. Domā, ka modernizēšana varētu izmaksāt tikpat daudz kā visa radara tīkla būve. Tas nozīmē astronomiskus skaitļus. Vislielākās grūtības aizsardzības sistēmai sagādā raķešu drausmīgais ātrums. Laiks, kuŗā raķete jāuztver radarā, jānoskaidro tās piederība, virziens un jānodod šī ziņa tālāk uz galveno nervu centru (tūlītēja atmaksas uzbrukuma uzsākšanai) sakarā ar raķešu ātrumu, tagad kļuvis tik bezgala īss, ka pašreiz rīcībā esošie instrumenti šo uzdevumu vairs nespēj veikt.

DAŽOS VĀRDOS

Pēc 7 dienu meklēšanas Kanadā Rainy River apkārtnē 500 ļaužu liela grupa atrada 11 g. v. Karolu Džonsonu, kas visu nedēļu bija pārtikusi tikai no saknītēm un zāles. Meitene tomēr pārbaudījumu pārcietusi samērā labi. Viņa ievietota slimnīcā, lai pārbauditu veselību.

LEONS REITERS ARESTĒTS

Zviedru laikraksts „Stockholms Tidningen" 23. maijā raksta, ka diriģents Leons Reiters dzērumā kādā Rīgas krogū sācis ķildu un piekāvis kādu žīdu. Pēc kautiņa Reiters esot apcietināts.

LATVIJA

Draugi grib mūs asimilēt,
Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.
Archibīskaps T. GRĪNBERGS

SAPŅOTĀJI VAI CĪNĪTĀJI

VALDIS MUIŽNIEKS, ALJA's priekšsēdis

Tuvojas atkal 14. jūnijs. Pagājuši būs 17 gadi no drausmīgās šausmu nakts un dienas, kas bija sākums Baltijas tautu „pārskološanas" vai iznīcināšanas plānā.

Ja esam izpratuši šīs šausmas, tad ap šo laiku mums sirdī un uz lūpām ir vārdi — Kungs, palīdzi man saskatīt, ko varu darīt, lai šīs šausmas novērstu citiem.

Reizē ar acu kaktiņā žūstošo asaru parasti nāk arī atbilde — esi dievnamā šajā dienā, lūdzot Visuvarenā gādību, esi īpašajā sarīkojumā, kurā jāmirdz cauri nākotnes ciņu perspektīvām brīdini brīvo pasauli, jo briesmas jebkuŗai gimenei piedzīvot tādu pašu likteni pa šiem 17 gadiem nav mazinājušās, bet pieaugušas.

Šajās dienās katram no mums jāpārdomā un jādod sev atbilde, vai esam pašapmierinātie sapņotāji vai cīnītāji, kas palīdz novērst draudošās briesmas. Mums japārcomā, vai pietiek, ka mēs veicam tikai kādu no šiem trīs uzdevumiem.

Amerikas latviešu jaunatnes apvienības vadība lūdz savus biedrus un ikvienu veikt visus trīs uzdevumus. Lai atvieglotu pulciņiem informēt amerikāņu sabiedrību, ir iespiestas īpašas lapas izsūtīšanai amerikāņu draudzēm. Tajās jāieraksta tikai tās draudzes adrese, kuŗai tās sūta, un nosūtītāja adrese, lai attiecīgās draudzes varētu pieprasīt informāciju, ja tā vēlas.

Šo „An Appeal to the Churches of America" sagatavojot, ir ievērots, ka nevienam šinī zemē nav daudz laika. Informācija ir sniegta koncentrētā veidā, un sastādītāji cer, arī piemērotā veidā. Tās var izmantot, sūtot amerikāņu draudzēm, kā organizācijas, tā atsevišķas personas. Ieinteresētie šajā pasākumā lūgti rakstīt Valdim Muižniekam, 1401 N. Fairfield Ave., Chicago 22, Ill., USA.

Ir pagājis samērā īss laika sprīdis, kopš šī akcija sākusies. Tomēr ar prieku var atzīmēt, ka dažu pilsētu jaunieši jau to izplānojuši un uzsākuši darbus. Tā, piemēram, Čikāgas jaunieši paredz to piesūtīt vismaz 2.000 Illinoijas draudzēm.

Tā kā apelāciju iespiešana un izsūtīšana vairākos tūkstošos eksemplāru saistās ar diezgan lieliem materiāliem izdevumiem, tad ALJA būs pateicīga organizācijām un atsevišķām personām par materiālo atbalstu. To lūdzam sūtīt ALJA kasierim, Gunāram Biekēnam, 1120 N. 37th Street, Milwaukee, Wisc. USA.

Jaunatnei vēl netrūkst ideālisma, bet dažreiz viens otrs pasākums grūti īstenojams līdzekļu trūkuma dēļ.

K. Kampe.

VALSTS KAPITĀLISMS

Pazīstamā amerikāņu politiskā komentātore Doroteja Tompsone ir pateikusi kaut ko sevišķi interesantu: viņa neredz starpību starp komūnismu un kapitālismu. Komūnismu viņa ieskata par valsts kapitālismu un secina, ka ne tikai ASV, bet visas valstis pastāvīgi arvien vairāk virzās uz valsts kapitālismu, un starpība starp Padomju Savienību un pārējām valstīm ir tikai tā, ka pirmajai valsts kapitālismā ir ilgāka pieredze.

Tompsone domā, ka sociālisms ir utopija: komūnisma mērķis bija uzcelt sociālsmu, bet tā vietā radās valsts kapitālisms. Demokratijās kapitālisti paši nosaka savu peļņu un strādnieki paši ar ļoti spēcīgo arodbiedrību starpniecību noteic savu algu lielumu. Tas Rietumus ievedīs (Tompsone šeit citē A. Toinbija vārdus) — „sarežģījumu stāvoklī".

Tiktāl Tompsone. Ja reiz šie viņas apgalvojumi ir pareizi, tad tas nozīmē, ka demokratija būs spiesta atkāpties valsts kapitālisma priekšā.

Valsts kapitālisma saimniecība nav domājama citāda kā plānsaimniecība, bet tāda ir arī katra privātkapitālista saimniecība. Tas nacionālekonomijas plānu nedod, jo katrs kapitālists pats nosaka, vai viņš ražos mušu ķeramo papīru vai pārnēsājamus radio aparātus; abas lietas ir labas, bet abas nenozīmīgas valsts sacensībā ar absolūtā valsts kapitālisma zemi, kāda ir Padomju Savienība. Šinī sakarā ir jāražo tas, kas der ārzemju tirgiem un jāpārdod lētāk nekā pārdod boļševiki. Nav svarīgi, cik daudz ASV ražo vairāk kā Pad. Savienība, bet cik no ASV ražotām precēm der aukstā kara un militārās gatavības sacensībā ar pēdējo, un tas nozīmē plānsaimniecību. Šādu plānsaimniecību, neierobežojot demokratiskās brīvības, panākt nav iespējams.

Cits slavens amerikāņu komentātors, Valters Lipmanis, ir teicis no valdošās politiskās dogmatikas viedokļa ķecerīgas domas, ka demokratijas nav spējīgas ne pienācīgi sagatavoties karam, ne arī nodibināt mieru. Ja šīs viņa domas ir pareizas attiecībā uz 1. un 2. pasaules karu priekšvēsturi, tad tomēr jāatzīmē, ka demokratijas abos šajos karos uzvarēja, bet neaizmirsīsim, ka kara laikos demokratiskās brīvības bija ievērojami ierobežotas, un neaizmirsīsim arī, ka tagad šīs brīvības būtu jāierobežo aukstajā karā, un tas demokratijām ir ļoti smags uzdevums.

Tompsonei taisnība, ka Padomju Savienībā valda valsts kapitālisms un ka Rietumos tas uzrāda pieaugošu tendenci, bet tas nenozīmē, ka nebūtu starpības starp komūnistisko un demokratisko kapitālismu. Starpība starp valsts kapitālismu Rietumos un Pad. Savienībā ir mēklējama un atrodama politiskajā dogmatikā.

Zinātniskā atzinumā nav nekādas brīvības: no četriem „kas ir 2×2" rezultāts, nevar atņemt ne vienu miljardo daļu. Normātīvās zinātnēs, pie kuŗām pieder arī politika, nav eksaktu izejas punktu, un tur patiesības tiek aizstātas ar dogmām, bet katra dogma ir tikai viena no vairākām iespējamām. Komūnisti savu marksistisko dogmu ir izsludinājuši par eksaktu zinātni. Tad arī saprotams „ka nekādas brīvības nav, un katra vismazākā novirzīšanās no partijas līnijas, tiek atzīta par nepareizību.

Valsts kapitālisms Rietumos demokratisko brīvību nav ierobežojis. Tas eksistē kopā ar privātkapitālismu un tam ir tas pats privātkapitālisma raksturs — tā pati kvalitāte. Tas nekad nevar kļūt absolūts. Tompsone abu veidu valsts kapitālismu salīdzina tikai kvantitātīvi: Padomijā tas gājis tālāk. Dogmatisko starpību viņa nemaz nepieminēja, bet tā ir tikpat liela kā starpība starp demokratiju un absolūtu diktatūru, un nav pat iespējams padomju un Rietumu valstu kapitālisma veidus vienā plāksnē salīdzināt, jo tie pieder pie 2 pilnīgi pretējām dogmatikām. Rietumi savu demokratisko kapitālismu un dažas citas savas demokratiskās brīvības var ierobežot, bet tas nevar grozīt politiskās sistēmas pamatraksturu, un Rietumos eksistējošais valsts kapitālisms nevar izvērsties par Padomju Savienības valsts kapitālismu.

PATEICĪBA

Daugavas Vanagu apvienības saime Klīvlendā izsaka sirsnīgu, latvisku paldies Elmāram Šķobem no Toronto par saistošo referātu, š. g. 17. maijā apvienības rīkotajā Kurzemes cietoksņa atceres aktā, apgaismojot patiesos notikumus Kurzemē pēc Vācijas kapitulācijas. Tāpat liels paldies par tālā ceļa mērošanu ar personīgiem līdzekļiem. Sakarā ar atteikšanos no ceļa naudas samaksas, apvienība šī sarīkojuma skaidro atlikumu ziedo palīdzībai tautiešiem aiz dzelzs aizkara.

DV apv. valde, Klīvlendā.

JAUNS LATVIEŠU ĀRSTS

Ar 1. jūniju pilnu privātpraksi Toronto uzsāk Dr. Pāvils Cakuls. Viņš pārņēmis nelaika Dr. A. Tütera kabinetu, 603 Sherbourne St., tel. WA 1-4478. Līdz šim, turpinot vēl darbu Sv. Jāzepa slimnīcā, Dr. P. Cakuls pieņēma privātos pacientus tikai vakaros, bet no 1. jūnija, tur darbu izbeidzot, viņš būs sastopams kabinetā no pl. 9 — 2 p. p. un no pl 5 — 7 vak.

Dr. P. Cakuls dzimis 1930. gada 10. maijā. 1956. g. viņš beidzis Līdsas (Leeds) universitāti Anglijā ar M. B., Ch. B. gradu. Pag. gada vidū kopā ar vecākiem pārcēlies uz Kanadu un ārsta-praktikanta laiku strādāja Sv. Jāzepa slimnīcā Toronto. Noliekot valsts pārbaudījumus pie Kanadas mediciniskās padomes (Canadian Medical Council) Toronto, viņš ieguvis M. D. gradu un tiesības ārsta privātpraksei arī Kanadā.

Dr. Cakuls ir LKSA Dzintars locekliš.

EGILS TANNIS

Toronto universitātes Architektūras fakultātē ieguvis Bachelor of Architecture gradu. Viņš ir aktīvs Toronto latviešu studentu kopas biedrs un korp. Patria locekliš.

PATEICĪBA

Manā viesošanās laikā pie dēliem Kanadā daudzi sabiedriski darbinieki, bijušie darba biedri, audzēkņi un atseviķi tautieši izrādīja man lielu atsaucību un uzmanību, sagādājot man iespējas tikties un iepazities ar mūsu tautiešu darbošanos un dzīvi šinī kontinentā.

Pateicoties viņiem, es tikos un iepazinos ar Baltijas sieviešu padomes, LNAK kultūras nozares un skolu vadības, DV Kanadā vadības, vairāku nodaļu un it sevišķi Vanadžu, Latviešu apriņķa lauksaimnieku, Saulaines un kaucmindiešu centieniem un darbu, piedaloties gan sēdēs, sanāksmēs un svinībās, gan apciemojot tos mājās.

Visur vēroju latviešu lielo enerģiju, sīkstumu un neatlaidību savas dzīves veidošanā un nostiprināšanā, kā arī ciešo apņemšanos saglabāt savas nacionālās vērtības un stāju, palīdzēt saviem tautiešiem dzimtenē un izsūtījumā un piedalīties mūsu tautas nacionālā ciņā.

Gribētos cerēt, ka ciemošanās laikā man būs izdevies kaut vai ar mazu daļiņu piedalīties draudzības tilta celšanā pāri jūrām, lai savstarpēji ciešāki saistītu atsevišķos tautas locekļus, izklīdinātus dažādos kontinentos.

Sirsnīgi pateicos visiem par viesmīlību, parādītu man gan kā sabiedriskai darbiniecei, gan personīgi.

Reizē ar šo izsaku siltu pateicību visiem tiem tautiešiem un organizācijas locekļiem, kas nodevuši caur mani ziedojumus latviešu veco ļaužu un invalīdu mītnei Almelijā.

M. Ķeņģe,
DVF Vanadžu daļas un LNPL Izglītības noz. vadītāja Anglijā.

AMERIKĀŅU DZIEDONIS RĪGĀ

Maskavas laikrakstā „Sovetskaja Kultūra" ievietots krievu ievērojamā dziedātāja A. Ivanova raksts, kuŗā viņš ļoti atzinīgi izsakās par amerikāņu baritonu Leonardu Uorenu (Warren), kas uzstājas Metropolitena operā Ņujorkā un tagad iebraucis Padomju Savienībā, kur dziedās koncertos Maskavā, Ķijevā un Rīgā. Viņš esot pirmais no lielajiem amerikāņu māksliniekiem, kas apmeklē Padomju Savienību. Tālāk autors izsaka neapmierinātību par to, ka amerikāņi neatļaujot krievu dziedātājiem Metropolitena operā dziedāt krievu valodā. Ameriku apmeklējot krievu dziedātāji I. Petrovs un F. Ļisicins.

70 LATVIEŠU MĀCĪTĀJI SLUDINA EVANĢELIJU DINVIDAMERIKAS DŽUNGĻOS

Mācītājs Arvīds Eichmanis 2 mēnešos apceļos ASV un Kanadas baptistu draudzes

Līdzās mācītājam Zingeram, Irbei, u. c., kas savu darba lauku atraduši Āzijas vidienē, mācītājs Arvīds Eichmanis jau kopš 1922. g. darbojas Dienvidamerikas svelmē. Pēc viņa atzinuma, evaņģeliju dažādām tautām tur sludina ap 70 latviešu baptistu mācītāju.

Viņa pirmā viesošanās notika Bostonā, kur viņš Ragles ielas baptistu baznīcā latviešu saimei 3 dienas teica svētrunas un stāstīja par dzīvi Brazilijā un Bolīvijā. Bez tam viņš 12. maijā teica radio runu latviešu radio pusstundā.

Varētu iedomāties, ka cilvēks, kas pusmūžu nodzīvojis tropu karstumā, būs brūni iededzis un ieguvis dienvidniecisku temperamentu, bet šis pazīmes nevar saskatīt 72 gadus vecā sludinātāja Arvīda Eichmaņa sejā. Viņš bija tērpies tumšā uzvalkā un atgādināja cilvēku, kas būtu ieradies no ziemeļiem. Viņš runāja latviski un nevienu teikumu savā runā nejauca ar spāņu vai portugaļu vārdiem, ko tik bieži var novērot pie Amerikas latviešiem, kas runājot jauc angļu valodas vārdus. Bez latviešu valodas E. runā vēl vācu, krievu, portugaļu, spāņu, nedaudz franču un angļu valodas.

Tā kā plašākai latviešu sabiedrībai Eichmaņa vārds un darbība maz pazīstama, tad der pastāstīt arī kaut ko par viņu pašu.

Arvīds Eichmanis dzimis Renģes pagastā ,bet vēlāk pārgājis dzīvot uz Ventspili, kur viņa tēvs sācis darboties par baptistu sludinātāju. Sākumā Arvīds strādājis par pārdevēju grāmatu veikalā, tad pievērsies sludināšanas darbam, zināšanas iegūdams pašmācības ceļā.

No savas dzīves 10 gadus viņš viņš ziedojis kara dievam — cara armijā, pasaules karā, vācu gūstā un 2 gadus Latvijas armijā.

1922. gadā izceļojis uz Braziliju un darbojies Palmas latviešu kolonijā par mācītāju. Brazīlijas džungļos ieceļotāji izveidojuši priekšzīmīgu koloniju, kur ilgus gadus iznācis arī latviešu žurnāls. Vārpas un Palmas latviešu kolonijās latviešu valoda ir daudz tīrāka nekā ASV. Misionārs stāsta, ka īsi pirms 2. pasaules kara Brazilijā plosījies šovinisms, rezultātā aizliedzot ieceļotājiem lietot svešvalodas. Jaunie likumi stipri traucējuši kolonistu kultūrālo darbu.

Būdams arī citādi sarūgtināts. A. Eichmanis kopā ar 15 domu biedriem devies bēgļu gaitās uz kaimiņvalsti — Boliviju. Viņi apmetušies 50 jūdzēs no Brazīlijas robežas — Bolīvijas džungļos, kur siro tīģeri un lauvas, lai iedzimtiem sludinātu evaņģeliju. Kad viņš savu nodomu pasaka saviem paziņām, tie izsaucas: „Braukt uz Boliviju, tas taču nozīmē aprakt savu dzīvi!"

Eichmanis nav bijis atrunājams un viņš bēg no civilizācijas ērtībām. Viņš laužas džungļos, tos kultivē un kopā ar savu latviešu kopu vada vispietiekamāko dzīvi, kādu vispār var iedomāties vēl šajā gadu simtenī.

DZIESMU SVĒTKUS IEVADĪS AR RADIO RAIDĪJUMU

KANADIEŠI SAVUS DOLARUS VARĒS IEMAINĪT ŅUJORKĀ

Dziesmu svētku rīcības komiteja Ņujorkā noskaidrojusi, kā svētku viesi ,kas būs ieradušies no Kanadas, savus dolarus varēs iemainīt pret ASV dolariem. 4. un 5. jūlijā bankas būs slēgtas, bet sestdien, 5. jūlijā, būs atvērti daži privāti maiņas kantori, kuŗu adreses būs ievietotas Dziesmu svētku vadonī. Šie kantori maina 1 Kanadas dolaru pret $1,01 ASV dolaru.

A. Lidača un J. Risberga būvuzņēmums Gaida Construction Corp. ziedojis 200 dol. balvu pieškiršanai Dziesmu svētkos. Studenšu korporāciju kopa Ņujorkā ziedojusi dzintara kakla rotas, kuŗas piešķirs kā balvas vecākajai un jaunākajai dziedātājai.

Medicīniskās palīdzības punktā svētku laikā pārmaiņus darbosies 6 latviešu ārsti, kuŗus dos Studenšu korporāciju kopa un Korporāciju kopa Ņujorkā.

Izstrādāta programma latviešu radio raidījumam Ņujorkā 28. jūnijā no pl. 6 līdz 6,55 (WN YC), kaş domāts kā ievadījums latviešu Dziesmu svētkiem. Programmā paredzēta J. Mediņa Latvju rapsodija un daļa no Latvju svītas, ko iespēlējis Stokholmas simfoniskais orķestris. Ņujorkas draudzes jaukts koris dziedās J. Vītola Gaismas pili un vairākas tautas dziesmas. Raidījumā uzstāsies Norma Auziņa (vijole), Ksenija Brante (soprāns), Ingus Nāruns (čello), pie klavierēm A. Bērzkalns.

JAUNIEŠU KURSI UN NOMETNES EIROPĀ

Vadītāju kursi

Melunā, Parīzes tuvumā, no 20.7 — 3.8. 1958. notiek internacionālie sporta vadītāju kursi. JKS ir iespējams 1-2 latv. jauniekiem (15-25 g. v.) sagādāt brīvu piedalīšanos šinīs kursos. Kandidāti, minot vārdu, uzvārdu ,dzimšanas datus, izglītību un nodarbošanos, piesakāmi nekavējoties.

Burg Liebencellē, Švarcvaldē no 7. 7. — 18. 7. notiek Eichenkreuz rīkota internacionālā nometne.

Mainavas salā sporta vidītāju kursi no 16. 8. — 25. 8. un no 14. 9. — 21. 9.

Vlotho, pie Vēzeras jaunatnes institūta (Jugendhof Vlotho) notiek regulāri jaunatnes vadītāju kursi. Sevišķi izdevīgi un lēti tie ir Ziemeļrietumvestfālē dzīvojošiem. Ieteicams pieteikt dalībniekus šādiem kursiem: 13. 6. — 18. 6., 2. 7. — 12. 7. un 22. 9. — 2. 10.

Kristīgā miera dienesta nometnes

Vācijā. Burg Liebenzell Švarcvaldē no 17. 8. — 29. 8: Koppelsberg, pie Plēnas ezera — 19. 7. — 10. 8; Heidenhaus, pie Bilefeldas — 16. 8. — 31. 8; Berlin — 20. 7. — 10. 8.

Šveicē. Pitasch (Graubinden 1500 m) — 19. 7. — 9. 8.

Francijā. Bievres La Roche — 14. 7. — 29. 7; Saint Nazaire — 14.7 — 29. 7.; Oublaise Indre — 31. 7. — 16. 8; Maroc — région de Marrakech (Afrikā) — 1. 9. — 20. 9.;

Anglijā. Wistow, Newton Harcourt (Leicester) — 31. 8. — 22. 9. 1958.

Dalībnieku vecums 16 — 25 g. Vācijas nometnēs un 18 — 25 g. ārzemju nometnēs. Nometnēs ārzemēs var piedalīties tikai tie, kuŗi jau piedalījušies vismaz vienā internacionālā nometnē Vācijā.

JKS ir iespējams dažiem jauniešiem segt uz Mainavas un Eichenkreuca kursiem un nometnām ceļa un daļēji vai visus kursu-nometņu izdevumus. Dalībnieki uz šīm brīvvietām piesakāmi nekavējoties. Ir iespēja izkārtot palētinātu piedalīšanos arī pārējos kursos un nometnēs.

Principā pabalstus piešķir tiem dalībniekiem, kuŗi paši, vai vietējā nodaļa apņemas daļu izdevumu segt. Prakse rāda, ka izšķirošais nav līdzekļi, bet gan labā griba mācīties un darboties. Ja ir piemērots kandidāts un vēlēšanās kursos vai nometnē piedalīties un pēc tam darboties kādā jaunatnes grupā, tad vienmēr rastas iespējas segt kursu un nometņu izdevumus. Līdz šim ir bijušas vienmēr iespējas un līdzekļi vairāk nekā interesentu.

Visu kursu un nometņu dalībnieki ir bijuši priecīgi par sagādāto iespēju piedalīties, daudz mācījušies, guvuši labus draugus un labi atpūtušies.

Dalībnieki, vecāki par 25. g., pabalstus var saņemt atsevišķos gadījumos.

Beļģijas YMCA's 100 g. jubilejas svinības notiks no 2. — 3. augustam Briselē. Sakarā ar pasaules izstādi un Pasaules YMCA's eksekutīvās komitejas sēdi Briselē, Beļģijas YMCA's 100 g. jubilejas svinības būs liels sarīkojums ar dalībniekiem no visas pasaules.

Vācu CVJM (CVJM — Reisedienst, Kassel) organizē uz šīm svinībām un uz pasaules izstādi palētinātus grupu braucienus, sagādājot arī palētinātu apmešanos Briselē vai tās tuvumā.

Latviešu jaunekļu un jauno sieviešu kristīgās savienības (JKS) Vācijā centrālā valde. (Braunschweig, Broitzemerstr. 55 — 12 e.).

DZIMTENE

Igauņi gib apciemot dzimteni

Daži igauņi Dienvidamerikā domā par ekskursiju uz okupēto Igauniju, kāpēc apjautājušies Padomju sūtniecībā, vai tas ir iespējams. Sūtniecībā atbildējuši, ka viņu apmeklējumam nepiešot nekādu šķēršļu, un piesūtījusi aizpildīšanai anketu Nr. 95. Šinī anketā ir jautājums, kas trimdiniekos rada aizdomas, jo ir prasīts, lai uzdod savu piederīgo vārdus un adreses Igaunijā.

LASĪTAJU ATBALSTS

VIŅU ISTIE NOLŪKI

Latvijas Amerikā redakcijai:

Mīļie bostonieši, kas apmeklēsit krievu baletu 14. jūnijā, vai jums ir zināms, ka: Kremlī „Planovaja komisija" plāno vispasaules iekarošanu ar politisku propagandu, politekonomiju, literatūru, mākslu u. t. t.

Tie, kas sūta šurp baletu, nav krievu tauta, bet gan komūnistu partijā organizētie varmākas. Tie sūta baletu vienīgā nolūkā: izplatīt komūnismu un ieraust dolarus.

Sūtot baletu, minētā banda it kā grib nodibināt kultūrālu draudzību, bet reizē ar to, kā tas ir Dienvidamerikā, Francijā, Libānā u. c., kūda tumšās tautu masas uzsākt ģenerāluzbrukumu Savienotajām Valstīm. Venecuēlā tās pašas Kremļa bandas dienderi apmētāja akmeņiem latviešu draugu viceprezidentu Niksonu. Vai mēs paliksim vienaldzīgi un „ar politiku nenodarbosimies?!" Mostaities un modīniet citus, jo zeme jau sāk degt zem kājām!

Vai baleta apmeklētājiem ir zināms, ka lielās AFL / CIO un autostrādnieku arodbiedrības, kuŗas pārstāv desmitiem miljonu strādnieku, pilnīgi boikotē padomju komūnistus? Šie miljoni amerikāņu katēgoriski noraidījuši komūnistu un ASV arodbiedrību delegāciju apmaiņu un viesošanos Padomju Savienībā. Kādēļ? Tādēļ, ka padomju delegāti ir spiegi un savus strādniekus pārvērtuši valsts vergos. The Canadian Labor Congress, kas reprezentē miljonu strādnieku, uz padomju komūnistu arodbiedrību apsveikumu ne tikai neatbildēja, bet savā kongresā to pat nenolasīja.

Vecākā paaudze atcerēsies cara laika baletu, kas tiešām bija pasaulslavas apmirdzēts. Bet kāds tad ir tagadējais padomju balets? Tas nereprezentē brīvu mākslu, bet ir iedresēts zem čekas pistoles un piesātināts ar marksismu - ļeņinismu, tāpat kā visa padomju zinātne, māksla un literatūra.

Nauda, ko saņem par pārdotām biletēm ,nekādā gadījumā netiek dota baleta trupai, bet to patur padomju sarkanā kase un izlieto kā emigrantu saimes, tā arī visas brīvās cilvēces paklausīšanai komūnistu verdzībai. Tātad pērkot biļeti, **jūs netieši nopērkat sev vergu važas.** Ja nu bostonieši grib pakalpot cilvēcei, tad viņiem jāstāv pie kases ar plakātiem, ka šo naudu Kremlis izlietos kultūrālās cilvēces iznīcināšanai.

Balets tiek rīkots Bostonā, kur nesen smagi cieta propagandaş un subversīvu lielmeistars Menšikovs, un tieši 14. jūnijā, kad mēs skumstam par mūsu piederīgajiem un viņu moku nāvi Sibirijā!

Šai rakstā atmaskoti baleta sūtītāju ļstie nolūki. Ja kāds par tiem šaubītoş ,tad dokumentāriski pierādījumi atrodami grāmatā „The Red Fog Over America", cena $2,00.

Mīļie bostonieši, pēc manām domām šāda satura rakstus jums vajadzētu ievietot vistās vietējās avīzēs un žurnālos, lai amerikāni saprastu kādēļ un pret ko jūs 14.jūnijā demonstrējat, tad jūsu demonstrāciju saprastu un visi to apsveiktu.

LA lasītājs Niagarā

(Nobeigums 8. lpp.)

Redakcija patur tiesības manuskriptus salsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai inicīļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

GENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3 - 5881
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8 - 7798, Montreal, P.Q
5210 VICTORIA AVE. APT. 10

V. BEBRIS
APDROŠINĀŠANAS SPECIĀLISTS
41 PITCAIRN CRESC.,
TORONTO. PL 9 - 0266.

Z. Unams

DZĪVĀ LATVIJ

Piezīmes par notikumiem, kas veidoja va

VI

ĢEN. J. BALODIS 15. MAIJA NOTIKUMOS

Dr. Hēna grāmatā noskaidrota arī ģen. J. Baloža loma 15. maija notikumos. Īsi pēc 15. maija, pētīdams tā vēsturi un iemeslus vēl svaigajos notikumos, es izjautāju dažus aktīvākos 15. maija pārvērtību rīkotājus un līdzlēmējus, un pēc viņu atstāstījuma ar daudziem zīmīgiem faktiem pierakstiju pilnu burtnīcu, kas agrāk nebija publicējami. Šī burtnīca ir palikusi manos papīros Latvijā. Trimdā 1952. g., rakstot kādu eseju par Ulmani, es pēc atmiņas par tovreizējiem ierakstiem savā piezīmju burtnīcā pieskāros arī 15. maija pārvērtībām. „Laiku Atspulgā" 11.—12. lpp. par to starp citu teikts sekojošais: „Kad Ulmanis minēja, ka 15. maijam vajadzējis notikt 2 nedēļas iepriekš, es tūdaļ uzdevu jautājumu: „Bet kāpēc tas tā nenotika?" Atbilde skanēja: „Viens no līdznācējiem palika vājš." Mana pirmā doma pie šiem vārdiem bija, ka tie attiecas uz kara ministru ģenerāli Balodi, un es tūdaļ iejautājos: „Vai tas bija ģenerālis?" Uz to nesekoja vārdiska atbilde, bet gan galvas pamājiens. Vēlāk, pēc dažiem apstākļiem spriežot, man palika iespaids, ka šai sarunā par ģenerāļa personu es varbūt esmu maldījies, un ka tas ģenerālis, kuŗš pirmo reizi paredzētajās pārmaiņās bija palicis „vājš", varēja būt nevis kara ministrs Balodis, bet gan armijas komandieris Berķis". Uz šo tekstu dibinādamies, vācu vēsturnieks ir man rakstījis un lūdzis atcerēties un pateikt, kāda konkrēta persona slēpjas aiz apzīmējuma „ģenerālis". Es nevarēju uz to vairāk un konkrētāk atbildēt, kā jau teikts iepriekš. Man pašam bija žēl, ka pirms 22 gadiem jautājumu par ģenerāļa personu vēsturiskas precizitātes dēļ es nebiju uzdevis konkrēti, lai vēlāk nevarētu būt nekādu šaubu. Tad Dr. Hēns ar rakstu ir griezies pie bij. sabiedrisko lietu ministra A. Bērziņa, aktīva 1. maija pārvērtību līdzdalībnieka, un uzdevis viņam 9 jautājumus par 15. maija sagatavošanu, cēloņiem un norisi. Jautājumi ar A. Bērziņa atbildēm pievienoti kā pielikums Dr. J. Hēna grāmatai. Pirmajā jautājumā lūgta atbilde — kad nobriedis lēmums par 15. maija pārvērtībām un ar kādu personu identificējas nedrošais ģenerālis?

Par 15. maija dienu un ģenerāļa personas identificējumu A. Bērziņa atbilde ir šāda: „2. Unāma informācija, ka apvērsumam vajadzēja notikt jau pirms 15. maija, ir pareiza. Tas bija **ģenerālis J. Balodis, kuŗa nenoteiktības dēļ apvērsumu pārcēla no 23. aprīļa uz 2. maiju un beidzot uz 15. maiju.**" (67). Drusku neskaidrs gan vēl ir jautājums, kā saprast formulējumus „palika vājš", „nenoteiktība", „vilcināšanās." Tos var iztulkot dažādi. 15. maja plānā svarīgs faktors bija ģen. Baloža persona. Kā brīvības ciņu virspavēlnieks un kara ministrs viņš bija tautā iecienīts un populārs. Viņa nostāšanās aiz pārmaiņām bija tām liels morāls atbalsts. Arī pirmo jaunās valdības deklarāciju bija domāts, ka parakstīs Ulmanis un Balodis, lai tā būtu autoritāte. Pats par sevi saprotams, ka Balodim „vilcinoties", pārvērtību plāni bija divreiz jāatliek. Arī savā jautājumā par ģenerāļa personas identificējumu Dr. Hēns vispirms min Baloža, tad Peniķa un vispēdīgi K. Berķa vārdu. Ir jau aizrādīts, ka par

Peniķi grūti ticam
viens no lojālākiem
kiem renerāļiem,
saistīties ar kādu
mēģinājumu. Iemes
ka iekļūšanai maij
ru spekulātīvā sara
dzot ir tas, ka pēc
ja atraitnes inform
holmā, uz ko atsau
domājis par satver
varas ceļā un mēģ
šināt armijas kon
Peniķa līdzdalību.
ķis no Skujenieka
ko būs runa vēl no
ja satversmes plān
tes", tomēr norobež
diplomātiski motiv
drošības par visu
noskaņojumu, kā a
sadursmes iespēju
savienības ietekmē
sargiem. Tas liecin
nav bijis liels revo
formu piekritējs. T
viņa raksturam
būtībai.

**15. MAIJA SAT
PLĀNI UN RE**

Par satversmes
niem pēc 15. maija
Hēna jautājumiem
tram A. Bērziņam
di bija šķiršanās
Ulmani un Skujen
bija lūzuma iemesl
ni un Balodi? 2
vēstīt par Baloža
manim aiz muguŗ
tversmi, kas radīt
timajam režīmam
lējums, kas ņemts
spulgā", pilnīgi pr
tur attēlotai doma
uz to ir atbildējis,
jenieku un Ulman
šas principiālas
Viņš aizgājis sai
svērumu dēļ un t
kā ministru prez
bez jebkāda dar
esot apgalvojums,
mani un Balodi va
skaņas satversme
Tikai martā 1940.
dzis Balodi atstāt
amatu. Balodis att
demisiju, motivējo
ja uzsaukumā, k
Balodis kopīgi par
tai solīta jauna sa
no kara ministra
neatkāpšoties, ka
jums nebūšot izpi
Bērziņš nemin sk
kālab 1940. g. ma
pēkšņi lika Balodi
kāpties no kara m
(tikai vēlāk par
meslu min krievu
ka atrašanos Latvi
arī neteicis, ka Ba
atcēla pret viņa p
jāpieņem, ka Bē
meslu dēļ nav gr
tājumā pateikt visu
aizmirsis. Nevar
šai jautājumā neb
zi informēts. Nora
bojams Bērziņa
ka starp Ulmani
valdījušas nesask
smes jautājumā.
turpmākais attēloj
tam pretim. Notei
to faktu pareiziba,
ta „Laiku Atspulg

Nav patiesība, k
ties saistīts ar 15.
kumā solītu jaunu
tenībā šis uzsauku
16. maiju. Pārmai
maijā sākās tikai
nakts. Galvenie n
sinājās 16. maija
dās. Tikai 16. mai
ar drošību, ka ap
vies. Tad arī Ulma
parakstīja piemin
mu, kam likts 16.
Sākumā visur v
rakstīja par 16. m
bām un tikai pēc r
vām pārgāja uz 15
šanu, jo šī datuma
dās bija dotas pirm
pavēles. Ulmaņa u
5. 34. parakstītajā
kuŗa teksts pārsp
na grāmatā, nekā
tversme nav solīta
minēti iemesli, kād
tusies spiesta izslu
ma stāvoklī un a
Tur ir plaši apra
valdības nodomi u
nā nodalījumā ir
satversmi, bet tās
mas noraidīto sa
jektu un tā sakrop
tauta ar smagu vi
šas. Valdības uzsa
teikts, ka viņas r
pret demokratisko
ka valdība centīsi
Latviju, kuŗā bei

(Turpinājum

IRONIZED YEAST
Ātri atgriež spēku un enerģiju!
24 stundu laikā šis RAUGS AR .... DZELZS DAĻĀM saīsis pavairos dzelzs daļas, kam to trūkst, veicinot tarkano asins ķermenīšu pieaugšanu, reizē atjaunojot jūsu ķermeņa normālo spēku un izturību.
7 dienu laikā jutīsities lieliski.
80 tabl. $1.25, 200 tabl. $2.00

GENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3 - 5861
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8 - 7798, Montreal, P.Q.
5210 VICTORIA AVE. APT. 10

V. BEBRIS
APDROŠINĀŠANAS SPECIĀLISTS
41 PITCAIRN CRESC.,
TORONTO. PL 9 - 0266.

Igauņi gib apciemot dzimteni

Daži igauņi Dienvidamerikā domā par ekskursiju uz okupēto Igauniju, kāpēc apjautājušies Padomju sūtniecībā, vai tas ir iespējams. Sūtniecība atbildējusi, ka viņu apmeklējumam nesot nekādu šķēršļu, un piesūtījusi aizpildīšanai anketu Nr. 95. Šinī anketā ir jautājums, kas trimdiniekos rada aizdomas, jo ir prasīts, lai uzdod savu piederīgo vārdus un adreses Igauni-jā.

LASĪTĀJU atbildes

VIŅU ISTIE NOLŪKI

Latvijas Amerikā redakcijai:

Milie bostonieši, kas apmeklē-sit krievu baletu 14. jūnijā, vai jums ir zināms, ka: Kremlī „Planovaja komisija" plāno vispasaules iekarošanu ar politisku propagandu, politekonomiju, literatūru, mākslu u. t. t.

Tie, kas sūta šurp baletu, nav krievu tauta, bet gan komūnistu partijā organizētie varmākas. Tie sūta baletu vienīgā nolūkā: izplatīt komūnismu un ieraust dolarus.

Sūtot baletu, minētā banda it kā grib nodibināt kultūrālu draudzību, bet reizē ar to, kā tas ir Dienvidamerikā, Francijā, Libānā u. c., kūda tumšās tautu masas uzsākt ģeneraluzbrukumu Savienotajām Valstīm. Venecuēlā tās pašas Kremļa bandas dienderi apmētāja akmeņiem latviešu draugu viceprezidentu Niksonu. Vai mēs paliksim vienaldzīgi un „ar politiku nenodarbosimies?!" Mostalties un modināt citus, jo zeme jau sāk degt zem kājām!

Vai baleta apmeklētājiem ir zināms, ka lielās AFL / CIO un autostrādnieku arodbiedrības, kuras pārstāv desmitiem miljonu strādnieku, pilnīgi boikotē padomju komūnistus? Šie miljoni amerikāņu katēgoriski noraidījuši komūnistu un ASV arodbiedrību delegāciju apmaiņu un viesošanos Padomju Savienībā. Kādēļ? Tādēļ, ka padomju delegāti ir spiegi un savus strādniekus pārvērtuši valsts vergos. The Canadian Labor Congress, kas reprezentē miljonu strādnieku, uz padomju komūnistu arodbiedrību apsveikumu ne tikai neatbildēja, bet savā kongresā to pat nenolasīja.

Vecākā paaudze atcerēsies cara laika baletu, kas tiešām bija pasaulslavas apmirdzēts. Bet kāds tad ir tagadējais padomju balets? Tas neprezentē brīvu mākslu, bet ir iedresēts zem čeka pistoles un piesātināts ar marksismu - ļeņinismu, tāpat kā visa padomju zinātne, māksla un literatūra.

Nauda, ko saņem par pārdotām biletēm ,nekādā gadījumā netiek dota baleta trupai, bet to patur padomju sarkanā kase un izlieto kā emigrantu saimes, tā arī visas brīvās cilvēces pakļaušanai komūnistu verdzībai. Tātad pērkot biļeti, jūs netiešī nopērkat sev vergu važas. Ja nu bostonieši grib pakalpot cilvēcei, tad viņiem jāstāv pie kases ar plakātiem, ka šo naudu Kremlis izlietos kultūrālās cilvēces iznīcināšanai.

Baleta tiek rikots Bostonā, kur nesen smagi cieta propagandas un subversiju lielmeistars Menšikovs, un tieši 14. jūnijā, kad mēs skumstam par mūsu piederīgajiem un viņu moku nāvi Sibirijā!

Šai rakstā atmaskoti baleta sūtītāju īstie nolūki. Ja kāds par tiem šaubītos ,tad dokumentāriski pierādījumi atrodami grāmatā „The Red Fog Over America", cena $2,00.

Milie bostonieši, pēc manām domām šāda satura rakstus jums vajadzētu ievietot visās vietējās avīzēs un žurnālos, lai amerikāni saprastu kādēļ un pret ko jūs 14.jūnijā demonstrējat, tad jūsu demonstrāciju saprastu un visi to apsveiktu.

LA lasītājs Niagarā

...manuskriptus salsinā!.
...ērnu labās, bet uz vēlēšanos sūtīs
...arka.
...em parakstītajos rakstos izteiktās
...as viedoklim.

Z. Unams

DZĪVĀ LATVIJA

Piezīmes par notikumiem, kas veidoja valsts likteni

VI

ĢEN. J. BALODIS 15. MAIJA NOTIKUMOS

Dr. Hēna grāmatā noskaidrota arī ģen. J. Baloža loma 15. maija notikumos. Īsi pēc 15. maija, pētīdams tā vēsturi un iemeslus vēl svaigajos notikumos, es izjautāju dažus aktīvākos 15. maija pārvērtību rīkotājus un līdzlēmējus, un pēc viņu atstāstījuma ar daudziem zīmīgiem faktiem pierakstīju pilnu burtnīcu, kas agrāk nebija publicējami. Šī burtnīca ir palikusi manos papīros Latvijā, Trimdā 1952. g., rakstot kādu eseju par Ulmani, es pēc atmiņas par to-reizējiem ierakstiem savā piezīmju burtnīcā pieskāros arī 15. maija pārvērtībām. „Laiku Atspulgā" 11.—12. lpp. par to starp citu teikts sekojošais: „Kad Ulmanis minējā, ka 15. maijam vajadzējis notikt 2 nedēļas iepriekš, es tūdaļ uzdevu jautājumu: „Bet kāpēc tas tā nenotika?" Atbilde skanēja: „Viens no līdzināčējiem palika vājš." Mana pirmā doma pie šiem vārdiem bija, ka tie attiecas uz kaŗa ministru ģenerāli Balodi, un es tūdaļ iejautājos: „Vai tas bija ģenerālis?" Uz to nesekoja vārdiska atbilde, bet gan galvas pamājiens. Vēlāk, pēc dažiem apstākļiem spriežot, man palika iespaids, ka šai sarunā par ģenerāļa personu es varbūt esmu maldījies, un ka tas ģenerālis, kurš pirmo reizi paredzētajās pārmaiņās bija palicis „vājš", varēja būt nevis kaŗa ministrs Balodis, bet gan armijas komandieris Berķis". Uz šo tekstu dibinādamies, vācu vēsturnieks ir man rakstījis un lūdzis atcerēties un pateikt, kāda konkrēta persona slēpjas aiz apzīmējuma „ģenerālis". Es nevarēju uz to vairāk un konkrētāk atbildēt, kā jau teikts iepriekš. Man pašam bija zēļ, ka pirms 22 gadiem jautājumu par ģenerāļa personu vēsturiskas precizitātes dēļ es nebiju uzdevis konkrēti, lai vēlāk nevarētu būt nekādu šaubu. Tad Dr. Hēns ar rakstu ir griezies pie bij. sabiedrisko lietu ministra A. Bērziņa, aktīva 1. maija pārvērtību līdzdalībnieka, un uzdevis viņam 9 jautājumus par 15. maija sagatavošanu, cēloņiem un norisi. Jautājumi ar A. Bērziņa atbildēm pievienoti kā pielikums Dr. J. Hēna grāmatai. Pirmajā jautājumā lūgta atbilde — kad nobriedis lēmums par 15. maija pārvērtībām un ar kādu personu identificējas nedrošais ģenerālis?

Par 15. maija dienu un ģenerāļa personas identificējumu A. Bērziņa atbilde ir šāda: „2. Unāma informācija, ka apvērsumam vajadzēja notikt jau pirms 15. maija, ir pareiza. Tas bija **ģenerālis J. Balodis, kura nenoteiktības dēļ apvērsumu pārcēla no 23. aprīļa uz 2. maiju un beidzot uz 15. maiju." (67).** Drusku neskaidrs gan vēl ir jautājums, kā saprast formulējumus „palika vājš", „nenoteiktība", „vilcināšanās." Tos var iztulkot dažādi. 15. maja plānā svarīgs faktors bija ģen. Baloža persona. Kā brīvības cīņu virspavēlnieks un kaŗa ministrs viņš bija tautā iecienīts un populārs. Viņa nostāšanās aiz pārmaiņām bija tām liels morāls atbalsts. Arī pirmo jaunās valdības deklarāciju bija domāts, ka parakstīs Ulmanis un Balodis, lai tā būtu autoritāte. Pats par sevi saprotams, ka Balodim „vilcinoties", pārvērtību plāni bija divreiz jāatliek. Arī savā jautājumā par ģenerāļa personas identificējumu Dr. Hēns vispirms min Baloža, tad Peniķa un vispēdīgi K. Berķa vārdu. Ir jau aizrādīts, ka par Peniķi grūti ticams, ka viņš, kā viens no lojālākiem un nosvērtākiem renerāļiem, būtu riskējis saistīties ar kādu apvērsuma mēģinājumu. Iemesls ģen. Peniķa iekļūšanai maija revolūcionāru spekulātīvā sarakstā, acīm redzot ir tas, ka pēc sūtņa Salnāja atraitnes informācijas Stokholmā, uz ko atsaucas Dr. Hēns, arī M. Skujenieks 1934. g. ziemā domājis par satversmes reformu varas ceļā un mēģinājis nodrošināt armijas komandiera ģen. Peniķa līdzdalību. Bet M. Peniķis no Skujenieka plāniem, par ko būs runa vēl nodaļā „15. maija satversmes plāni un reālitātes", tomēr norobežojies. To viņš diplomātiski motivējis, ka nav drošības par visu armijas daļu noskaņojumu, kā arī bažas par sadursmes iespēju ar zemnieku savienības ietekmē esošiem aizsargiem. Tas liecina, ka Peniķis nav bijis liels revolūcionāru reformu piekritējs. Tas arī atbilda viņa raksturam un personas būtībai.

15. MAIJA SATVERSMES PLĀNI UN REĀLITĀTES

Par satversmes reformas plāniem pēc 15. maija viens no Dr. Hēna jautājumiem bij. ministram A. Bērziņam skan šā: „Kādi bija šķiršanās iemesli starp Ulmani un Skujenieku un kādi bija lūzuma iemesli starp Ulmani un Balodi? Ž. Unāms zina vēstīt par Baloža plāniem Ulmanim aiz muguras ievest satversmi, kas radītu galu neleģitīmajam režīmam" (šis formulējums, kas ņemts no „Laiku Atspulgā", pilnīgi precizi neatbilst tur attēlotai domai). A. Bērziņš uz to ir atbildējis, ka starp Skujenieku un Ulmani neesot bijušas principiālas nesaskaņas. Viņš aizgājis saimniecisku apsvērumu dēļ un tāpēc, ka bijis kā ministru prezidenta biedrs bez jebkāda darba. Nepareizs esot apgalvojums, ka starp Ulmani un Balodi valdījušas nesaskaņas satversmes jautājumā. Tikai martā 1940. g. Ulmaņis lūdzis Balodi atstāt kaŗa ministra amatu. Balodis atteicies iesniegt demisiju, motivējot, ka 15. maija uzsaukumā, ko Ulmanis un Balodis kopīgi parakstījuši, tautai solīta jauna satversme. Viņš no kaŗa ministra amata ātrāk neatkāpšoties, kamēr šis solījums nebūšot izpildīts. Tā kā Bērziņš nemin skaidru iemeslu, kālab 1940. g. martā Ulmanis pēkšņi lika Balodim priekšā atkāpties no kaŗa ministra amata (tikai vēlāk par nesaskaņu iemeslu min krievu bažu kaŗaspēka atrašanos Latvijā) un paliek arī neteicis, ka Balodi no amata atcēla pret viņa paša gribu, tad jāpieņem, ka Bērziņš dažu iemeslu dēļ nav gribējis šai jautājumā pateikt visu, vai arī ir ko aizmirsis. Nevar ticēt, ka viņš šai jautājumā nebūtu īsti pareizi informēts. Noraidāms un labojams Bērziņa apgalvojums, ka starp Ulmani un Balodi nav valdījušas nesaskaņas satversmes jautājumā. Viņa paša turpmākais attēlojums jau runā tam pretim. Noteikti jāpasvītro to faktu pareizība, kas aprakstīta „Laiku Atspulgā" 28.—31. lpp.

Nav patiesība, ka Balodis jūties saistīts ar 15. maija uzsaukumā solītu jaunu satversmi. Īstenībā šis uzsaukums datēts ar 16. maiju. Pārmaiņu akcija 15. maijā sākās tikai īsi pirms pusnakts. Galvenie notikumi norisinājās 16. maija agrajās stundās. Tikai 16. maija rīts atnāca ar drošību, ka apvērsums izdevies. Tad arī Ulmanis ar Balodi parakstīja pieminēto uzsaukumu, kam likts 16. maija datums. Sākumā visur vēl runāja un rakstīja par 16. maija pārvērtībām un tikai pēc nedēļas vai divām pārgāja uz 15. maija lietošanu, jo šī datuma vēlajās stundās bija dotas pirmās pārmaiņu pavēles. Ulmaņa un Baloža 16. 5. 34. parakstītajā uzsaukumā, kura teksts pārspiests Dr. Hēna grāmatā, nekāda jauna satversme nav solīta. Tur ir tikai minēti iemesli, kādēļ valdība jutusies spiesta izsludināt izņēmuma stāvokli un atlaist Saeimu. Tur ir plaši aprakstīti jaunās valdības nodomi un mērķi. Vienā nodalījumā ir gan runa par satversmi, bet tas apskata Saeimas **noraidīto satversmes projektu un tā sakropļošanu,** no kā tauta ar smagu vilšanos novērsas. Valdības uzsaukumā ir gan teikts, ka viņas rīcība nevēršas pret demokratisko Latviju un ka valdība centīsies radīt tādu Latviju, kurā beidzot būs likti

(Turpinājums 6. lpp.)

IRONIZED YEAST
Ātri atgriež spēku un enerģiju!
24 stundu laikā šis RAUGS AR .... DZELZS DAĻĀM asinīs pavairos dzelzs daļas, kam to trūkst, veicinot tarkano asins ķermenīšu pieaugšanu, reizi atjaunojot jūsu ķermenim nepārtrauktu spēku un enerģiju.
7 dienu laikā jutīsieties lieliski.
60 tabl. $1.25, 120 tabl. $2.00

JAUNIEŠU IESVĒTE VINIPEGĀ

25. maijā māc. F. Ruperts Vinipegas latviešu sv. Krusta draudzē iesvētīja Ainu Margitu Ružu un Ati Minkeviču.
Foto J. Cālis

KUR PALIKS ATOMSPIEGS FUKSS?

Pēc dažām nedēļām, jūlija mēnesī, savu soda mēru kādā Anglijas cietumā būs izcietis slavenais atompētnieks un spiegs Klauss Fukss, kuŗa dēļ savā laikā PSRS ērti un lēti tika pie amerikāņu atomieroču plāniem un produkcijas metodēm. Fukss, kā zināms, ir vācietis un kopš 1933. gada uzturējies Anglijā un Kanadā, kur darbojies atomieroču pētniecības laukā, uzzinot visus svarīgos noslēpumus. Savas notiesāšanas laikā viņš atteicās no 1942. gadā iegūtās britu pavalstniecības un līdz ar to atkal ir legāls Vācijas pavalstnieks ar tiesībām tur atgriezties.

Fukss jau tagad izteicies ,ka pēc soda izciešanas viņš tūlin došoties atpūsties pie sava 84 gadus vecā tēva Leipcigā, lai pēc tam pameklētu piemērotu darbu Vidusvācijā (DDR) vai Čehoslovakijā. Attiecīgās angļu ietādes tomēr domā un baidās, ka Fukss, kuŗš ir kļuvis nelabojami pārliecināts komūnists, varētu doties arī tieši uz Maskavu, kādēļ britu pretizlūkošanas dienesta „M I 5" nodaļas darbinieki nesen uzmeklējuši cietumnieku Nr. 739 (Fuksu), lai viņu mēģinātu diplomātiski pārliecināt palikt Anglijā vai Rietumvācijā. Slepenā dienesta vīri viņam atgādinājuši, ka tiesas laikā viņš izdevis citu uzticamu komūnistu spiegu (Harija Golda, Dāvida Grīnglāsa, Rozenbergu u. d. c.) vārdus, kādēļ Maskava viņu, protams, nav aizmirsusi ...

Bailes no krieviem un viņu atriebības Fuksam tomēr ir, jo viņa izteikumu dēļ amerikāņi toreiz apcietināja visus atomspiegus.

Angļi Fuksam piedāvājuši atkal vadošu vietu atompētniecības nozarē un viņš teicies priekšlikumu pārdomāt tikai ar priekšnosacījumu, ka angļi jeb vācieši viņu nekādā gadījumā neizdos ASV, kur viņam sagaidāmajā tiesas procesā gala iznākumā var iznākt iepazities arī ar sen nopelnīto sēšanos elektriskajā krēslā ...

Tagad 48 gadus vecais atomzinātnieks un spiegs pirmajos cietumnieka gados bijis nodarbināts cietuma veļas mazgātuvē, bet vēlāk strādājis bibliotēkā, kur baudījis visādas priekšrocības kā arī neatlaidīgi nodarbojies ar atomzinātnes teoriju tālāku attīstīšanu. Tā kā viņam nav pieticis rakstāmā papīra, viņš savus nenoliedzami ģeniālos risinājumus atzīmējis uz tualetes papīra. Tad nu citus papīrus no cietuma viņš līdzi ņemt tomēr nevarēs, kādēļ visos astonos cietumnieka gados izrēķinātos skaitļus un tālāk attīstītās formulas Fukss tagad steidzīgi vien mēģinot „iekalt" savā galvā, lai, iznācis no cietuma savas tālāk attīstītās teorijas tūlin liktu lietā. Līdz jūlijam tomēr vēl būs mikla, kā labā Klauss Fukss turpinās darbu. .....

Cik lielas ir PSRS pensijas

Repatriantu ķeršanas nolūkos Michailova lapa lielīgi izstāsta, ka Latvijas darba laudis nepazīstot nenodrošinātas vecumdienas, jo likums dodot iespēju (bet ne īstenību!) saņemt pensiju jebkuŗam cilvēkam, neatkarīgi no viņa mantas stāvokļa un no tā, kur strādājis buržuaziskās Latvijas laikā. Augstākā pensija pēc jaunā likuma esot 1.200 rubļu mēnesī. Šajā sakarā PADZ min trīs (un laikam arī visus) tāda lieluma pensijas saņēmējus Latvijā. Lai lielo pensionāru šķidrā rindiņa izskatītos košāka, komūnistu lapele piemin, ka teātŗa veterāns Zeltmatis saņemot ik mēnešu personālpensiju — 900 rubļu apmērā. Nav daudz! Tomēr laikam jau pat 900 rubļu pensiju saņēmēju vairāk nav, jo citādi taču biedri propagandas dēļ varētu vēl kādu pieminēt. Ar gudru zīņu komūnisti tomēr noklusē un ar pušplēstu vārdiņu nepiemin vidējo un viszemāko pensiju lielumu ,nemaz nerunājot „par tā saucamo apgādnieku zaudējumu pensiju", kuŗu piešķirot tiem, kas nav strādājuši algotu darbu. Laikam pat komūnistiem kauns minēt to lielumu, — bet ilēnu maisā nenoslēpsi! Ir zināms, ka, piemēram, cilvēks, kas visu mūžu strādājis algotu darbu par medicīnisko masieri, mēnesī saņem nepilnus 400 rubļus. Apgādnieku zaudējumu pensija pirms jaunā PSRS pensiju likuma, kuŗš vismazākās pensijas dubultoja ,bija 50 (lasi: piecdesmit) rubļu mēnesī. Kā ar 50 vai 100 rubļiem mēnesī (kādas ir apmēram vairuma pensijas) var vadīt nodrošinātas vecumdienas darba nespējīgs cilvēks, tā tiešām ir baiga mīkla, kuŗa lieku reizi pierāda, kādu vērtību padomju valsts veltī cilvēkam ... Ja vēl salīdzina „sociālās vienlīdzības valsts" augstākās un zemākās pensijas samērā ar turienes cenām, tad illūziju vairs nav.

Gāzes vads no Ukrainas līdz Rīgai

Padomju prese ziņo, ka Ļeņingradas projektēšanas institūts izstrādājis plānu par dabīgās gāzes vada pagarināšanu no Minskas līdz Viļņai, Kauņai un Rīgai. 50% degvielas šinīs pilsētās izlietojot transportam. Gāzes vads pašlaik savieno Dašavu (Ukrainā) ar Minsku (Baltkrievijā).

Savienotas VALSTĪS

ŅUJORKĀ

O Jāņa Prinča foto laboratorija, kas līdz šim speciālizējās Minox filmu attīstīšanā un kopēšanā, paplašināta, iekārtojot arī studiju uzņēmumu izdarīšanai uz vietas. Studiju apmeklē daudzi latvieši un apkārtējie iedzīvotāji. Laboratorija un studija atrodas 372 St. Ann's Ave., Bronx 54, N. Y.

Minox fotoaparātus, ko pirms kaŗa sāka ražot VEF Rīgā, tagad ražo Vācijā. Minox aparāti savu mazo apmēru dēļ ir atraduši lielu atzinību Amerikā. Minox filmu attīstīšanu un kopēšanu nevar izdarīt parastās laborātorijās, jo priekš tam vajadzīgas speciālas ierīces. Prinča laborātorijai filmas iesūta pat no attālākām ASV valstīm.

KALAMAZŪ (MICH.)

O Kā zināms, rakstnieks J. Veselis pirms kāda laika pēkšņi saslima un bija spiests ilgāku laiku ārstēties slimnīcā, par ko radās prāvi izdevumi. Tagad Kalamazū tautieši caur DV apvienību J. Veseļa atbalstam iemaksājuši $230,-, — Kalamazū DV avienība nodevusi $50,- un ASV DV valde $50,-, pavisam kopā — $330,-. Latviešu biedriba jau agrāk nodeva Draudzīgā aicinājuma sarīkojuma atlikumu.

KLĪVLENDA

O Vairāk kā pēc gada Klīvlendas tautiešiem bija iespēja atkal dzirdēt mūsu dziedoņa B. Piekalniņa sniegto koncertu.

Pēc šīs koncerturnejas pa ASV B. Piekalnītis atkal dosies uz Eiropu, jo nolīdzis līgumu ar Beļģijas Karalisko operu Briselē un par vairākiem koncertiem Beļģijas radiofonā.

Dziedonis vēl uzstāsies Mineapolē, Čikāgā, Milvokos, Vilimantikā, un pēdējais viņa koncerts būs Ņujorkā, Cornegi hallē, 7. jūnijā.

Savā koncerta programmā dziedonis bija izvēlējies mūsu komponistu — J. Vītola, E. Dārziņa A. Kalniņa, A. Žilinska un J. Norviļa dziesmas. Uz klausītāju vēlēšanos piedevās viņš dziedāja arī vairākas operu ārijas un cittautu komponistu dziesmas oriģinālvalodās, izpelnoties klausītāju aplausus un bagātīgas ziedu veltes.

Dziedoni izjusti pavadīja konservātorijas audzēknis Vilnis Ciemiņš.

Koncertu rīkoja Klīvlendas latviešu folkloras klubs sadarbībā ar O. Krolla koncertaģentūru.

PORTLANDE, OREGONA

O Portlandes latvieši 11. maijā pulcējās kuplā skaitā draudzes rīkotajā ģimenes dienas dievkalpojumā. Kā soliste piedalījās I. Trapāne ar E. Dārziņa dziesmu un pirmoreiz dzirdējam dziedones izpildījumā V. Lapšes komponēto dziesmu Mātei. Ērģeļu pavadījumus veica V. Lapše. Dievkalpojumam sekoja valodnieka — viesa Zariņu Jāņa (Longvjū, Vaš.) skaistais referāts „Caur sidraba birzi gāju". Maigi ievezdams klausītājus sidraba birzī, kam runātājs pielīdzināja ģimeni, un pa to izvādādams, viņš atstāja neaizmirstamā atmiņā vārdus: „Latvija dzīvo mūsu ģimenēs, tādēļ sargājiet tanīs visu latvisko!" Bija bērnu priekšnesumi E. Ūdres un E. Grīnbergas vadībā. Draudzes sekretāra V. Ratnieka vadībā tēvi bija rūpējušies par atspirdzinājumiem un cepumiem.

O 24. maijā tautieši liksmojās Oregonas latviešu biedrības rīkotajā Maija ballē. Zāli bija greznojuši jaunieši ar bērzu zariem un krāsainajiem gaisa baloniem. Par gaismām gādāja O. Šrams. Pavasarīgo sarīkojumu ievadīja vietējais teātŗa mīlotāju pulciņš ar I. Petrevicas vadībā sagatavoto Blaumaņa viencēlienu „Pēc pirmā mītiņa". Piedalījās I. Petrevica, H. Vīndedze, O. Šrams, Z. Ritmanis. Komēdijai sekoja deja laba orkestŗa pavadījumā. Bija izloze. Tajā starp citiem laimestiem bija arī Laimas fabrikas Rīgā konfekšu kārba.

Z. R.

Alfrēds Vinčels

58. PASAULES IZSTĀDE BRISELĒ

SPECIĀLRAKSTS LATVIJAI AMERIKĀ NO BRISELES

II

EXPO 58 SIMBOLS — ATOMIJS

Briselieši rūpīgi domājuši par savu izstādes simbolu, kas reizē būtu monumentāls un atbilstu laika garam. Tā radies Atomijs, kas atveido 150 - miljardkārtīgi palielinātu metalla molekulu, kas savā precizitātē varētu būt ņemta no fizikas grāmatas. Šis deviņu atomu tērauda kristalls kā varena konstrukcija paceļas 102 m augstumā, kas kopsvarā sver 2.000 tonnu. Katru atomu atveido spoža metalla bumba, kuŗas diametrs ir 18 m, bet bumbas savukārt savā starpā savienotas ar tērauda caurulēm 3 m diametrā. Dabiski, ka Atomijs pieejams arī publikai — par 50 beļģu frankiem pasaules ātrākais lifts drosmīgo apmeklētāju uzrauj augstākajā bumbā, kur iekārtots izstādes dārgākais restorāns: 200 fr. maltīte tajā visai parasta lieta. Te der ievērot, ka 100 franku ir 8,52 vācu DM, — tātad apm. 2,03 dol. Tomēr nesalīdzināmi lielāka ir cena, par kādu veikalnieciski noskaņotie rīkotāji atomlodes izīrē atsevišķām nācijām: ja kāda zeme Atomijā vēlas rādīt savus ražojumus vai ko citu, tai jāmaksā 44.000 dolaru. Lielā īres maksa tomēr atbaidījusi izstādes dalībniekvalstis, un tā vienu bumbu noīrējusi tikai Vācija. Pad. Savieniba, kas bija noīrējusi divas pēdējās, pieteikumu tomēr atsauca, kad nedrikstēja Atomijā iekārtot propagandas centru. Vispār, propaganda izstādē nav vēlama, netieši pat noliegta tāpat kā atsevišķu firmu reklāmas valstu paviljonos ,bet krievi atkal ir vienīgie, kas to nav ievērojuši ...

ATOMIJU ŠŪPO ZIEMEĻJŪRAS VĒJI

Beļģi cer, ka arī Atomijs pēc izstādes paviljonu nojaukšanas varēs palikt savā vietā līdzīgi Eifeļa tornim Parīzē, kļūstot ne vien par uzskatāmu pasaules lielākās skates pieminekli, bet arī par visas pilsētas simbolu. Tomēr šis jautājums vēl nav galīgi izlemts, jo daudzi Atomiju ieskata par ne visai drošu celtni, jo tai skarbi uzbrūk Ziemeļjūras nesaudzīgie vēji ,kādēļ jau pirms izstādes atklāšanas nācās pārveidot izstrādāto projektu, piebūvējot klāt varenas stutes, kuŗās iekārtotas kāpnes nokāpšanai no vidējām bumbām. Tanis iespējams nokļūt arī pa slīdkāpnēm, samaksājot 30 fr. Katrā atomlodē vietas ir 250 cilvēkiem, un — tās ne brīdi nav tukšas!

Atomija „garīgais tēvs" ir 40 g. v. beļģu inženieris André Waterkeins (Waterkeyn).Kā firmas Fabrimetall saimnieciskais direktors viņš 1954. gadā dabūja uzdevumu izšķirt, kādu metallbūves tipu izraudzīt par izstādes simbolu. Toreiz it sevišķi domāja par 250 m augstu tērauda mastu, kuŗam ka apgrieztam Eifeļa tornim vajadzētu balstīties uz savas smailes. Var būt, ka tas patiešām būtu kļuvis izteiksmīgs simbols, jo bieži šķiet, ka mūsdienu pasaule stāv uz galvas ... Tomēr Waterkeins šādu simbolu uzskatīja par pārāk frīvolu, kaut arī patiešām efektīgu. Un kādā vēlā vakara stundā, kad inženieris sēdēja neskaitāmu metu priekšā, viņa garā pavidēja kāds zīmējums no skolas grāmatas — kristalla režģis, sastāvošs no bumbām un savienojumiem, katra lode viens atoms ... Jā, tas bija īstais mūsu laikmeta simboliskais atveids! Tā radās varenais Atomijs, kuŗa priekšā nu ik dienas apstājās tūkstošiem cilvēku.

4 MILJONI DOLARU ...

Jau nākošā dienā Waterkeins izgatavoja savas ieceres modeli, par materiālu izmantojot sievas adāmās adatas un dēlēnu gumijas bumbiņas. Un tad sākās darbs uz rēķināmām mašīnām, gaŗas apsriedes. Nācās pārvarēt dažādas pretestības. Sevšķi neiecietīga pret projektu bija kāda grupa, kas vēlējās redzēt 700 m augstu betona torni. Skeptiķi apgalvoja, ka būves struktūra ir nedroša, citi to apzīmēja par neizsakāmi neglītu. Tomēr izmēģinājumi ar jaunu modeli, kuŗu pakļāva mākslīgām vētrām ,izgaisināja visus iebildumus. Beidzot Waterkeina „devingalvaino nezvēru", kā daudzi dēvēja projektu, pieņēma par izstādes simbolu.

Tomēr joprojām atrodami daudzi, kas Waterkeina mēģinājumu radīt izteiksmīgu mūsdienu simbolu, ieskata par neizdevušos. Tos nevar pārliecināt arī aizrādījums ,ka sākumā daudzi līdzīgās domās bija arī par Eifeļa torni Parīzē, kas šodien ir visu inženieŗu lepnums. Bet Eifeļa tornis tolaik vismaz pierādīja, ka ir iespējams uzcelt 300 m augstu dzelzs būvi, bez kā konstrukcija lūztu vai rastos nepieciešamība pēc mākslīgiem balstiem. Šādai iespējai 1889. gadā neviens neticēja. Tā Eifeļa torņa ievadīja jaunu būvniecības laikmetu. Kopš tā laika sāka paceļties debesskrāpji. Tie apliecina vienu no cilvēcei dotajām iespējām, par kādām kopš antīkās Bābeles katastrofas neviens neiedrošinājās ne iedomāties, kamēr Eifels ar savu konstrukciju praksē apliecināja pretējo.

Par Atomiju to šķietami nevar sacīt. Atomijs nav pierādījis to, ko tam vajadzētu apliecināt, — proti, ka ir iespējams milzīgu kubu, kuŗa stūŗus veido bumbas, nobalansēt uz vienas malas , ja pievieno vēl devīto bumbu.Šis mēģinājums nav izdevies. Eifels savā laikā vadījās ar domu, ka tērauda iespējams atkārtot lokani stabilās saulespuķes konstrukciju. Turpretim beļģu inženieŗi ar savu konstrukciju vienīgi atveidojuši „alfa - dzelzskristalla" elementāršūniņu, neievērojot apstākli, ka atsevišķa šūniņa pati par sevi nekad neplivinās. Tātad — Atomijam nav nekādas praktiskas nozīmes, mūsu celtniecībai tas nekā nedod. Tomēr Atomijs savu būtību attaisnojis, kaut arī palicis bez praktiskas vērtības būvniecībā: tas kļuvis par patiesu simbolu,ka paceļas pāri visam — cilvēkiem un Briseles namiem.

AR RIKŠU, GAISA GONDOLU UN HELIKOPTERU PĀRI IZSTĀDEI

Paviljonu izstādes laukumā tik daudz un tie tik plaši, ka visu patiešām grūti apskatīt, iznemot laimīgu aptākli, ja interesenta rīcībā ir bezgala daudz laika. Visa apskriešanai cilvēkam būtu jāveic ap 100 km, un neko daudz tam nepalīdzētu arī speciāli uzceltais gaisa tilts ceļu saīsināšanai un atsevišķu izstādes daļu savienošanai, kas 1400 m gaŗumā stiepjas pār paviljoniem, rotāts ar liela formāta izstādes otru simbolu — nevienmērīgu piecstaru zvaigzni.

Tādēļ labāk ir iesēsties mazajā izstādes vilcienā, kuŗu veido Mercedes busiņš ar divām piekaŗēm. Par 15 fr. tas 40 minūtēs apmeklētāju izvadā krustām šķērsām, ļaujot gūt pirmos iespaidus un reizē arī kopiespaidu, kāds nepieciešams, lai sistēmatiski varētu aplūkot atsevišķus paviljonus un izšķirties, kas vispār apkatāms. Jo — dienas laikā gan iespējams izstādi apskriet, divās dienās var gūt paviršu pārskatu ,trīs dienās patiešām kaut ko aplūkot, bet pamatīgai apskatīšanai tomēr nepieciešama vesela nedēļa, ja ne vairāk. Un piedevām — liels izturības krājums, jo ne katram naudas maks atļauj īrēt izstādes taksometrus — t. s. mopeda rikšas, kas katru aizved uz vēlamo mērķi, bet par katru pusstundu rēķina 60 fr. Tā ir rikša, kaut arī bez kūlija, bet ar motora spēku ... Tomēr Ķīnas paviljonu izstādē veltīgi meklēt, kaut tas raditu lielu interesi. Bet Beļģija ielūgusi izstādē piedalīties tikai valstis ar kuŗām tai pastāv diplomātiskas attiekšmes. Ķīnas nav to vidū.

IZSTĀDE LABĀKAI NĀKOTNEI

Šai izstādei izraudzīts vadmotīvs „Pasaules bilance labākas pasaules radīšanai". Tās uzdevums ir rādīt mākslas, zinātnes un tehnikas progresu, bet arī atsevišķu nāciju dzīves un zemes īpatnības, nacionālās problēmas u. t. t. Kas no šī nodoma iznācis? Jāsaka, ka „Expo 58" patiešām ir ne vien plašāka no visām līdzšinējām pasaules skatēm, bet nenoliedzami arī interesantākā. Dalībniekvalstis darījušas iespējamo nežēlojot līdzekļus, lai sniegtu izteiksmīgu pārskatu par cilvēces tehnikas un kultūras attīstību un progresu elektronu laikmetā. Bet ne vienmēr ameklētājs gūst arī dzīvu iespaidu par tautu dzīvi. Cilvēks, kam taču izstāde domāta, negūst īstu apmierinātību, tā vietā tas ik uz soļa atduŗas uz aukstiem tehnikas superlātīviem ,kas brīžiem nospiež garu. Īsi sakot, izstādē skatāms pārāk maz cilvēcīgā, kaut dažas nācijas šo kardinālo punktu nebūt nav atstājušas novārtā.

Smeļoties apkārtbraucienā pirmos iespaidus, nav, protams, iespējams iegriezties paviljonos, tādēļ visas skates kopiespaids var attiekties vienīgi uz celtnēm. Tomēr tas ir varens, jo liekas, ka esam pārcēlušies jau 2000. gadā pēc Kristus dzimšanas! Ne viss ir saprotams ... Viens tomēr ir nepārprotami skaidrs: Expo 58 kopiespaidā nesniedz 1958. gada pasaules ainas! Tā ir vislielākā utopija, kas jebkad izteikta tēraudā, betonā, stiklā un kokā. Tā izliekas kā īstenībā pārvērsti spāņu sirreālista Salvadora Dali fantazējumi. Patiešām, redzamais ir kā sapnis, un brīžiem tas nospiež kā lietuvēns. Un par spīti šim faktam jāatzīst: ir neiespējami palikt neaizrautam ,ir neiespējami nejust vēlēšanos piedzīvot 2.000. gadu, kuŗš še mazliet pacej savus noslēpumainības plīvurus.

Šķiet, ka nākotne visur sākšies vienlaicīgi. Dažādajās paviljonu formās arvien par jaunu izteikta tā pati doma — prom no pagātnes un tagadnes, pretim nākotnei. Šai atomu gadatirgū nekas vairs neatgādina. mūsdienu zemes lodi. Tā simbols ir Atomijs, miljardkārtīgi palielināta molekula, un tā arī visas cēltnes rada iespaidu, it kā nāktos raudzīties atomos, molekulās un pat mikrobos! ... Viss ir it kā spokaina mikroskopa lēcā.

Turpinājumā: ELEKTRISKO SMADZEŅU VARĀ

CEĻA VĀRDI

Uz augstāko drosmi dievi noraugās labvēlīgi. Tacits

☆

Ievēro vienmēr, ka viss ir maiņu rezultāts, un pieradinies pie domas, ka Dabai nekas tā netīk kā maināt esošās formas un radīt jaunas, tām līdzīgas.
Marks Aurēlijs

☆

Nav sevišķi grūti celt iebildumus pret otra cilvēka teikto — tiešām, tas ir visai viegli; bet radīt ko labāku tā vietā prasa ārkārtīgu piepūli. Plutarchs

☆

**Ikvienam pašam ir pacietīgi jānes savu izdarību sekas. Fedr

CIŅAS LEJASKURZEMĒ OKTOBRĪ UN NOVEMBRĪ 1919. GADĀ

Izraksts no Latvijas atbrīvošanas kara vēstures

IEVIETOTS UZ LATVIEŠU VIRSNIEKU APV-BAS LŪGUMU.

VIII

Kapteinis Kalniņš nolēma pārliet pretuzbrukumā ar savām rezervēm, kam piekrita arī kara apgabala vadība, un deva šādus uzdevumus: Latgales divizijas papildu bataljona 10 rotai un eskadrona brīviem karaviriem (apm. 15 cilvēku) nekavējoties iesākt uzbrukumu Šķēdes tilta virzienā, lai apturētu ienaidnieka kolonnu, kura virzās uz ziemeļiem, 5. un 7. rotas aizmugurē. Kara ostas komandantam vltn. Radziņam ar savu komandu ņemt virzienu uz Redanu, lai apdraudētu ienaidnieka kolonnu flankā un visādā ziņā aizturētu ienaidnieka kolonnu līdz pienāks palīgā 10. rota. Pēc tam ar kopējiem spēkiem aiztriekt ienaidnieku aiz fortu līnijas. Latgales divizijas papildu bataljona 6. rotai un 6. pulka 2. rotai enerģiski uzbrukt Ziemeļu forta virzienā. Pēc tam tur savienoties ar spēkiem ,kuŗi pienāks no ziemeļiem un tad atspiest ienaidnieka uzbrukumu Kara ostas darbnīcu un pilsētas virzienā. Bruņotam vilcienam „Kalpaks", kas tagad jau bija apbruņots ar 1 lielgabalu un dažām patšautenēm, ātri izbraukt uz priekšu, lai tad no sāniem apšaudītu vācu uzbrūkošas vienības. Arī Grobiņas bataljona komandieris vltn. Zemiņš pavēlēja savas 2. rotas pusrotai iet uz Vezuvfabriku, kur atjaunot agrāko frontes stāvokli un tad gar Grobiņas šoseju spiest atpakaļ ienaidnieku. Kara apgabala vadība arī no savas rezerves izsūtīja pretuzbrukumā gar Grobiņas šoseju 7. pulka 2. rotas pusrotu. Tā plkv.-ltn. Dankera rezervē palika vienīgi siguldiešu 2. rotas pusrota. Tagad viss atkarājās no tā, kā uzbrūkošās rotas izpildīs dotos uzdevumus. Tas nebija viegli izdarāms, jo angļu artilērija primā laikā nevarēja pietiekami labi palīdzēt sakaru trūkuma dēļ.

Pirmā iesāka ciņu Kara ostas komandanta komanda. Tā jau pie garnizona baznīcas (ne katedrāles) satika 8. rotas atejošu karavīru pulciņus. Vltn. Radziņš tos apturēja, pievienoja savai komandai un tad iesāka ciņu mežā. Ienaidnieks no tuvciņas izvairījās un atgāja uz Redanu. Pienāca arī daļa no 1. rotas pusrotas. Tagad ar kopējiem spēkiem izdzina ienaidnieku no Redana un tas aizbēga pāri Tosmāres ezeram, pametot kaujas laikā vienu smago un 3 vieglos ložmetējus. Diemžēl, pie Redana ieņemšanas nāvīgi ievainoja drosmīgo vltn. Radziņu. Kapteinis Ābeltiņš, virzīdamies ar pastiprināto 10. rotu uz ziemeļiem, satika jau aiz katedrāles laukuma atejošo 7. rotu un to pievienoja saviem spēkiem. Nelīdz tālu no Šķēdes tilta viņš atrada kāpās arī 5. rotas komandieri ar rotas atliekām (20 cilv. ar 1 patšauteni). Tā kā Redana virzienā bija dzirdams kaujas troksnis, bet Šķēdes tilta rajonā pēc novērojumiem ienaidnieka nebija, tad kapt. Ābeltiņš pavēlēja 7. un 5 rotai atkal ieņemt ierakumus, bet ar 10. rotu un jātnieki steidzās uz Redanu. Kad tur ieradās, tad jau atrada to ieņemtu. Redanā palika komandanta komanda, kā arī neliela daļa no 1. un 8. rotas, bet kapt. Ābeltiņš ar 10. rotu un jātniekiem devās virzienā uz Ziemeļu fortu. Tanī laikā arī galveno spēku labā spārnā Grobiņas bataljona 2. rotas pusrota gar ezeru sekmīgi virzās uz priekšu, pievienojot ceļā 5. rotas atejošos karavīru. Vezuvfabrikas rajonu atrada neiepnemtu, bet tad ilgāku laiku nācās cīnīties pie Saules muižas. Siguldiešu pusrotai sākumā bija grūti iznākt no pilsētas uz Grobiņas šoseju, jo ienaidnieka artilērija stipri apšaudīja Jauniliepājas austrumu nomali. Par laimi ienaidnieka artilerijas uguns kļuva lēnāka, un siguldiešu pusrota paspēja izvirzīties līdz pulvera pagrabiem, kur kopā ar Grobiņas bataljona 2. rotas pastiprināto pusrotu un karavīriem, kuŗi atgāja no fortu līnijas, tagad izveidoja jaunu fronti no Liepājas ezera līdz Kara ostas kanālim. Tālāk uz ziemeļiem cīnījās Latgales divizijas papildu bataljona 3. un 9. rota. Ilgāku laiku norisinājās ciņa par Saules muižu, kuŗas tuvumā smagi ievainoja 9. rotas komandieri vltn. Krišjāni. Ciņa kļuva vieglāka, kad piebrauca bruņotais vilciens, kas apšaudīja ienaidnieku ar flankējošu artilerijas un patšauteņu uguni, lielā mērā palīdzēdams rotām beidzot izdzīt ienaidnieku no Saules muižas. Tagad ienaidnieks starp Tosmāres un Liepājas ezeru atgāja fortu līnijā, bet mūsējie vēl paspēja ieņemt muitas namu. Pēc plkst. 10.00 kapteinis Kalniņš pavēlēja uzbrukt fortiem, kuŗus tagad stipri apšaudīja angļu kara kuģu artilerija. Pēc sīvas ciņas pirmo ieņēma Ziemeļu fortu un tur sagūstīja 4 virsniekus, 25 kareivjus un ieguva 5 ložmetējus. Tagad mūsu spēki pagriezās pret Vidus fortu, kam frontāli uzbruka Latgales divīzijas papildu bataljona 3. un 9. rota, kuŗas pabalstīja arī bruņotais vilciens. Diemžēl, tas tagad vairs nevarēja palīdzēt ar sava lielgabala uguni, jo visus šāviņu krājumus (49) izšāva pie Saules muižas. Pēc dotā signāla angļu kara kuģu artilerija pārnesa uguni uz ienaidnieka aizmuguri, un mūsu rotas devās trieciena pret Vidus fortu. Ienaidnieks nielaidās tuvcīņā un sāka bēgt, angļu artilerijas uguns pavadīts. Kādu laiku ciņa vēl turpinājās pie Dienvidu forta, kur enerģiski uzbruka Grobiņas bataljona 2. rotas pastiprinātā pusrota, siguldiešu vadi, Latgales divizijas papildus bataljona 2. rotas atliekas un Grobiņas komandanta komanda. Beidzot, ienaidnieku arī tur salauza, un mūsējie ielauzās fortā, kur atbrīvoja 20 cilvēku stipro nodaļu, kas visu laiku varonīgi turējās saspridzinātā pulvera pagrabā. Fortā mēs saņēmām 2 smagos un 4 vieglos ložmetējus. Ap plkst. 13.00 mūsu agrākais frontes stāvoklis bija pilnīgi atjaunots un ienaidnieks steigā atgāja Grobiņas virzienā.

Mūsu zaudējumi bija: krituši 2 virsnieki un 36 kareivji, ievainoti 3 virsnieki un 68 kareivji, pazuduši 3 virsnieki un 124 kareivji.

Mūsu trofejas bija: 10 ložmetēji, 9 patšautenes, 150 šautenes, 7 prožektori un ap 50 gūstekņu, no kuŗiem 4 virsnieki.

(Turpinājums sekos)

ZIEDI, KARALIENE UN BALVAS

Niagaras Ziedu karalienes kandidātes: no kr. — J. Vimba, V. Roze, D. Sūngale, I. Missa, L. Pāvula, O. Jansone un G. Matiasa. Aizmugurē: L. Uļuka, R. Abrecka, D. Zvejniece, A. Pūce, B. Sīrone, N. Brice, L. Pētersone, A. Lēvalde, G. Opalā, un I. Gulbe. Priekšā žūrijas komisija: T. Rūsis, G. Richters, F. Ābeltiņš, V. Pukats, B. Rubess, A. Kalniņš un A. Rops. Pa labi — Ziedu karaliene — Laila Pāvula. Foto: B. Savickis.

SPRAIGAS DAIĻUMA SACENSĪBAS ŠĪGADA NIAGARAS ZIEDU SVĒTKOS. JAUKAIS LAIKS PULCINA APMEKLĒTĀJU REKORDSKAITLI. PAR 1958. GADA NIAGARAS ZIEDU KARALIENI IEVĒL LAILU PĀVULU (TORONTO).

Gadskārtējie Niagaras ziedu svētki, kas notiek katru gadu maija beigās, šogad nesa vienu pārsteigumu pēc otra.

Jaukā nedēļas nogale bija pulcinājusi rekordskaitli jaunatnes un sporta cienītāju, kas visām sacensībām dzīvoja līdzi ar skaļiem piekrišanas saucieniem. Laime šoreiz bija atstājusi kļivlendiešus, kas basketbolā zaudēja abās sacensībās par „mata tiesu, lai gan sākumā viņus iekaitija par drošiem Niagaras vairoga ieguvējiem. Fināla spēlē Hamiltonas basketbolisti pieveica niagariešus. Trešajā vietā palika Toronto, bet pēdējā — Klīvlenda.

Ziedu ballē Glenview kluba zāle bija pārpildīta līdz pēdējai iespējai. Vakara ievadījumā nedalītu atsaucību izpelnījās Sv. Katrīnas tautas deju kopa Mārtiņa Vētras vadībā, I. Ragelsones akordeona solo un I. Viksnes baleta priekšnesums pianistes L. Albertiņas pavadījumā.

Vakara programmu un balles norisi arī šoreiz veikli vadīja Niagaras sporta kluba pr-ks J. Ligers. Žūrijas komisija, kuŗā bija aicināti pārstāvji no ASV un Kanadas latviešu organizācijām, šogad bija ļoti „ākiga" — tā prasīja no daiļavām ne tikai skaistumu, bet arī prasmi glīti nostāties un graciozi pagriezties. Konkursā piedalījās 17 jaunavas no ASV un Kanadas latviešu centriem, bet pati tālākā bija mērojusi 3.500 jūdžu ceļu no Britu Kolumbijas.

Žūrijas komisijas priekšsēdis V. Pukats nodeklamēja Šekspīra vārdus par „daiļumu, kas nāk no dabas", un tikai tad paziņoja rezultātus: par 1958. gada Niagaras ziedu karalieni ievēlēta Laila Pāvula (Toronto), bet par galma dāmām — Irēne Misa (Klīvlenda) un Valda Roze (Toronto). Sekoja ziedu veltes, laimes vēlējumi un uzvarētāju apbalvošana.

Saņemot izcīnīto Niagaras vairogu, Hamiltonas pārstāvis, nenogurstošais sporta darbinieks Raimonds Bulte īsā uzrunā pateicās visiem sacensību dalībniekiem par krietno stāju sporta laukumā un ciņām, kas noritējušas isti draudzīgā garā.

Seviški paldies klīvlendiešiem — tālā ceļa mērotājiem. Niagaras sporta klubs, izraugot gada labākos sportistus, ar krūšu nozīmēm šogad apbalvoja jaunatnes basketbolistsu Uldi Treijeru un Persiju Lazdiņu, tāpat arī vienības trenētāju Juri Jundzi. Vakars aizritēja lielā sirsnībā un saderībā.

B. K.

DR. LYON'S
TOOTH POWDER
ZOBU PULVERIS
UZTUR JUSU ZOBUS
BALTĀKUS
Uztur saldeņu elpu. Palīdz uzturēt zobus labākā kārtībā, uztur tos aizvien baltus un tīrus.
Atceraties — kalpo ilgākam laikam nekā zobu pasta.
Pikal Stre

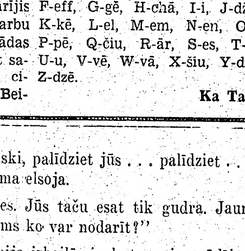

ĶĪNIEŠI MAINA ALFABĒTU

Ķīnas sarkanā valdība ar 1958. g. 1. janvāri pavēlējusi Ķīnas rakstu zīmes aizstāt ar latīņu alfabētu. Laikā no 1. janvāra līdz mācības gada sākumam, t. i., līdz š. g. 1. septembrim, visiem tautskolu skolotājiem jāapmeklē īpaši kursi jaunā latīņu alfabēta apgūšanai, lai jaunajā mācības gadā to sāktu mācīt zemākās tautskolu klasēs.

Līdztekus tam vēl turpinās ķīniešu rakstu zīmju mācīšanu.

Interesanti, ka ķīniešu avīzu vai grāmatu rakstīšanai ir nepieciešamas kādas 3000 „pamatzīmes". Arī šeit valdības uzdevumā jau izdaritas zināmas vienkāršošanas, kas ārpus Ķīnas dzīvojošiem ķīniešiem padarījis Ķīnā iespiesto iespiedumdarbu salasīšanu grūtāku. Tāpat kādas 789 seviški bieži lietotas, bet sarežģītas zīmes aizstātas ar citām, vienkāršākām zīmēm. Beidzot, kādām 400 atsevišķu jēdzienu apzīmējošām zīmēm, kuŗas ar divējādām dažādām zīmēm izteica kādu jēdzienu, atņemti attiecīgie komplicētie iezīmējumi.

Eksistējošais fonētiskais alfabēts ar 33 ļoti vienkāršām zīmēm, kuŗu gan ar 1926. lietoja Ķīnā, tomēr nebija seviški populārs, un tagad to vairs nemācīs.

Reizē ar to noslēdzas 50-gadīgais periods, kuŗa laikā notika ķīniešu rakstu zīmju reforma un šo zīmju aizstāšaan ar latīņu alfabētu.

Ķīniešu latīnisko alfabētu izrunās apmēram šādi:

A-ā, B-bē, C-tcē, D-dē, E-ē, F-eff, G-gē, H-chā, I-i, J-džie, K-kē, L-el, M-em, N-en, O-o, P-pē, Q-ču, R-ār, S-es, T-tē, U-u, V-vē, W-vā, X-šiu, Y-dža, Z-dzē.

Ka Ta.

VĒTRAINA DZIEDĀŠAN

Ciemos pie Marisa Vētras,

Ja piemin Marisa Vētras vārdu, parasti saceļas diezgan spēja vētra, jo grūti būs atrast mūsu mākslas un sabiedriskās dzīves dižīti otru lidaku ar tik asām spurām un negaiditiem lēcieniem, un kam būtu tikpat daudz niknu ienaidnieku, cik karstu draugu.

Mariss Vētra sacēlis daudz vētru ne tikai ar savām atmiņu grāmatām, kuŗas tikpat kāri lasa, cik kritizē, bet arī ar saviem rakstiem presē par mākslas jautājumiem un kritikām, kas allaž ir vētriski — subjektivas, un kā to uzsver pats autors, citādas nemaz arī nevarētu būt. Visu šo iemeslu dēļ, saprotams, sabiedrībā ir liela interese par Vētras paša sirds un roku darba — viņa vokālās studijas pirmo atklāto audzēkņu vakaru, kad ne tikai audzēkņiem, bet visvairāk pašam maestro, tā sakot — „ar kailu krūti un bez bruņām", būs jāstājas vērtētāju priekšā.

Mariss Vētra pats savu studijas darbu ņem ļoti nopietni: „Lai kļūtu par dziedāšanas skolotāju, esmu lietā licis visas tās kļūdas, ko pats kādreiz esmu jau izdarījis," viņš apliecina. Bet īsti par dziedāšanas skolotāju Vētra kļuvis Stokholmā, kad pametis operas pagrabā Mārtiņu Zīvertu vienu un apsēdies Karaliskajā bibliotēkā blakus Arturam Berziņam, lai kļūtu par rakstnieku ...

„Tur kā archīva darbinieks sarakstīju briesmīgi garlaicīgu grāmatu vācu valodā — par mākslinieka personību, bet, lai to paveiktu, izlasīju visu, kas 300 gados uzrakstīts par dziedāšanu un dziedāt mācīšanu", stāsta Vētra. „Bet teorētiski visu dziedāšanas mākslu var izklāstīt 5 minūtēs — atpakaļ pie dabas! Pareizi jāelpo un — jābūt ar dziedāšanas nervu", iekaist maestro un izslejas visā savā varenībā. Ar šausmām redzu, ka viņa sāni piepūšas kā plēšas, un pāri telpai aizveļas varens ā-ā-āāā ...

„Pieliec roku te", viņš sagrābj mani, „vai nu tu sa- rienes jānāk tonim

Pagaidām saprot ti maz ...

„Un tagad saki - tris", viņš nokoma augšā, vēderu uz ie āru, rauj vairāk fragmā, un dziedi rezonātoram. Jo t jo labāk skan tonis

Bet esmu tik r elpa nenāk ne u iekšu, nelīdz pat t mana pēkšņā dzie da beidzas bez kaut gan Vētra a rētu pat mani ie jo balss esot kat pat no piesolītā „ — balss jau man rena, tikai meldiņa pat Vētra nevar rēt ... Bet lai nu rējos 30 audzēkņus ar daudz lielākām sti bārdams un klāt allaž tikai be žaketes, un visus u kai uz „tu" — c

DĀVANA
DRAUGIEM - KANADIEŠIEM
Knuta Lesiņa
THE WINE OF ETERNITY
(stāsti)
Glīti iesieta $4.25.
DV. GRĀMATNĪCĀ,
123 Huron St., Toronto.

Mākslinieku p sponsoru adv.

ĢIRTS SALNAIS

SĪPOL ORCHE

(236. turpinājums)

Zelta lielceli

MODRIS ZEBERIŅŠ

Jāņa Zuntaka viņete

XIII

Jagužinska smīns bija tapis tāds stiklaini stings, nu tas izdzisa pavisam. Betīna sajuta nemieru, uz panu Jagužinski raugoties, tas taču zināja visu. Un ja arī viņš vēl par kaut ko nebūtu skaidrībā, viņš to uzzinātu pavisam viegli, to Betīna nojauta, nekad viņa neiedrošinātos bezkaunīgā spītībā stāties pretim panam Jagužinskim, ja vien Margerita nebūtu teikusi, ka Jagužinskis viņām draugs un labvēlis, viņa nebūtu ir pret Bīriņu iedrošinājusies tā uzstāties. Bet tagad, kad Jagužinskis tapa tāds savādi nopietns, Betīnai saradās šaubas, vai viņš vispār ir tāds draugs, kā centās iegalvot Margerita.

„Jā, mēs taču ievainoto varam apraudzīt, vai jūs to vēlaties, jaunava Betīna?" — vaicāja pans Jagužinskis.

Īstenībā tas nebija vaicājums, bet gan pavēle, arī to Betīna nojauta uzreiz, un viņa nožēloja savu pārdrošību, augstprātīgo uzstāšanos pret Bīriņu.

„Nē, no junkura paša viņai nebija bailes. Bet Jagužinskis . . . Vienalga. Pamēģināt var — nekait junkuru vēl vairāk izklaidēt.

Viņa spēji pasita augšup plakstus un noslēpumaini junkuram uzsmaidīja.

Bīriņš pietvīka kā biete, Betīna gandrīz vai nožēloja, jo ar pussmaidu vien būtu pieticis.

„Jā, iesim apraudzīt nabaga vājinieku, arī kučieris savā ziņā ir cilvēks" — viņa rātni nopūtās, juzdama Bīriņa kaunīgo, smago skatu noslīdāma pa pašas tērpa krūšu izgriezumu apmīļojot zelta krustiņu.

„Ērms tāds, ja tu zinātu" — viņa sevī nopūtās. Un tad viņi gāja pa gaiteni, un Jagužinskis pavēra kādas stūra telpas durvis.

Istabā nebija nekā cita kā vairākas svītrainām pašaustām segām apklātas salmu maisu guļamvietas uz platiem soliem un mūrīša.

Tā kā viesnīcā vai krogū. Te laikam apgrozījās daudz ļaužu.

Krēsla bija labi sabiezējusi, taču varēja redzēt, ka visas guļamvietas tukšas, atskaitot vienu, kuŗā gulēja Lipsta diženais stāvs.

Viņi piegāja klāt.

Krēsla bija par biezu, lai kaut ko skaidri redzētu; Betīna tomēr juta neskatīdamās, ka tam vīram, tam polim, kas viņai aiz muguras stāvēja, bija tāda daba, kas daudz vis ar sievietēm žēlastības nepazina. Ne tas skats, kas cenšas meiču izģērbt, ne. Kaut kas rūgtāks, kodīgāks, nežēlīgāks un laikam mazliet nicinošs. Ar šādu acumirklīgu domu gūzmu Betīna centās pārvarēt samulsumu, ar vari viņa centās domāt par Jagužinski, lai pasargātos no tā spēka, kas viņu vilka pie Lipsta.

Viņa zināja, ka polis viņu vēro. Bet nekā nevarēja darīt. Kučieris Lipsts, kas tur gulēja, nebija tāds cilvēks kā visi, viņš bija kas sevišķs. Īpašs, mazliet cilvēcīgāks nekā visi citi.

Vienalga, ar kādiem vārdiem viņa to noliegtu.

Betīna pietuvojās pati pret savu gribu. Pieliecās tuvāk. Sasmakušu, rūgti salkanu asiņu dvinga nāca no pārsējiem ap gulētāja galvu.

„Kā, vai tad jums nav neviena, kas apmaina pārsējus?" — Betīna ievaidējās.

Kā ēna nezi no kurienes iznira satuntuļojusies vecene ar iedegtu tauku sveci.

Radās bļoda ar ūdeni. Radās mīkstas izvalkātas, tīri mazgātas linu lupatas . . .

Ar vāriem pirkstiem Betīna taustījās gar apsējiem, centās tos atraisīt, cik uzmanīgi spēdama . . .

Lipsts plaši atvēra acis — Betīna gluži iztrūkās. Un tad viņš ierunājās kaut ko.

Ātri, ātri. Svešā valodā. Meiča to nesaprata.

„Mierīgi . . . mierīgi . . ." — viņa čukstēja, pieturēdama ievainotā galvu.

Bet Lipsta brīnumu pilnās acis nenolaidās no viņas. Nu ievainotais gluži skaidri un skaļi izteica viņas vārdu.

Jagužinskis aiz muguras sausi iesmējās.

Iztrūkusies Betīna palūkojās uz junkuru Bīriņu, kuŗu viņa gandrīz vai bija piemirsusi. Gribēja atkal viņam uzsmaidīt.

Taču nu junkurs skatījās uz Betīnu, kā spoku ieraudzījis. Tie bija savādi un bīstami vaibsti.

Vai Lipsts būtu kaut ko izteicis, nodevis sevi un viņu? Izteicis to valodā, ko vienīgi junkurs Bīriņš saprata?

☆

„Tā tad j ū s. Jūs esat pie visa vainīga. J u m s viņš uzticējās!" — iesaucās Bīriņš.

Betīna kā glābdamās, kā slēpdamās atskatījās, no Jagužinska palīga meklēdama. Jagužinska istabā vairs nebija. Un Bīriņš bija dzirdējis Lipsta murmināšanu svešajā kuršu valodā . . . acimredzot tie vārdi kučieri nodeva.

Bet tas likās par daudz nelabi.

Vai viena stunda pagājušā naktī būtu ietvērusi to, ko Lipsts murmināja? Vai dēku biedrs uzticētu meičai naudu? Bēgtu kopā ar viņu?

„Sakait, vai tā ir tiesa?" — dūšu saņemdams, ar savilktām uzacīm junkurs tuvojās Betīnai.

Vai nav dīvaini. Vara, ko vīrieša vientiesīgās iedomas meičai spēj piešķirt, padara to spēcīgāku bez viņas pašas spējas vai nopelna.

„Betīna, lūdzu sakait, vai tas tiesa . . . " — viņš atkārtoja kā izmisumā.

Ko lai Betīna būtu spējusi atbildēt? Kādas atbildes šim cilvēkam vajadzēja, ko ar atbildi varētu labot?

„Un jūs ticat kučiera murgiem?" — nicinoši, kaut bailēs drebēdama, iesaucās Betīna.

„Lipsts runā patiesību! Lipsts allaž runā patiesību! Mēs neesam t ā d i!" — līdz sirds dziļumiem satraukts iesaucās Bīriņš, apsviedās pret Lipstu, nometās pie gulētāja zemē, satvēra tā plecus.

Lipst, runā taču!" — viņš iekliedzās, kučieri sapurinādams.

Ar vienu spēcīgu grūdienu Lipsts viņu atsvieda. Spēka kučierim joprojām bija par daudz. Bet zem Betīnas atraisītajiem pārsējiem atkal parādījās asinis . . . "

„Zvērs! Necilvēks!" — savukārt iesaucās Betīna, pie ievainotā steigdamās.

„Lūk! Kučieris! Te nu var redzēt, kā jūs viņu nicināt!" — savukārt iesaucās Bīriņš.

☆

Pa to laiku Jagužinskis bija iegājis pie Margeritas.

„Jums ir tā nauda, vai ne?" — viņš klusu, bet bez aplinkiem vaicāja. Margerita saprata uzreiz.

„Vai jūs gribat to atņemt, pan Jagužinski?"

„Nē. Bet izturieties stingri pret Betīnu. Un ja viņa solās jūs nosūdzēt Bīriņam, piedraudiet. Sakait: jūs viņu vairs neņemsit līdz uz Kurzemi, lai tad viņa paliek tepat poļos."

„Bet kālab viss tas?"

„Laikam man ir savi iemesli" — atbildēja Jagužinskis. „Palaikam man vajadzīgi, īpaši vajadzīgi i z - m i s u š i cilvēki. Tādi, kuŗi iedzīti šaurā vietā." Viņš iesmējās. „Poļi dažkārt meklēt meklē tādus, īpaši, ja tie dodas uz Kurzemi. Bet atcerieties: j ū s es lūdzu tikai vienas lietas labad: kad nonāksit Jelgavas galmā, aprakstiet pēc iespējas visus sīkumus, visas baumas. Rakstait manis pēc kaut vai italiski, kā jums vieglāk un ērtāk. Jelgavā, Jaunajā Milestības ielā ir naudas mijējs un tirgotājs. Žīds. Jozefs Markus. Viņam ir uzdots visu pareizi atlīdzināt."

„Bet Betīna? Kas jums padomā ar Betīnu?"

Viss būs labi, donna Margerita. Rūpējieties tik jūs par sevi. Kā j u m s ar Betīnu jāizturas, es jau teicu. Nav tur nekā neparasta, tie ir visi ļoti saprātīgi atzinumi. Bet neaizmirstiet Jauno Milestības ielu!"

☆

Kad Jagužinskis atkal iznāca gaitenī, Betīna tīri skrīšus ieskrēja viņam rokās.

„Pan Jagužinski, palīdziet jūs . . . palīdziet . . ." — viņa šņukstēdama elsoja.

„Apmierinieties. Jūs taču esat tik gudra. Jauna, bet gudra. Kas jums ko var nodarīt?"

Betīnas acis bija izbailēs ieplestas, viņa rādīja uz durvīm, kur bija palicis Bīriņš ar Lipstu.

Jagužinskis pagājās uz kalpu gala pusi, skaļi, pavēloši uzsauca, un iesteidzās pāris spēcīgu puišu, tie paši, kuŗi pirmīt bija nesuši Lipstu.

Bet nu likās, ka palīdzība Lipstam nav vajadzīga, gluži otrādi. Viņu vajadzēja valdīt. Citādi junkuram Bīriņam būtu izgājis plāni.

Jagužinskis Bīriņu ievadīja atpakaļ zālē. Turpat, kur viņi pirmīt bija runājušies. Kurzemes ģērbonis tur joprojām mirdzinājās uz noputējuša galda, blakus lielām Polijas, Lietuvas un pat Maskavijas kartēm, kādas īstenībā bija retums, bet Bīriņš to ne saprata, ne ievēroja, viņš nespēja vēl norimties.

„Pan Jagužinski, vai visi tapuši traki?" — viņš elsoja.

„Ne gluži visi . . . Ek, junkur, atjēdzieties, nomierinieties."

„Negods un nodevība. Un jūs to zināját" — murmināja Bīriņš.

„Ha, goda un taisnības baušļi" — teica Jagužinskis. „No kurienes jums tie? No Budas vai Kurzemes? Pašreiz jūs neesat ne vienā, ne otrā vietā."

„Kā purvā, kā purvā" — izmisis nošņācās Bīriņš, šurp turp soļodams.

„Nelādiet purvus. Aiz manas muižas aizstiepjas bezgalīgi purvu plašumi. Takas, kuŗas aizved aklos slīkšņos un akačos. Takas, kuŗas aizved brīvos ciemos. Tā ir savāda pasaule, pilna mežonīgu, brīvu cilvēku. Ļoti bieži tajā iebēg tie, kuŗus vajā visādi goda un taisnības baušļi. Kur jūs ņēmāt savu godu un taisnību? No Jelgavas galma mācītāja? Par zeltnešiem un neraženiem?"

„Ko nu vairs par zeltu . . ." — iesaucās Bīriņš. „Ko lai es iesāku ar to skuķi? Viņa taču naudu nenēsā klāt. Viņas ir četras . . . "

„Nu jūs sākāt domāt prātīgi, junkur Bīriņ. Viņas ir četras. Un tām komediantēm Kurzemē būs lielāka teikšana nekā jums pašam. Kas j ū s būsit Kurzemē? Jums jāsargas sanīsties ar komediantiem, vai ne? Un nauda ir aktrisēm rokā, kara nauda viegli nāk, viegli zūd. Tikpat labi to varēja atņemt robežas virsnieks. Un nevainojiet Lipstu. No aplenktās viesnīcas sētas katrs būtu bēdzis un glābies kā varējis. Vai jūs labāk pasargājāt prinča karieti? Vai Lipsts mūs visus nepaglāba?

„Bet ko lai es iesāku ar to skuķi"

„Nu sakait, ka jūs viņu precēsit. Gan tad viņa no aktrisēm naudu atdabūs nagiem, zobiem" — teica Jagužinskis.

(Turpinājums sekos).

(236. turpinājums)

„Ej, taču tu bekot," Pēteris nigri apsauca.

„Nav nevienam ko uztraukties," mierīgi Līvuleja. „Ģimjus netaisa pēc liestes."

Liliāna pienākusi mēģināja smaidīt, bet neklausija. ,

Viņai bija grūti redzēt kopā Maiklu ar l'ēt kā tur — pārdabiskā kārtā — blakus stāvētu ien tas skaista pagātne un nezināma nākotne. Viņa šas, Liliānas, protams. Sīks, nežēlīgs izsmiekls uz niņu uzradies, kā stipras nezāles sēkla, zibenīgi a jusies, šķita nākamā mirklī jau uzplaukusi k mušmirē, kuŗā indes vietā zaglīgi salasījušās Li ļaunākās domas pašai par sevi.

Šrīta saruna arMaiklu bija palikusi sirdī kā lis, kas, svaidīgi liesmojot, spējīgs skart desmitā rīgas vietas. Sadursme ar Besiju pamodināja bīs iedomas un salidzinājumus. — Vai tās nebija d stiprās asinis, kas gavilēja katrā Besijas vārdā, n not savu priesteri, bet vai viņā, Liliānā, tās runā vājāku bausi? Lai kā beigtos Besijas mūžs, visma mā gājienā viņas gaitās nav nekā netīra, kamēr L par savējo ne gribēja, ne uzdrīkstējās to teikt. sija ir augusi, lai sekotu tikai asiņu balsij, man daudz kas vairāk — smalkas iedomas, spīts, reiz nums un sirsnīga vēlēšanās glābt tēvu no nāba posta, kas iznīcinātu visas viņa tālākās iespēj viņa tiesāja sevi bez žēlastības. — Bet tikko izdeviba, tā es sekoju savai „asiņu balsij" ar ne prieku. Kās viss tur nedziedāja līdzi! Atriebība kam neskaidram par it kā sagandētu dzīvi, lep „iet savu ceļu", „spītēt liktenim", „noraut zva no debesīm". Kādi smalkumi! Besijai ar tādiem jānodarbojas. Ja viņa ar savu vīru nebūs apmier

Seviški paldies klīvlendiešiem — tālā ceļa mērotājiem. Niagaras sporta klubs, izraugot gada labākos sportistus, ar krūšu nozīmēm šogad apbalvoja jaunatnes basketbolistsu Uldi Treijeru un Persiju Lazdiņu, tāpat arī vieninbas trenētāju Juri Jundzi. Vakars kars aizritēja lielā sirsnībā un saderībā.

B. K.

INA ALFABĒTU

ar dzot, kādām 400 atsevišķu jēdzienu apzīmējošām zīmēm, kuras ar divējādām dažādām zīmēm izteica kādu jēdzienu, atnemti attiecīgie komplicētie iezīmējumi.

Eksistējošais fonētiskais alfabēts ar 33 ļoti vienkāršām zīmēm, kuru gan ar 1926. lietoja Ķīnā, tomēr nebija sevišķi populārs, un tagad to vairs nemācis.

Reizē ar to noslēdzas 50-gadīgais periods, kurā laikā notika ķīniešu rakstu zīmju reforma un šo zīmju aizstāšaan ar latiņu alfabētu.

Ķīniešu latinisko alfabētu izrunās apmēram šādi:

A-ā, B-bē, C-tcē, D-dē, E-ē, F-eff, G-gē, H-chā, I-i, J-dzie, K-kē, L-el, M-em, N-en, O-o, P-pē, Q-čiu, R-ār, S-es, T-tē, U-u, V-vē, W-vā, X-šiu, Y-dzā, Z-dzē.

Ka Ta.

palīdziet jūs . . . palīdziet . . .'' elsoja.

Jūs taču esat tik gudra. Jauna, ko var nodarīt?''

a izbailēs ieplestas, viņa rādīja uz lreis Biriņš ar Lipstu.

rājas uz kalpu gala pusi, skaļi, paiesteidzās pāris spēcīgu puišu, tie a nesuši Lipstu.

palīdzība Lipstam nav vajadzīga, vajadzēja valdīt. Citādi junkuram is plāni.

nu ievadīja atpakaļ zālē. Turpat, runājušies. Kurzemes ģērbonis tur s uz noputējuša galda, blakus lies- un pat Maskavijas kartēm, kādas bet Biriņš to ne saprata, ne ievērel norimties.

vai visi tapuši traki?'' — viņš

Ek, junkur, atjēdzieties, nomie-

devība. Un jūs to zināj āt'' — mur-

taisnības baušļi'' — teica Jagužinums tie? No Budas vai Kurzemes? ne vienā, ne otrā vietā.''

purvā'' — izmisis nošņācās Bīdāms.

s. Aiz manas muižas aizstiepjas šumi. Takas, kuras aizved aklos Takas, kuras aizved brīvos ciemos. le, pilna mežonīgu, brīvu cilvēku. g tie, kuŗus vajā visādi goda un r jūs ņēmāt savu godu un taisnīalma mācītāja? Par zeltnešiem un

ar zeltu . . .'' — iesaucās Biriņš. to skuķi? Viņa taču naudu nenētras . . . ''

domāt prātīgi, junkur Biriņ. Viņas komediantēm Kurzemē būs lielāka pašam. Kas j ū s būsit Kurzemē? sties ar komediantiem, vai ne?. Un rokā, kara nauda viegli nāk, viegli varēja atņemt robežas virsnieks. nstu. No aplenktās viesnīcas sētas glābies kā varējis. Vai jūs labāk arieti? Vai Lipsts mūs visus nepa-

esāku ar to skuķi''

jūs viņu precēsit. Gan tad viņa no labūs nagiem, zobiem'' — teica Ja-

urpinājums sekos).

VĒTRAINA DZIEDĀŠANAS PARAUGSTUNDA

Ciemos pie Marisa Vētras, audzēkņu vakaru gaidot

Ja piemin Marisa Vētras vārdu, parasti saceļas diezgan spēja vētra, jo grūti būs atrast mūsu mākslas un sabiedriskās dzīves dižīti otru līdaku ar tik asām spurām un negaidītiem lēcieniem, un kam būtu tikpat daudz niknu ienaidnieku, cik karstu draugu.

Mariss Vētra sacēlis daudz vētru ne tikai ar savām átmiņu grāmatām, kuŗas tikpat kāri lasa, cik kritizē, bet arī ar saviem rakstiem presē par mākslas jautājumiem un kritikām, kas allaž ir vētriski — subjektīvas, un kā to uzsver pats autors, citādas nemaz arī nevarētu būt. Visu šo iemeslu dēļ, saprotams, sabiedrībā ir liela interese par Vētras paša sirds un roku darba — viņa vokālās studijas pirmo atklāto audzēkņu vakaru, kad ne tikai audzēkņiem, bet visvairāk pašam maestro, tā sakot — „ar kailu krūti un bez bruņām", būs jāstājas vērtētāju priekšā.

Mariss Vētra pats savu studijas darbu ņem ļoti nopietni: „Lai kļūtu par dziedāšanas skolotāju, esmu lietā licis visas tās kļūdas, ko pats kādreiz esmu jau izdarījis," viņš apliecina. Bet īsti par dziedāšanas skolotāju Vētra kļuvis Stokholmā, kad pametis operas pagrabā Mārtiņu Zīvertu vienu un apsēdies Karaliskajā bibliotēkā blakus Arturam Bērziņam, lai kļūtu par rakstnieku ...

„Tur kā archīva darbinieks sarakstiju briesmīgi garlaicīgu grāmatu vācu valodā — par mākslinieka personību, bet, lai to paveiktu, izlasīju visu, kas 300 gados uzrakstīts par dziedāšanu un dziedāt mācīšanu", stāsta Vētra. „Bet teorētiski visu dziedāšanas mākslu var izklāstīt 5 minūtēs — atpakaļ pie dabas! Pareizi jāelpo un — jābūt ar dziedāšanas nervu", iekaist maestro un izslejas visā savā varenībā. Ar šausmām redzu, ka viņa sāni piepūšas kā plēsas, un pāri telpai aizveļas varens ā-ā-āā ...

„Pieliec roku te", viņš sagrābj mani, „vai nu tu saproti, no kurienes jānāk tonim?"

Pagaidām saprotu gan vēl ļoti maz ...

„Un tagad saki — viens, divi, trīs", viņš nokomandē. „Plecus, augšā, vēderu uz iekšu, krūtis uz āru, rauj vairāk skābekļa diafragmā, un dziedi cauri galvas rezonātoram. Jo tukšāka galva, jo labāk skan tonis ..."

Bet esmu tik nobijusies, ka elpa nenāk ne uz āru, ne uz iekšu, nelīdz pat tukšā galva, un mana pēkšņā dziedāšanas stunda beidzas bez panākumiem, kaut gan Vētra apgalvo, ka varētu pat mani iemācīt dziedāt, jo balss esot katram. Atsakos pat no piesolītā „skolaršipa", jo — balss jau man ir, turklāt varena, tikai **meldiņa trūkst, un to** pat Vētra nevar iemācīt noturēt... **Bet lai nu kā, savus pā**rējos 30 audzēkņus viņš mācījis ar daudz lielākām sekmēm, karsti bārdams un didīdams, turklāt allaž tikai bez kravatēs un žaketes, un visus uzrunādams tikai uz „tu" — citādi nevarot.

„Bet redzi," viņš piezīmē itin bēdīgi, „starp maniem 13 latviešu audzēkņiem ir tikai 3 dāmas, un tas daudz ko izsaka ... Tātad viriem vairs nav jāuztraucas par sievām, kas nāk pie manis uz stundām, jo, ja būtu jāuztraucas — dāmu būtu vairāk ..."

Tā nu iznāk, ka 4. jūnijā skanēs galvenokārt viru balsis, ceļot priekšā ļoti plašu un dažādu programmu — sākot ar „Apsegloju melnu kuili" un beidzot ar slaveno Figaro āriju. Bez solo dziedājumiem klausītāji dzirdēs arī sekstetus, kvartetus, trio un ansambļu dziedājumus no Figaro kāzām un Don Žuāna, pie klavierēm asistējot Alfredam Strombergam.

Saprotams, tas izklausās ļoti interesanti, vienīgi iesūrkstas, ka tie būs tikai Vētras audzēkņi, ne pats Vētra, kas dziedās. Bet viņš, kā zināms, šai ziņā iestājies klusētāju mūku ordenī, un skaļumā laujas izteikties tikai uz papīra. Un tur jau labi sen visapkārt bango niknas vētras ...

I. V.

DĀVANA
DRAUGIEM - KANADIEŠIEM
Knuta Lesiņa
THE WINE OF ETERNITY
(stāsti)
Glīti iesieta $4.25.
DV. GRĀMATNĪCA,
123 Huron St., Toronto.

ILGAS PĒC LATVIEŠU AUDITORIJAS

IRĒNE UN ALFREDS DUNKEĻI IERADUŠIES ASV

Latviešu mākslinieku pāris — pianiste Irēne Dunkele un vijolnieks Alfreds Dunkels 26. maijā ar lidmašīnu no Stokholmas ieradās Ņujorkā. Viņi abi dosies koncertturnejā pa ASV un Kanadu. Mākslinieki atgriezīsies Zviedrijā augusta beigās.

Saruna ar mūsu līdzstrādnieku Afreds Dunkels izteicās: „Dotiies Amerikas ceļojumā mūs papidināja ilgas pēc latviešu auditorijas. Zviedrijā latviešu nav daudz, un to priekšā esam jau uzstājušies daudzkārt. Mēs esam uzstājušies arī cittautiešu priekšā Zviedrijā un Vācijā, tomēr vispilnīgāk mākslinieks var izteikties tikai savu tautiešu auditorijas priekšā. Programmā esam izvēlējušies tikai Jāņa Mediņa darbus, kas mums ir tuvs un mīļš. Mediņa mūzika sajūsmina arī cittautiešus, kā to piedzīvojm Zviedrijā un Vācijā. Daži no Mediņa darbiem, kuŗus šeit spēlēsim, līdz šim vēl nav dzirdēti."

Mākslinieku pāris — Irēna un Alfreds Dunkeļi ar savu sponsoru adv. Eiženu Kerno (pa kr.) Br. Rozīša foto

Pianiste Irēne Dunkele beidza Latvijas konservātoriju 1940. g. un vācu okupācijas laikā vadīja klavieru klasi Ventspils mūzikas skolā. Vijolnieks Alfreds Dunkels beidza Latvijas konservātoriju 1933. g. Viņš spēlēja Nacionālās operas orķestrī un kā solists Rīgas radiofonā. Tagad abi mākslinieki ir paidagogi Upsalas mūzikas skolā.

Mākslinieku pāŗa pirmais koncerts notika 29. maijā Ņujorkā, sv. Pēteŗa luteraņu baznīcā Nākošie koncerti paredzēti: 1. jūnijā Klīvlendā, 3. jūnijā Kantinē, Ohio, 4. jūnijā Kolumbusā, Ohio, 6. jūnijā Indiānapolē, 7. jūnī. Kalamazū, 8. jūn. Grand Rapidos, 14. jūnijā Čikāgā (pieminas aktā), 11. jūlijā Toronto, 13 jūlijā Niagarā (Draudzības dienu sarīkojumā), 28. jūl. Vankuverā, 2. aug. Langvjū Vaš., 3., aug. Portlandē, Ore., 9. aug. Takomā, Vaš., 10. aug. Sietlā, Vaš. un 16. aug. Sanfrancisko.

Dunkeļu pāris kādu laiku uzturēsies tautieša A. Gudermaņa farmā, Virdžinijā.

Edvarts Tūters

BIJ PAVASARA RĪTS

Bij pavasara rīts, un gaisma smalka
Man vaigus glāstīja un arī jūtas;
Sirds skumjas nejuta, kas bij tik grūtas —
Jo viss, it viss nu jaunas plaukšmes alka!

Dievs zemes apvāršņos bij elpu pūtis,
Un vēja pieskāriens bij siltš, pilns prieka ...
No sīka pumpura — no tīra nieka —
Zieds kokam atplauka, un smaids man krūtīs.

Tik ilgu pilns bij gaiss un mana elpa!
Un gavilēja sirds un visa telpa —
Bij pagaisis it viss, kas dvēs'lei sāpes dala.

Bet domās aizklīdu kad tālā malā —
Tur, manā dzimtenē, kur tēva sēta, —
Tad zuda pavasar's un plauksme svētā,

Un ziema atgriezās, un sirdij sala.

Prof. E. Blese.

NACIONĀLĀS KULTŪRAS JĒDZIENS

Vēsturiski - psīchiskajā būtībā un ārējās izpausmes veidos

II

TAUTAS VALODA

Savos pamatos stipri drošs un zināmās robežās pat nemaldīgs kritērijs šai ziņā ir attiecīgās tautas valodā. Ja tauta runā vai runājusi, piem., kādu indoeiropiešu valodu, un tā kā pētnieki vislabāk šīs valods pazīst, tad, protot šo valodu un zinot tās vēsturi,mēs viegli varam pasacīt, vai zināma kultūras jēdziena vai priekšmeta apzīmējums ir šīs valodas dzimts un pareizs vārds vai aizgūts, un ja tas aizgūts, tad no kurienes. Ja tas ir dzimts vārds, tad parasti dzimts ir arī pats ar to apzīmētais jēdziens vai priekšmets, ja aizgūts, tad aizgūts varētu būt arī pats jēdziens vai priekšmets.

Saprotams, vispirms nav jāaizmirst, ka tiklab vienā kā otrā gadījumā tagadējais ar zināmu vārdu apzīmējamais jēdziens, it īpaši, ja tas ir kas konkrēts, stipri atšķiŗas no sava prototipa priekš gadu simteņiem vai pat vairāk kā gadu tūkstoša. Tālāk — nav jāaizmirst, ka zināmi sveši aizgūti nosaukumi ne katrreiz pierāda, ka pats attiecīgais jēdziens vai priekšmets tautā nebūtu bijis pazīstams: tā pirmatnējais dzimtais nosaukums var būt vienkārši aizmirsts. Diezgan lielas grūtības pareizā stāvokļa izpratnei ir tad, ja mēs neatrodam zināmā valodā dzimtus vārdus pavisam vienkāršiem jēdzieniem, par kuŗiem nevarētu būt šaubas, ka attiecīgajai tautai senatnē tos būtu vajadzējis pazīt, kā, piem., mums latviešu valodā ir tādi aizgūti vārdi kā **kāzas, puika, zēns, maksāt** un daudz līdzīgu. Dažiem tādiem aizgūtiem vārdiem līdzās pastāv dzimti vārdi, piem., arī mums ir vārdi **vedības, atlīdzināt,** bet gluži identiski tie jēdzieniem **kāzas** un **maksāt** mums tomēr nešķiet, un vārdiem **puika, puisis** un zēns mums tomēr latviska sinonima vai ekvivalenta nav.

Kur te iemesls? Šādi gadījumi gan laikam jāsaista ar dažām drusku nenormālām parādībām tautas vēsturiskajā attīstības gaitā, konkrēti ar to, ka kādi īpatnēji attīstības apstākļi zināmā laikmetā tautu īpatnēji ietekmējuši ietekmējuši tās dvēseli un garu, tās valodisko domāšanu. Tā mēs nonākam pie tautas **dvēseles** un tautas gara jēdziena vispārējā kultūras jēdziena koncepcijā.

Tautas dvēseles jēdziens ir savukārt stipri komplicēts patstāvīgs jēdziens, jo tautas dzvesele ir patstāviga psīchisku parādību sistēma zināmas tautas locekļos, kas tiem izveidojusies tautas vēsturiskajā attīstības gaitā. Pa daļai tā balstās uz mantojuma no visai attālas, nereti pat indoeirop. pirmsenatnes, pa daļai tā pastāvīgi tapusi vēsturiskās dzīves ietekmju rezultātā. Tā aptver vistuvākā kārtā tautas ētiski - emocionālās un praktiskās dzīves ievirzes parādības, mazāk intellektuālas spējas. kas savā kopumā savukārt veido to, ko sauc par **tautas garu,** lai arī stingras robežas starp tautas garu un tautas dvēseli nav novelkamas, un bieži runājam vai nu tikai par tautas dvēseli vai arī tikai par tautas garu. Un **tikai tas, kas tautas kopējā kultūrā ir tieši šīs tautas dvēseles un gara patstāvīgs dzimts veidojums, pie kam materiālās kultūras laukā tas ir vēl tautas locekļu fiziskā darba konkrētizēts, kā arī tas, kas savā būtībā tautas dvēselei un garam tiešām atbilst, lai arī tas būtu pārveidojums no svešiem aizgūtiem elementiem, ir tas, ko varam ar pilnu pārliecību un tiesību saukt par nacionālo tautas kultūru, tās dziļāko pamatu, un uz šī pamata izaugušo sasniegumu katrreizējais līmenis ir attiecīgā laikmeta tautas kultūra.** Tajā nenoliedzami ir arī-daži pārmērīgi moderni, pat vēl sveši un šauri laikmetiski elementi, kas vēl nav tautas dvēseles un gara pārstrādāti, nav tautas dvēselei un garam vēl pilnīgi piešlāgoti, nav vēl tiem pilnīgi asimilējušies.

Lai savukārt izprastu to, kas zināmā kultūrā tās tautas dvēselei un garam tiešām atbilst, mums ir ar šo tautas dvēseli un garu jāiepazīstas sīkāk, un tas nu nav tik viegli un ātri izdarāms. Tad ir jāizpēti šīs tautas psīches attīstības izejas pamati un jāizseko tās vēsturiskajai attīstībai, jāizseko visam, kur vien — tikpat pagātnē, kā tagadnē — izpaužas un parādās tautas dvēsele un gars. **Tautas valoda un vēsture ir atkal tie divi palīglīdzekļi, kas mums arī par tautas dvēseli un garu atļauj iegūt visdziļāko un vispareizāko ieskatu.**

Lai šo uzdevumu veiktu, būtu vispirms gandrīz vai pilnīgi jāuzraksta mūsu tautas lingvistiskā kultūras vēsture, t. i., mūsu kultūras vēsture uz valodas datu pamata vismaz tai daļā, kas visvairāk pieskaŗas tautas gara un dvēseles dzīves parādībām. Tas te nav izdarāms, un tādēļ jāapmierinās tikai ar vispārīgiem sīkiem aizrādījumiem.

Iedziļinoties mūsu valodas vārdu krājumā, mēs atrodam tajā lielu daudzumu vecu **vārdu,** kas pauž iedzimtās mūsu tautas dvēseles īpatnības, noslieces un ievirzes, piem., vārdus kā: censties, cīnīties, gods, derēt, darīt, tiešs, taisīt, tikums, lūgt, prasīt, glaimot, gudrs, jauks, labs, launs u.t.t. u.t.t., ar visu šo vārdu veidojumu dziļākiem pamatiem un tālākiem atvasinājumiem. Daudz senu konkrētu parādību ar laiku ieguvušas savā nozīmē un valodiskā apzīmējumā abstraktāku raksturu, un tas, kā šī pārveidība notikusi un tās izejas punkti atkal raksturo zināmas senas genuīnas kultūras parādības. Arī atsevišķās gramatiskās kategorijās izpaužas zināma garīga ievirze, nostāja pret ārpasauli, pret apkārtējo sabiedrību un līdz ar to arī zināma savdabīga kultūras koncepcija.

Nākošā rakstā: VĒSTURES PAMATI VALODAS ATTISTIBĀ.

Kultūras apskats

● Borisa Piekalnīša koncertu turneja tuvojas beigām. Vēl gaidāms koncerts Milvokos un 7. jūnijā Ņujorkā, tad līdz turpmākam rimsies šajā krastā viņa dziesmas. Jāsaka, ka visur viņa koncertī bijuši labi apmeklēti, izdevušies materiālajā ziņā un tāpat mākslas plāksnē. Krolla Kultūras birojam pienāk no klausītājiem cildinošas atsauksmes.

● Kolorātūrdziedones Elzas Zīvertes, drāmaturga Mārtiņa Zīverta dzīves biedres, koncertu turneja Amerikas kontinentā notiks oktobrī un novembrī. Turneja sāksies Kanadā, pēc tam turpināsies ASV. Koncertu rīkotājus vai organizācijas, kas vēlētos šajā turnejā ieslēgties, lūdz rakstīt Krolla Kultūras birojam, kas turneju kārtos, 800 S. Halsted St., Hull House, Chicago 7, Illinois, tel. MOnroe 6-5399, no pl. 7 līdz pl. 9, darbdienu vakaros.

● Minesotas universitātes preses izdevumā iznākusi latviešu zinātnieka Dr. Egona Dārziņa grāmata „The bacteriology of Tuberculosis". Dārziņš strādā zinātniskās pētniecības darbu Anoka State Hospital Menesotā. Savu zinātnisko karjēru viņš sāka Latvijas universitātes medicīnas fakultātē. Vēlāk viņš strādāja Tuberkulozes pētīšanas institūtā Brazilijā. Kā Rokfellera fonda stipendiāts E. D. strādāja Pastera institūtā Parīzē.

ĢIRTS SALNAIS

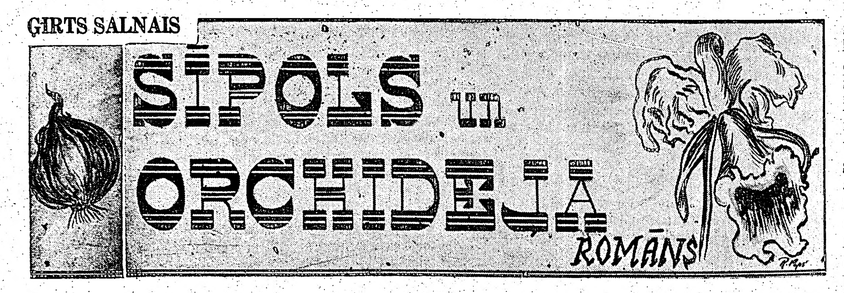

(236. turpinājums)

„Ej, taču tu bekot," Pēteris nīgri apsauca.

„Nav nevienam ko uztraukties," mierīgi sacīja Līvuleja. „Ģīmjus netaisa pēc liestes."

Liliāna pienākusi mēģināja smaidīt, bet lūpas neklausīja.,

Viņai bija grūti redzēt kopā Maiklu ar Pēteri, it kā tur — pārdabiskā kārtā — blakus stāvētu iemiesotās skaista pagātne un nezināma nākotne. Viņas pašas, Liliānas, protams. Sīks, nežēlīgs izsmiekls uz brīsniņu uzradies, kā stipras nezāles sēkla, zibenīgi attīstījusies, šķita nākamā mirklī jau uzplaukusi krāšņā mušmirē, kuŗā indes vietā zaglīgi salasījušās Liliānas ļaunākās domas **pašai par sevi.**

Šīrītā, saruna arMaiklu bija palikusi sirdī kā degļis, kas, svaidīgi liesmojot, spējīgs skart desmitām vārīgas vietas. Sadursme ar Besiju pamodināja bīstamas iedomas un salīdzinājumus. — Vai tās nebija dzīvās, stiprās asinis, kas gavilēja katrā Besijas vārdā, piemīnot savu priesteri, bet vai viņā, Liliānā, tās runājušas vājāku baisi? Lai kā beigtos Besijas mūžs, vismaz pirmā gājienā viņas gaitās nav nekā netīra, kamēr Liliāna par savējo ne gribēja, ne uzdrīkstējās to teikt. — Besija ir augusi, lai sekotu tikai asiņu balsij, manī bija daudz kas vairāk — smalkas iedomas, spīts, reizē niknums un sirsnīga vēlēšanās glābt tēvu no nabadzības posta, kas izniīcinātu visas viņa tālākās iespējas — viņa tiesāja sevi bez žēlastības. — Bet tikko radās izdevība, tā es sekoju savai „asiņu balsij" ar negantu prieku. Kas viss tur nedziedāja līdzi! Atriebība kaut kam neskaidram par it kā sagandētu dzīvi, lepnums „iet savu ceļu", „spītēt liktenim", „noraut zvaigznes no debesīm". Kādi smalkumi! Besijai ar tādiem nebūs jānodarbojas. Ja viņa ar savu vīru nebūs apmierināta, viņi viens otru nositīs, vai izdarīs kaut ko tamlīdzīgu. Man — man pat jāšaubās, vai mans vīrs s a v u smalku ieganstu dēļ uzdrošināsies pacelt pirkstu pret mani, uzzinot manus nedarbus . . .

Bet nu — „asiņu balss"! — ja Liliāna nebūtu gandrīz klāt vīriešiem, viņa smietos pilnā kaklā par sevi. — Nu asinis atkal runāja. Ko nu? . . . Maikla, maigā mierinātāja vairs tām nebija. Kaŗš to bija pārvērtis brālī, tēvā, labā eņģelī, svētajā, bet alka pašai dzīvot pilnu, veselu dzīvi dažkārt sagrābj un moka kā nezvērs. Un taču nedrīkstēja palaisties šīm alkām — tas būtu pašcieņas trūkums, un šoreiz tā jau būtu netiklība; apspiest tās nozīmētu samierināties ar apziņu, ka labā daļā šajā dzīvē esi jau beigusi pastāvēt. Taču nebija sev ko melot — kāpēc vajadzēja braukt šurp! Nekā te nebija ko darīt! — Un viņa uz mirkli saskaitās, atradusi īsto vainīgo: kāpēc Maiklam bija jāaicina? . . .

— Kāpēc viņai te jābrauc? — atkārtoti domās iga Pēteris, sargādamies ilgstoši uzlūkot Liliānu, kamēr Maikls to iepazīstināja ar tēlnieku. Un tas laimīgi izrādījās īstais glābējs no vārīgām nopūtām un apslēptām mocībām. Izķēris no architekta rokām zīmējuma lapu, nometies zemē un atritināj is, viņš rādīja Liliānai, kā dzīvu pārmetumu. Viņš aizrāvies skaidroja un pamazām sāka palaist pa lāstam:

„Ko bendējat architekta nervus . . . Miljonāriem nav kauna. Tīras skopulības un stulbuma dēļ maitā Dieva zemes seju. Bet, stāsta, esot nez cik tieīgi. Iestāstiet jūs savam vīram, ka desa nav desa, ja tā ir bez ādas. Tā neatbilst desas idejai. Vai arī — lai viņš ceļ še kādu fabriķeli. Jo kroplāk tā iekļausies ainavā, jo tālāk kļūs pazīstama."

Liliāna, pieliekusies, pētīja, piekrizdama māja ar galvu. Ko viņa tur pētīja? — Acīs blāzmoja zilgans laukums, kuŗā savilktās līnijas mudžinājās viena caur otru, juka un šķitā tinamies kā diegi uz spoles. Pašā cēlās un plaka īgnums. Sašutumā gribējās raudāt, ka ieskrējusi kā krustugunīs, zinot, kādām acīm viņu vēro tie abi no malas; viņi bez teikšanas zina, ko tēlnieks varētu sacīt par projektu. Pamazām viņas dusmas apgura un, redzot Līvulejas dzīvo vaikstu maiņu, neapzinīgi radās blakusdomiņa, kas viegli atklāja, kāpēc Sibilla, gan — kā pati apgalvoja — tikai Lailas pavadonībā kļuvusi parasts viesis tēlnieka darbnīcā. Līvulejas atklātā stāja un tieksme saukt lietas īstajos vārdos, tik ļoti atšķīrās no slīpēto un izgudro kavalieŗu locīšanās ikdienas masku spēlē. Sibillas anarchistiskai dabai tam bija jābūt, kā svaigai austerei.

Tikpat pēkšņi kā aizrāvies, Līvuleja ieskatījās pulkstenī, un pielēcis kājās, iegrūda Pēteŗa rokās papīra vīstokli.

„Ek, ta' nu ir gan . . . Man jāskrien," viņš noskaities uz sevis, nervozi uzsauca. „Sibilla brauc uz augstskolu. Solījos iet kopā uz autobusu," tēlnieks aizmirsies sūkstījās latviski, un pametis sveicienam ar roku, joza platiem rikšiem taisnā ceļa uz Sibillas mitekli.

„Kas noticies?" brīnījās Maikls.

Pēteris paskaidroja.

„A, muļķības," otrs pasmējās. „Man jābūt Oleandrijas pilsētas valdē. Es viņus aizvedīšu, vismaz līdz busam."

Viņš steidzās atvadīties un bez vārda runas devās uz savu auto. Liliāna pārsteigumā un sabudinājumā palika ar pavērtu muti. Kā Maikls drīkstēja viņu ievilkt un pamest šādā muļķīgā situācijā? Bet pārmetumi arī tūdaļ aprāvās. Kā Maikls varētu zināt, kas notiek viņas sirdī un galvā?

Pēteris, kodīdams lūpu, uzmanīgi tina zīmējumu vīstoklī. Sen nebija tik rūpīgi nostrādājis šādu darbiņu. Bet vaigos kaut kas kaisa. Domas šaudījās kā sikspārņi krēslā.

Viņš paslepus pameta mirkli Liliānā. Tā skatījās zemē, laikam aizmirsusies, rušinādama ar kurpes purnu smilšu vilnīti. Pēterim izskatījās, ka viņas plaksti dreb. Varbūt, tā bija gaismas ziboņa?

— Sasodītais Līvuleja ar visu savu Sibillu, — viņš sirdīgi sūkstījās. — **Ko tagad iesākt? — Piepeši** šī negribētā divatnība pašam izskatījās pēc **pirmās šķi**ras traģēdijas.

Taču — cik ilgi klusēsi?

Klusēšana šķita abus reibinām. Bet ne jau aiz sajūsmas.

Liliāna nedroši pavērās viņā. (Izskatās nevesela, — viņš iedomājās, bet tūdaļ sašutumā pieķēra sevi, ka bez kādas vajadzības, svešas sievietes dēļ noraizējies, un domās neveikli piezīmēja: — Baismīgi melnas acis, kā . . .")

Viņas baltie pirksti knibinājās viens gar otru, — tiecās sakniebties dūrītēs. Viņa mierināja sevi, ka architekts ir pārāk saprātīgs, lai dienas un darba laikā nenoklīstu liekās fantazijās. Viņa drusku cīnījās ar aizsmakumu un, ar lielu piespiešanos to pārvarējusi, lēni sacīja, mēģinādama būt lietiška:

„Nebūtu jūs traucējusi, bet kolledžas pasākumā šis tas grozījies. Tāpēc domāju — jāsatiekas."

„Esmu ārkārtīgi priecīgs jūs redzēt." (Viņš tikko novaldījās, nesaķēris galvu. Kas par muļķīgu, puicisku izteiku!)

„Jūs jau nerādāties." (Viņa tāpat nojuka no temata un iekniebās nagiem delnās.) „Domāju — esat pārāk aizņemts, lai izdarītu liekas viesošanās," viņa ātri pārlaboja.

„Biju aizņemts — patiesi," viņš iegalvoja un bez liekulības sirsnīgi uzsmaidīja, priecādamies, ka saruna nonākusi uz īstā ceļa. „Liekas, ka nekādi nespēšu attaisnot jūsu vīra kunga cerības un labvēlību. Esmu stipri zaļš savā arodā. To jūs labi sapratīsit," viņš klāstīja ko domāja. „Tieši žēl. Būtu skaists sākums. Bet ja upmalā uzcels skolas galveno ēku, tad no tās studentiem uz pilsētas pusi būs jāskatās tīros kvēpos. Bet celt lauka otrā pusē . . . Tēlnieks saka — es sēdēšot ar visām ēkām, kā apgāztas karotes lejgalā. Tā būtu izgāšanās. Un," viņš nožēlā paraustīja plecus, „to tā kā ne no viena nevarētu prasīt."

Viņa priecājās par otra īstumu, un sirds kļuva viegla, domas skaidras. Tiktik spēja valdīties, lai architektu pārmērīgi nesajūsminātu.

„Varbūt, tomēr būtu vērts padomāt un pārlikt," ieteicās uzmanīgi.

Viņš papurināja galvu.

„Ko es gan te vairs varētu jaunu sagudrot?"

„Teicu jau — pasākuma tiesiskā stāvoklī šīs tas grozījies. Sākumā jums atzinos, ka man tajā nav nekādas nozīmes, bet esmu pārdomājusi. Uzņemos visu atbildību. Jums turpmāk oficiāli vairs nav jārunā ar Metu, bet ar mani vai Maiklu. Viņš ir mans pilnvarotais."

(Turpinājums sekos)

M. Krone - Balduma

PADOMI NAMAMĀTĒM

VEĢETĀRIE ĒDIENI PUSDIENĀM UN VAKARIŅĀM 10 DIENĀM

Pusdienās: Sēņu vira, auzu pārslu kotletes, spināti, ābolu kūka.

Vakariņās: Sparģeļi ar olām, siers, sviestmaizes, augļi.

Pusdienās: Seleriju sakņu biezeņa vira, zirņu sacepums, augļu kompots.

Vakariņās: Salāti franču gaumē, cieti novārītas olas, sviestmaizes, augļi.

Pusdienās: Sakņu vira, kartupeļi ar dillēm, ceptas olas, pankūkas ar ievārījumu.

Vakariņās: Sēņu salāti, sviestmaizes un augļi.

Pusdienās: Mannā vira, sakņu sacepums, zemenes ar pienu.

Vakariņās: Jaunie kartupeļi ar sviestu un biezpienu.

Pusdienās: Pētersiļu vira, sutināti kāposti ar brūninātu sviestu, rabarberu ķiselis ar putu krējumu.

Vakariņās: Lapu salāti, siers, sviestmaizes, augļi.

Pusdienās: Kartupeļi ar sautētām sēnēm krējuma mērcē, gurķu salāti, zemeņu uzputenis.

Vakariņās: Pildīti gurķi, kartupeļu sacepums ar sīpolu mērci, augļi.

Pusdienās: Puķu kāpostu biftēks ar siera mērci, krāsnī cepti kartupeļi, ābolu uzputenis.

Vakariņās: Spinātu omletes sacepums, augļu kompots.

Pusdienās: Pildīti tomāti ar sēnēm, kartupeļi, rīsu biezputra ar ogu mērci.

Vakariņās: Sarīvēti burkāni ar majonēzi un kartupeļiem, zemeņu krēms.

Pusdienās: Kartupeļu vira, rudzu maizes kotletes, rabarberu uzputenis.

Vakariņās: Siera sacepums ar sēņu mērci un sviestmaizes, augļi.

Pusdienās: Sautēti rīsi ar sīpoliem, sparģeļi ar sviestu un kartupeļiem, ķiršu kūka.

Vakariņās: Auzu pārslu biezputra, pienā vārīta; ogu mērce.

ZIRŅU SACEPUMS

3 glāzes balto zirnīšu, 2 glāzes salda piena, 2 olas, 2 ēd. kar. sviesta, 3 ēd. kar. miltu, sāls pēc garšas.

Nomērcētus zirnīšus novāra, samaļ gaļas mašīnā, pieliek sakultas olas, miltus, izkausētu sviestu un labi sajauc ,pielejot pamazām pienu. Sagatavoto masu liek ar sviestu iezieztā formā un cep ⅓ stundas vidējā karstumā.

SUTINĀTI KĀPOSTI

2 mārc. svaigu kāpostu, ¾ mārc. vārītu kartupeļu, 1 glāze ūdens, 1 glāze piena, 1 selerijas sakne, 3 ēd. kar. sviesta, sāls.

Kāpostus smalki sagriež, izsautē ūdenī mīkstus. Kartupeļus izrīvē caur sietu, ieliek verdošā pienā, uzvāra, pieliek kāpostus, izvārītu un sarīvētu selerijas sakni, sviestā sasautētu sīpolu un visu uzvāra.

Pasniedz zgaldā ar brūninātu sviestu.

PUĶU KĀPOSTU BIFSTEKS

1 mārc. puķu kāpostu, 2 olas, 3 ēd. kar. miltu, 1. ēd. kar. sasmalcinātu pētersiļu lapiņu, sāls pēc garšas.

Izvārītu puķu kāpostus samaļ, pieliek sakultas olas, miltus, sāli, zaļumus, labi sajauc, liek ar kapoti apaļus biftēkus un cep sviestā brūnus.

SPINĀTU OMLETES SACEPUMS

4 olas, 1 glāze piena, 5 ēd. kar. miltu, 2½ mārc. spinātu, 1 ēd. kar. pētersiļu zaļumu, 1 ēd. kar. sasmalcinātu puravu, 1 ēd. kar. diļļu, 3 ēd. kar. sviesta.

Pārliešanai: 2 olas, 1 glāze piena, sāls pēc garšas.

Olu dzeltenumus sakuļ ar pienu, pievieno miltus ,sāli, saputotus olu baltumus, viegli izjauc un izcep omletes, cepot tikai no vienas puses.

Nomazgātus spinātus smalki sakapā, pieliek sasmalcinātos zaļumus un izsautē sviestā mīkstus.

Gatavos spinātus liek uz omletes apceptās puses, saveltnē, sagriež, sakārto ar sviestu iezieztā un ar rīvmaizi izkaisītā formā. Olas sakuļ ar pienu, pieliek sāli, pārlej omlešu sakārtojumam un cep vidējā karstumā, līdz masa sarec.

Pasniedz galdā ar brūninātu sviestu.

KARTUPEĻU SACEPUMS AR SĒNĒM

2 mārc. kartupeļu, 2 sīpoli, ¼ mārc. sviesta, ½ mārc. sēņu, 2 olas, 2 ēd. kar. miltu, ½ glāze piena, sāls un pipari pēc garšas.

Novārītus kartupeļus nomizo, smalki sagrūž. Sīpolus sasmalcina, sautē sviestā, pieliekot sagatavotas sēnes, sautē 10 minūšu, tad pieliek kartupeļiem, sajauc un liek formā. Olas ar miltiem sakuļ, pieliek garšvielas, pielej pienu un pārlej sakārtojumam. Cep vidējā karstumā.

Dod klāt sēņu mērci.

SAUTĒTI RĪSI AR SIPOLIEM

1 mārc. rīsu, ¼ mārc. sīpolu, ¼ mārc. sviesta, 3 glāzes ūdens, ¼ mārc. siera, sāls pēc garšas.

Sīpolus sagriež un sasautē sviestā, pieliek rīsu, apcep viegli dzeltenus. Tad pārlej verdošu ūdeni un sautē uz lēnas uguns gatavus. Gatavos rīsus pārlej ar sviestu un pārkaisa ar sieru.

RUDZU MAIZES KOTLETES

1½ mārc. rudzu maizes, 1 mārc. tomātu, ¼ mārc. Šveices siera, 2 olas, ¼ mārc. rīvmaizes, 2 ēd. kar. piena, sāls pēc garšas.

Maizi sagriež šķēlēs. Tomātus sagriež, vāra bez ūdens, izrīvē caur sietu, pieliek sāli, iemērc maizes šķēles, no vienas un otras puses un ļauj, lai iesūcas. Tad iemērc sakultā olā un rīvmaizē, cep sviestā brūnas.

Pasniedz galdā ar saceptām sīpolu šķēlēm.

IMANTA

SEZONAS NOBEIGUMA

grāmatu izpārdošana

no š. g. 1. — 30. jūnijam

par zemāk minētajām cenām.

	Pēc 30. jūnija atkal spēkā vecās cenas, kas atzīmētas iekavās.	$	$
RIGA 1955-56, Rusiāde, Egila Jarla stāsts ar 95 attēliem	broš.	1,20	(1,80)
LATVIEŠU ALMANACHS 1958. g., Art. Bērziņa redakcijā	ies.	0,90	(1,75)
Latviešu tautas MĪKLAS, SAKĀMVĀRDI UN PARUNAS, ill.	ies.	4,80	(7,20)
TĀ MUMS IET, Jānim Jaunsudrabiņam adresētas vēstules	ies.	2,40	(4,20)
J. Jaunsudrabiņa VASARA, stāsts	ies.	0,80	(2,20)
A. Švābes CEĻĀ UZ PURGATORIJU, vēsturiska novele ill.	ies.	0,80	(1,70)
V. Damberga DIEVU AUGSĀMCELSĀNĀS, romāns	ies.	2,40	(3,90)
V. Damberga SARAKSTĪŠANĀS AR VIRZU UN V. EGLĪTI, vēstules	ies.	1,40	(2,40
P. Klāna SIRILUNDAS ATGRIEŠANĀS romāns	ies.	2,20	(3,90)
P. KLĀNA RŪSA, romāns	ies.	2,80	(5,60)
Ed. Virzas KĀRLIS ULMANIS, monogrāfija, ill.	ies.	1,60	(2,80)
Vald. Krodera SMIŅĢTĀJI, 3 stāsti par Rīgu	ies.	2,20	(3,40)
M. Zeberiņa PŪRA PŪĶIS UN TRIS SIEVAS, romāns	ies.	2,20	(3,40)
Al. Grīna SEPTIŅI UN VIENS, vēsturiska novele, ill.	ies.	0,80	(1,70)
Il. Leimanes KAILĀ DZĪVĪBA, romāns	ies.	1,50	(2,90)
I. Viksnas MUMS JĀBRIEN JŪRĀ, rom.	ies.	1,70	(3,10)
Ed. Salnas BADA BIEDI, romāns	ies.	1,20	(2,10)
J. Sudrabiņa NĪCĪBAS VIESUĻOS, atmiņu romāns	ies.	1,60	(1,90)
V. Lesiņa DZIRKSTIS, nedienu stāsti, ill.	ies.	1,40	(2,40)
O. Freivalda KURZEMES CIETOKSNIS I, II, ill	ā ies.	2,00	(3,60)
O. Freivalda un E. Aikšņa KARAVĪRU TRAĢĒDIJA ZVIEDRIJĀ	ies.	2,00	(3,60
R. Bangerska MANA MŪŽA ATMIŅAS I, ill.	ies.	3,60	(4,80)
P. Jurevica DZĪVE UN LIKTENIS, refleksijas par latv. eksist.	ies.	1,60	(2,80)
LATVJU SONETS 100 gados, antoloģija	ies.	2,70	(3,60)
RUNCA VEZUMS, dzejoļu antoloģija bērniem	ies.	1,40	(2,20)
Mančeļa SPREDIĶU IZLASE, A. Švābes ievads	ies.	1,80	(3,20)
V. Strēlertes BRUNU KALPS, Balāde, ill.	ies.	0,80	(1,70)
ORATIO DOMINICA XL linguarum, J. Reitera tēvreižu krājums	ies.	1,60	(2,20)
H. Biezā KRISTIANISMS, NACIONĀLISMS, HUMANISMS	ies.	1,80	(2,90)
Latviešu tautas PASAKAS PAR VĒLNIEM, ill.	ies.	1,70	(3,10)
Latviešu tautas PASAKAS PAR SĒRDIENĪTI, ill.	ies.	1,80	(2,80)
DAUDZKRĀSAINĀ LATVIJAS UZSKATĀMIBAS KARTE		1,00	(1,35)
Latviešu nerātnās TAUTAS DZIESMAS, MĪKLAS, SAKĀMVĀRDI, PARUNAS	ies.	2,20	(3,80)
LATVIEŠU TAUTAS DZIESMAS 12 sējumos par subskribentu cenu	ies.	72,00	(96,00)

TULKOJUMI

M. Hačija un V. Velsa HIROŠIMAS DIENAS GRĀMATA	ies.	2,10	(2,80)
Veino Linna NEZINĀMAJAM KAREIVIM, romāns	ies.	3,60	(4,80)
Dž. Bokačo DEKAMERONS I - II, ill ā	ies.	2,80	(5,80)
A. Selinko DESIRE, vēsturisks romāns	ies.	3,40	(5,20)
Dž. Steinbeka PAR PELĒM UN CILVĒKIEM, romāns	ies.	1,40	(2,40)
A. Dž. Kronina TIRĀNNS, romāns	ies.	2,90	(5,40)
A. Dž. Kronina ZVAIGZNES RAUGAS LEJUP, romāns	ies.	3,90	(5,65)
A. Dž. Kronina DEBESU VALSTĪBAS ATSLĒGAS, romāns	ies.	2,40	(3,80)
A. Dž. Kronina CITADELE, romāns	ies.	1,90	(3,60)
H. C. Andersena PASAKAS, ill.	ies.	1,40	(2,60)
Brāļu Grimmu PASAKAS, ill.	ies.	2,40	(4,25)
E. Kestnera DIVKĀRŠĀ LOTĪTE, romāns jaunatnei, ill.	ies.	1,20	(2,00)

Brošētas grāmatas, ja tās ir krājumā, pārdodam vēl 25% lētāk nekā iesietās.

Grāmatas pasūtināmas tieši apgādā vai

DV GRĀMATNĪCĀ,

123 Huron St., Toronto Ont., Canada.

kā arī grāmatnīcās, kas norēķinājušās ar apgādu un saņēmušas apgāda atļauju grāmatu izpārdošanai.

Grāmatas ,kas grāmatnīcās nebūtu krājumā, izsūtām tieši no apgāda.

Apgāda korespondences un naudas pārvedumu adrese

IMANTA

Postbox 292, Copenhagen V., Denmark.

DIREKTORE APZOG SKOLĒNUS

Kā redzams pēc krievu okupētās Latvijas komūnistiskās preses, tad Bauskas 1. vidusskolas direktore Antonija Rudzīte pāris gadu laikā piesavinājusies 14.871 rubli un 25 kapeikas. Piesavinātajā summā ietelp arī 2820 rubļu, kas ieņemti, pārdodot Bauskas 1. vidusskolas dārzos augošos dārzeņus un augļus, kā arī 3.120 rubļu par skolēnu - talcinieku darbu Kārļa Marksa kolhozā . . . Viltoti algu saraksti un, piemēram, mūzikantiem par spēlēšanu it kā izmaksāts 200 rubļu, bet orķestranti Spāriņš, Dzilna, Bruģis un Skuja (veci 13. Bauskas aizsargu pulka mūzikanti) naudu nav saņēmuši un parakstus neatzīst par saviem. Skolas grāmatvedībā valdot chaoss, jo grāmatvedis Grobiņš norēķinu dokumentus skribelējis uz izplēstām kalendāra lapiņām.

Ja nav sagadīšanās vārda un uzvārda ziņā, tad minētā Rudzīte nav neaprakstīta lapa. Jau 1940./41. gada krievu okupācijas laikā viņa kā komūnistu partijas aktiviste un skolotāja bija apstrādājusi kādu Rīgas pamatskolas kasi, kādēļ vācu okupācijas laikā tika izsūtīta „trimdā" par skolotāju uz Bausku un lēnām maksāja atpakaļ piesavināto naudu. Taču strādājot Bauskas Plūdoņa pamatskolā, viņa bija paspējusi iegrābt nagus ne vien skolas kopgalda niecīgajā kasē, bet pratusi arī piesavināties daļu no skolēnu cumam kurbiešu talkās skolas kopgaldam izpelnītā cukura . . . Toreiz no nepatikšanām un tiesas Rudziti paglāba 1944. gada vasaras notikumi, kuŗi viņu, kā jau „vecu „kristalskaidru" cilvēku partijas aktivisti iegādājuši tādā vietā, kur nav vairs bijis jānodarbojas ar cukura un citām sīkām zādzībām.

Tie paši vēži . . .

Austrumberlīnē iznākošā čekas ģenerāļa Michailova repatriantu ķerstīšanas lapele latviešu valodā „Par Atgriešanos Dzimtenē" ar savu 39. (219.) numuru mainījusi nosaukumu un tagad saucās „Dzimtenes Balss". Kā redzams, tie paši vēži tikai citā kultē, jo ēst iespiedums un saturs palicis tikpat muļķīgs kā vecajā PADZ. Nav ticams, ka ar nosaukuma mainīšanu Michailova rokas puišiem ķersies kas vairāk, taču ziņas liecina, ka komūnistu aģenti, seviški Rietumvācijā, ir pūlējušies iegūt jaunas latviešu trimdinieku adreses. Nav īsti zināms, kur mūķizeru zinību speciālisti atkal ir ielauzušies un kādā ceļā tikuši pie trimdinieku visjaunākajām adresēm.

DZĪVĀ LATVIJA

(Pārnesums no 3. lpp.)

droši pamati īstai tautas valdības radīšanai. Konkrēta solījuma par jaunu satversmi še nav. Teikumu — likt drošus pamatus īstai tautas valdīšanai — var ieskatīt par netiešu norādījumu uz satversmi, bet šī fraze tomēr ir ļoti stiepjama un visādi tulkojama.

Ir fakts, ka Balodis, savu domu biedru aktivizēts, Ulmanim satversmes jautājumu šad tad atgādinājis. Lai to reālāk virzītu uz priekšu, viņš lūdza senātoru Ducmani izstrādāt jaunu satversmes projektu. Tikai nav pareizi, ka viņš to būtu darījis slēptā un nolūcīgā Ulmaņa aizmugurē, lai raditu galu 15. maija nelikumīgajam režīmam. Kad satversmes projekts būtu bijis gatavs, Balodis to būtu pasvisam lojāli iesniedzis Ulmanim vai kabinetam apspriešanai, lai jautājumu ātrāk atrisinātu. Stāvokļa neveiklība un aizdomīgi pārpratumi radās ar to, ka Berlīnē satversmes projektu galīgi izstrādājot un ar satiksmes ministru Einbergu uz Rīgu sūtot, senātors Ducmanis bija samainījis aploksnes. Savu dienesta ceļojuma ziņojumu savam tiešajam priekšniekam tieslietu ministram Apsītim viņš bija ielicis ģenerālim Balodim adresētā aploksnē un satversmes projektu — ministram Apsītim. Tā pa citu ceļu un nesagatavots, ar nepatikama pārsteiguma momentu satversmes projekts nonāca Ulmaņa rokās. Šīs lietas vissīkākās detaļas man personīgi attēloja arī senātors, bij. sūtnis K. Ducmanis. Šī lieta plaisu starp Ulmani un Balodi padziļināja un tā saasināja, ka Ulmanis līka priekšā 4 mēnešus pēc 5. oktobŗa Maskavas diktāta Balodim atlūgties no kaŗa ministra amata. Kad Balodis to atteicās darīt, ar ministru kabineta lēmumu

jautājumu formāli uzdeva nokārtot tiesl. ministram Apsītim (kuŗš satversmes lietu atklāja), bet īstenībā tas bija darīts arī kā mazs drauda mājiens, jo tieslietu ministrs taču bija arī valsts ģenerālprokurors . . . Še jāatkārto „L. Atspulgā" teikums „Oficiālais, bet ārēji nediskutētais iemesls Baloža nomaiņai bija bruņoto spēku stiprināšana un valsts aizsardzības kāpināšana pēc citiem principiem (zināmā mērā sedzas ar Bērziņa norādījumu). Bet faktiskais iemesls bija . . . jaunais Latvijas satversmes rojekts' (29). No politiskā viedokļa ir pati par sevi saprotama lieta, ka, prasot Baloža demisiju, nevarējt teikt, ka tas ir viņa satversmes prasību aktivitātes dēļ. Ar to Balodis būtu nostādīts kā satversmes principu moceklis un Ulmanis savam prestižam tautas valodās būtu daudz kaitējis, nerunājot nemaz par to, ka pusokupētā valstī satversmes un valsts iekārtas reformēšana ir ļoti problēmatiska lieta. Ja Ulmanis būtu vājš politiķis, viņš tā varbūt būtu rīkojies. Bet Ulmanis nekādā gadījumā nebija vājš politiķis. Gandrīz gribētos pieņemt, ka pretrunības Ulmaņa - Baloža satversmes jautājumā Bērziņš teicis apzinīgi, lai diplomātiski norādītu uz šī jautājuma delikātību. Bet tagad šīs lietas pieder vēsturei, kur vairs nav vajadzīgi diplomātiski formulējumi. A. Bērziņa apgalvojumu, ka Ulmanis 1938. g. 15. maija runā pasvītrojis noteiktas formaļ satversmes nepieciešamību, tagad grūti pārbaudīt. No Dr. M. Valtera sarakstes ar Kārli Ulmani tomēr redzam, ka Ulmanis par tautas pārstāvību runājis 1939. g. 18. novembrī (M. Valtera 27. 11. 39. un K. Ulmaņa 12. 12. 39. vēstules).

(Turpinājums sekos)

MĀCIETIES PAR ŽĒLSIRDĪGO MĀSU

Arvien lielāks skaits vidusskolu absolvenšu mācās par žēlsirdīgām māsām. Viena no interesantākām nozarēm šai profesijā ir garīgi slimo kopšana. Žēlsirdīgās māsas šai nozarē ir kvalificētas speciālistes.

Gara slimības mūsu dienās ir viena no nopietnākām problēmām. Jūs varat palīdzēt šīs problēmas atrisināšanā, mācoties Ontario slimnīcu žēlsirdīgo māsu skolās BROKVILLĒ, KINGSTONĀ un VITBIJĀ.

Mācību laikā Jūs saņemat mēnešalgu $25,- līdz 50.- apmērā, brīvu istabu, uzturu, formas tērpu, trīs nedēļu atvaļinājumu gadā un brīvas visas valsts svētku dienas.

IESŪTIET ŠO KUPONU IZZIŅAI

Superintendent of Nursing
School of Nursing
Ontario Hospital
Brockville, Kingston or Whtiby

I'd like to know more about haw I can start a career in nursing.

Name .....

Address .....

City ..... Prov. .....

ONTARIO DEPARTMENT OF HEALTH

Honourable Mackinnon Phillips, M.D., C.M., LL.D, Minister.

Aiz DZELZS aizkara

OKUPĒTAJĀ LATVIJĀ

Nepopulārā komjaunatne

„Valmieras rajona izglītības darbinieku konferencē . . . daudzi delegāti atzīmēja vājo augošas darbu, kā rezultātā rajona skolās ir neievērojams komjauniešu skaits. Tā, pirmrindas rajona skolā pērnā m. g. beigās no 540 vecāko klašu audzēkņiem bija tikai 82 komjaunieši. Šogad viņu skaits nav palielinājies. — Valmieras rajonā aktīvi darbojas baznīcnieki. Pērnā mācību gada beigās 16 absolventi iesvētījās. Nereti ir laulāšanās gadījumi baznīcās.

Rajonā ir daudzi likumības pārkāpšanas gadījumi skolotāju atlaišanas un pārvietošanas gadījumos; daudzi sadzīves un dzīvokļu jautājumi nav atrisināti; lauku skolas nav apgādātas . . ." („Učitelskaja gazeta" 7. 1. 58.).

„. . . Viens no sliktā audzināšanas darba cēloņiem ir tas, ka vēl arvien daudzas komjaunatnes un pionieru organizācijas pietiekami neietekmē visu skolas mācību un audzināšanas darbu. Par to liecina, piemēram, šo organizāciju rindu niecīgais pieaugums, nereti pat biedru skaita samazināšanās. Tā, ja 1956./57. mācību gada pirmajā pusgadā Rīgā no skolēnu kopskaita komjauniešu bija 4811 un pionieru 26.184, tad šī mācību gada pirmajā pusgadā tija tikai 3668 komjaunieši (samazinājies par 24% — O. L. Red.) un 26.981 pionieris. Tāds stāvoklis novērojams arī atsevišķos lauku rajonos. Piemēram, Preiļu rajonā 1956./57. mācību gada 1. pusgadā bija 353 komjaunieši un 1616 pionieri, turpretī šogad tikai 329 komjaunieši un 1555 pionieri. Visu skolu paidagogu pienākums ir pareizi novērtēt radušos stāvokli, panākt, lai šo organizāciju darbs uzlabotos . . . Pēdējā laikā novērojamā reliģijas pieaugšanu

cumu, steidzās noņemties no uzskaites. Kolchozā ir vairāki desmiti jauniešu, bet jau vairāk nekā gadu neviens nav uzņemts komjaunatnē. — Ja pirms gada Saldus rajonā no 25 kolchozu komj. pirmorganizācijām 16 bija mazāk par 10 komjaumiešiem, tad tagad stāvoklis nemaz nav mainījies . . . " („Padomju jaunatne" 4. 1. 58.).

„Ventspils raj., k. „Uzvara" (Ugalē — O. L. Red.) komj. pārskata un vēlēšanu sapulcē ziņo sekr. E. Eniņš: „Gadā notikušas 2 sapulces, politmācībās komjaunieši nepiedalās, ražošanas darbā strādā tikai 2, neesam neko darījuši." No 10 komjauniešiem sapulcē ieradās tikai 6, bet pērn bija 18 biedru. Gada laikā neviens nav uzņemts komjaunatnē. Cirkales ciemā daudz jauniešu, taču no viņiem neviens nav komjaunatnē. — 8 noņēmušies no uzskaites, jo pārsnieguši statūtos noteikto vecumu. To nolēmuši darīt arī citi — paliks organizācijā tikai 3—4. Kolchoza pr-js sapulcē nebija ieradies. Protāms, tas ir slikti . . . " („Padomju jaunatne" 3. 1. 58.).

TRAMVAJOS

ļetes. Nu, vai tādas ainas neesi redzējis?

— Kā nu ne, — es atzīstos, — gluži tā notika 12. novembrī pulksten 8,30 otrās linijas autobusā 216, braucot no Vecmilgrāvja uz Rīgu, un 15. novembrī pulksten 14.30 tās pašas linijas autobusā 210, braucot no Rīgas uz Vecmilgrāvi. Tādas ainas ir redzētas arī Mežaparka un citos autobusos. Ja tā labi apdomā, tev ir taisnība. Toreiz valsti apkrāpa kasiere un pasažieris — abi divi.

— Nevis divi vien, bet visi trīs, — draugs iesaucās.

— Trīs? Kurš tad te tas trešais?

— Tu, tu pats, mīļais. Tu taču to visu redzēji, pieļāvi un neprotestēji.

Nu ko lai tādam atbild? Īpaši, ja vēl taisnība.

DĀRGA TRAMVAJA BIĻETE

Viņš tramvajā iekāpa ar rokām gaisu tvarstīdams un murmulēdams. Konduktore bija vēlīga un aizmirsa instrukcijas pantu, ka iereibušiem tramvajā nav vietas. Viņa laipni noprasīja:

— Lūdzu, saņemiet biļeti!

— Br . . . Mja. Biļeti? Man prasa biļeti? — apvainojās uz kājām nestabilais pasažieris un nobēra veselu rindu lamu vārdu.

— Lūdzu biļeti vai kāpjiet laukā! — kasiere atkārtoja.

— Tu man mācīsi, ko? — žūpa sāka griezt zobus. — Es tev! . . .

Kasierei talkā steidzās pasažieri, mēģinādami vest nesaprātīgo viru pie prāta. Bet tas bija gatavs saberzt miltos un apspļaudīt visu, kas tam stāsies ceļā.

Neklausīgajam viram ceļā stājās milicis. Bet arī tas maz ko līdzēja.

— Ko maisās, kur nevajag? — nemiernieks iekliedzās un sāka plātīties ar abām dūrēm tik enerģiski, ka milicijas darbinieks pazaudēja amata tērpam dažas pogas.

Līdzēja vienīgi 15 dienas kuģras šoferim Jevgenijam Filatovam — tā sauca divdesmit vienu gadu veco dauzoņu — piesprieda par huliganismu.

Dārga tramvaja biļete, vai ne?

Ušņas durstījuši

R. Grauzējs un K. Egle.

„Cīņa", 24. 12. 1957.).

RCEL SERVICE
uz okupēto Latviju un
SRS
LĒTĀTE ★ VISĀTRĀK ★
LĒTĀK ★
INI līdz 30. jūnijam
ukura, mannas vai balto
pasūtinātāja vēlēšanās)
igarešu $19,00
vai 9 kg žāvēta speķa,
katra pēc pasūtinātāja
..... $25,70
..... $45,60
kao, kafijas vai šokolā-
ld cigarešu $19,75
..... $34,75
AS AUDUMIEM
un audumu paraugus! Plašā
audumi. Vasaras drānām ik-
esūtīt arī savus paraugus (at-
sagādāsim līdzīgas kvalitātes,
us un nosūtīsim. — Aizrādām,
es ir šādas: 10% no iepirkša-
katram materiālam ir citāda
esūtīsim pēc saiņa nosūtīšanas.
pārvedumu un pasūtinājumu
adrese:
RCEL SERVICE
oeborg - Copenhagen
mark

MEDIKAMENTUS UZ BALTIJAS VALSTĪM AR GAISA PASTU NOSŪTA
FARMACEITS T. KRAUMANIS
no savas aptiekas Cobourg, Ont., 22 King St., W.
Tel. FR 2-3431

Bijušā kara dalībniekiem atmiņu atsvaidzināšanai par izpārdošanas cenu
A. SIŅĶA Kurzemes cietoksnis (glīti iesieta) I $1,80
" " " " II $1,80
DV GRĀMATNĪCA,
123 Huron St., Toronto

Dr. ROMAN PNIEWSKY
Ilggadīga prakse slimnīcās Vācijā, Polijā un Šveicē.
Speciālists iekšķīgās, sieviešu un veneriskās slimībās.
3537 PARK AVE., MONTREAL, P. Q., tel. VI 5-7623, Montreal.
Runā vāciski un krieviski. Pieņem no 8—9 vakarā.

KAKTIŅŠ
TRANSPORTA FIRMA
Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.). Lūdzam zvanīt katrā laikā:
LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.

Plašākā latviešu grāmatnīca Kanadā piedāvā
JAUNĀKOS IZDEVUMUS

ĢEN. R.BANGERSKA Mana mūža atmiņas, I d., gl. ies.	$4.80
F. ZAUERBRUCHA Mana dzīve	$4.50
I. GUBIŅAS Draugam nepiemērota sieva, stāsti	$2.80
K. LESIŅA Pēdējās mājas, romāns	$4.00
J. KLIDZEJA CILVĒKA BĒRNS, romāns	$3.75
Grāmata par Akseli Munti	$3.60
DR. V. VELSA Hirošimas dienas grāmata	$2.80
V. KRODERA Smīnētāji, stāsti	$3.40
R. Blaumanis, XII sējums.	$3.90
L. BREIKŠA Maldugunis, romāns	$3.00
ED. VIRZAS Straumēni	$4.50
A. NIEDRAS Perles Mājores draugs, romāns	$3.40
T. ZELTIŅA Rožu gaitenis, romāns	$3.40
J. BOJERA Lafotu zvejnieki, romāns	$2.80
A. GAILĪŠA Lēvijas kundzes grēku sūdze, romāns	$3.00
PERLA BAKA Māte, romāns	$3.00
L. SARMAS Negantnieki, romāns	$4.00
I. VIKSNAS Es saku paldies, dzejas	$2.85
R. GALENIECES Atzīšanās, dzejas	$2.60

DV GRĀMATNĪCA,
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada.
Pasūtinot vairākas grāmatas, pasta izdevumi nav jāmaksā.

Izmantojiet labākās ceļošanas iespējas
ar SUPER Continental un Continental
Divi vilcieni arī ik dienas — austrumu un rietumu virzienos
MONTREAL * OTTAWA * TORONTO * WINNIPEG
SASKATOON * EDMONTON * JASPER * VANCOUVER
kā arī starptautiskā satiksmē ar Continental
Bezmaksas apkalpošanai ceļojot, paintoresējieties par t. s. CNR's „pre - planed"
MAPLE LEAF PACKAGE TOURS
Informācijai un vietu rezervēšanai sazinieties ar Canadian National pārstāvi.
CANADIAN NATIONAL RAILWAYS
VIENĪGAIS DZELZCEĻŠ, KAS APKALPO VISAS DESMIT PROVINCES

KLAUSIETIES
LATVIEŠU MŪZIKU
LATVIEŠU ZIŅAS
LATVIEŠU FIRMU PAZIŅOJUMUS
LATVIEŠU RADIO RAIDĪJUMOS
Otrdienu vakaros no pl. 8,30—9,00.
CHLO — RADIO RAIDĪTĀJA
VIĻŅA GARUMS 680
LONDON ST. THOMAS

Pudiņu un cepumu pulveri tikai no
DR. OETKER

Frank Vass, BA
ADVOKĀTS — NOTĀRS
455 Spadina Ave., Apt., 403
(College un Spadina ielas stūrī)
Tel. birojā — WA 2-6111
WA 2-6112, Toronto.

Dr. T. L. GRANOVSKY
ZOBĀRSTS — CHIRURGS
runā krieviski un vāciski
514 Dundas St., West
(Spadina stūrī)
Zvanīt EM 8-9038, Toronto.

OPTIĶIS LUNSKY
470 COLLEGE ST., TORONTO
WA 1-3924

Lūdz atsaukties
PAULĪNI VENETU
SKUJU
ar dēlu
ROBERTU JĀNI
no Rīgas,
un arī viņas māsu
AINU GAILĪTI
ar vīru VOLDEMĀRU.
Ziņas no piederīgiem Sibirijā.
Lūdz rakstīt LA birojā 489. Nr.

Latvijas Amerikā
Hamiltonā
abonēšanas maksu sludinājumus un informāciju pieņem
JĀNIS GAILĪTIS,
79 SMITH AVE.,
Hamilton, Ont., tel. JA 8-8247

S. HEIFETZ, NOTARY PUBLIC
55 Wellington W., (tuvu pie Bay St.), Toronto, Ont. EM 6-6451
Vecākais ceļojumu un notariāta birojas Kanadā — 35 gadu pieredze. Pieredze immigrantu lietu kārtošanā, notariālu dokumentu, Kanadas pavalstniecības, vīzu un dokumentu tulkojumu lietās. Runā krieviski, vāciski un latviski.

IZĪRĒJAMA
liela nemēbelēta istaba un virtuve.
Abas telpas glīti izkrāsotas. Piemērotas precētam pārim vai 1-2 sievietēm. Īre $8,50 nedēļā.
Tel. LE 4-1659, Toronto.

IZĪRĒJAMA
viena istaba un virtuve
ar gāzes pavardu. Laba satiksme — Christie Park tuvumā.
Tel. LE 6-3082, Toronto.

Danforth - Logan rajonā
IZĪRĒJAMA
mēbelēta istaba un virtuve.
Zvanīt HO 1-2256, Toronto.

IZĪRĒJAMA
mēbelēta istaba vieniniecei / kam
LE 3-9308, Toronto.

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS
VIETĒJIEM un TĀLBRAUCIENIEM
Tel. LE 4-1403

✝

Pēc ilgām un grūtām ciešanām Dieva mierā aizgāja mūsu mīļais tēvs un dzīves draugs

MIĶELIS KAIRE

dzimis 1912. g. 8. maijā Nicā, miris 1958. g. 24. maijā Kalamazoo, Mich., USA, apglabāts 27. maijā Riverside kapos, latviešu nodalījumā.

Saule vēl augstu,
Bet tu jau uz dusu;
Darba vēl daudz,
Bet rokas jau klusu.

DZIĻĀS SĒRĀS SIEVA, MEITA un DĒLS.

LATVIJAS AMERIKĀ
SPIESTUVE
TORONTO

Pieņem visāda veida iespiedumdarbu pasūtinājumus:
laulību ielūgumu un komerciālu darījumu kartes; dokumentus biedrību vajadzībām; koncertu programmas, sarīkojumu biļetes un dziesmu lapiņas, grāmatas u. c.

Pasūtinājumus pieņem:
LA BIROJĀ, 123 Huron ielā, tel. EM 8-0792, Toronto, Ont., Canada.
Pasūtinājumus lūdzam nodot laikus.

IZĪRĒ TELPAS
VIESĪBĀM - KĀZĀM
u. c. gadījumos
DV NAMĀ, 123 Huron St.
Dienā EM 8-0792

IMANTA PARCEL SERVICE
Speciālpiedāvājums
tikai līdz š. g. 15. jūnijam
Nosūtām ar samaksātu krievu muitu un visām citām nodevām uz Latviju un Krieviju.
PĀRTIKAS SAIŅI
5 mārc. sviesta (vai žāvētas gaļas), 5 mārc. konservēta šķiņķa un 10 mārc. kviešu miltu, cukura vai rīsu (no katra pēc vēlēšanās) $22,75
Viss iepriekšējais dubulti plūs 100 Chesterfield cigaretes 42,50
10 mārc. sviesta (vai žāvētas gaļas) un 10 mārc. cukura, miltu vai rīsu (no katra pēc vēlēš.) $19,50
Viss iepriekšējais dubulti $34,75
JAUNĀS CENAS
ievērojot krievu noteiktās minimālās iepirkšanas cenas.
Kungu uzvalku un dāmu kostīmu drānām, sākot ar $3,60
Kungu un dāmu mēteļu drānām, sākot ar $3,60
Pieprasiet nesaistoši drānu paraugus, norādot krāsu un kādai vajadzībai drāna domāta, kā arī apmēram par kādu cenu.
Pasūtiniet pie mūsu pārstāvja
DV GRĀMATNĪCA
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada.

BAZNĪCAS ZIŅAS

DIEVKALPOJUMI ASV

ŅUJORKĀ

Latviešu ev. - lut. draudze, 564 Second St. Brooklyn 15, N. Y.

Jūnijā visi dievkalpojumi Betlemes baznīcā sāksies pl. 1 dienā, jūlijā un augustā ik svētdienas dievkalpojumi pl. 11.15 rītā, kā tas bijis iepriekšējās vasarās.

14. jūnijā, sestdienas vakarā. Betlemes baznīcā Aizvesto piemiņas koncerts un dievvārdi, rīko DV apvienības Ņujorkas nodaļa.

Dievgalds svētdien, 15. jūnijā divos dievkalpojumos: pl. 9,00 Bronksas Sv. Toma baznīcā un pl. 1.00 dienā Betlemes baznīcā.

Port Vašingtonā, Mūsu Pestītāja baznīcā svētvakara dievkalpojums pl. 6.

DETROITA

Detroitas ev. - lut. latviešu Kristus draudzes dievkalpojums svētdien, 8. jūnijā, pl. 2 p.p. (ar dievgaldu) Sv. Marka b-cā (1045 E. Grand Blvd.). Prāv. A. Skrodelis.

ČIKĀGA

Čikāgas latviešu ev. - lut. Cīņas draudzē, 5015 Wl. Ferdinand St.

Svētdien, 8. jūnijā, pl. 9,00 bērniem dievvārdi un svētdienas skola. Pl. 9,30 dievkalpojums. Māc. A. Rautenšīlds.

Māc. G. Straumanis, 1144 N. Kedzie Ave., Chicago 51, Ill.

Dievkalpojumi Čikāgas ev. - lut. latviešu sv. Jāņa draudzes baznīcā — 1540 N. Spaulding Ave — notiek katru svētdienu, plkst. 3 p.p.

Māc. A. Sudārs, 1030 — 30 Ave, Bellwood, Ill.

Čikāgas latviešu ev. - lut Mīra draudzes dievkalpojumi katra mēneša 1. un 3. svētdienā, plkst. 1 dienā lietuviešu baznīcā, 2225 W., Cermak Rd.

Māc. Pāvils Kirsons, Melvūdē, Ill., tel. FI 2-2420.

Sv. Pāvila ev. - lut. draudzes dievkalpojumi mēneša 2. un 4. svētdienā, plkst. 10,30 dienā Čikāgas luterāņu semināra baznīcā, 1644 So. 11th Ave.

Čikāgas latviešu baptistu draudzes dievkalpojumi katru svētdienu, plkst. 11 dienā, 5000 W. Ohio St., māc. A. Stefenberga. Jaunatnes sanāksmes katru svētdienu pl. 9,30 no rīta. Lūgšanu dievkalpojumi katru sestdienas vakaru, pl 7,30.

Māc. J. Turks, Kalamazū, 303 Hazard Ave., tel. 4-4619.

Kalamazū sv. Jāņa ev. - lut. draudzei mēneša 2. un 4. svētdienā Trīsvienības baznīcā, plkst. 2 dienā, bērniem plkst. 1,15.

Lansing Kolledžas lut. baznīcā mēneša 1. svētdienā, plkst. 2 dienā, bērniem plkst. 1,15.

Elkhartā, Ind., reizi mēnesī svētdienas vakarā, YMCA's telpās, 120 W. Lexington Ave.

Māc. A. Piebalgs, Kalamazū, 828 S. Rose St., tel. 4-8255.

Kalamazū Cīņas luterāņu baznīcā, 523 Pine St., mēneša 1. un 3. svētdienā, plkst. 10 no rīta.

MILVOKI

Milvoku latviešu ev.lut. draudzes dievkalpojumi katru svētdienu. pl. 2,00 dienā Faith ev. - lut. baznīcā, 1000 S. Layton Bulv. Māc. J. Meisters. Svētdienas skola dievkalpojuma laikā, baznīcas sabiedriskajās telpās.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Prāv. A. Mitulis, 66 Gordon Ave., Port Arthur, Ont., tel. 4-0302.

Sestdien, 14. jūnijā, pl. 8 vak. Aizvesto piemiņas dievkalpojums.

Jāņu svinēšana Port Arturas - Fort Viliamas un apkārtnes tautiešiem notiks sestdien, 21. jūnijā, pl. 7 vak. Vintera farmā, College ielā.

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont. tel. OX 9-3331, Toronto Sv. Andreja baznīcā, Carlton un Jarvis ielu stūrī. Tel. WA 4-1563

Svētdien, 8. jūnijā, plkst. 11 no rīta Svētdienas skolas noslēguma dievkalpojums.

Svētdien, 15. jūnijā, pl. 4 p.p., Aizvesto piemiņas dievkalpojums.

Svētdien, 22. jūnijā, dievkalpojuma nebūs.

Svētdien, 29. jūnijā, pl. 11,00 no rīta jaunatnes iesvētes dievkalpojums ar dievgaldu.

Kičenerā svētdien, 8. jūnijā, pl. 3,00 p.p. dievkalpojums. Māc. A. Čops.

Māc. A. Līsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LE 6-2510.

8. jūnijā, plkst 3 p.p. Sv. Jāņa baznīcā (274 Concord Ave.), dievkalpojums. Iesvētes mācība.

15. jūnijā, plkst. 3 p.p., Aizvesto piemiņas dievkalpojums Sv. Trīsvienības baznīcā. Dziedās draudzes koris.

29. jūnijā, plkst 3 p.p., dievkalpojums Sv. Trīsvienības baznīcā.

6. jūlijā brīvdabas dievkalpojums un jauniešu nometnes atklāšana Saulainē.

13. jūlijā, plkst. 3 p.p. Sv. Jāņa baznīcā Jaunatnes iesvētīšanas dievkalpojums ar dievgaldu.

Māc. A. Briedis, 191 Ferris Rd., Toronto, tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

8. jūnijā, pl. 2,30 p.p. dievkalpojums.

14. jūnijā, sestdien, pl. 8,30 vakarā Aizvesto piemiņas dievkalpojums.

22. jūnijā, plkst. 2,30 p.p. dievkalpojums.

Bramptonā. Latviešu ev. - lut. draudzes Aizvesto piemiņas dievkalpojums 15. jūnijā, plkst. 1,30 p.p. Grace United baznīcā.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars, 209 E. 38th St., Hamilton, Ont. Tel. Fulton 3-1182.

Hamiltonā, Latviešu ev. - lut. Kristus draudzē, Sv. Trīsvienības baznīcā 18 Victoria Ave., S.

Hamiltonas baptistu baznīcā, Stanley Ave. un Locke ielas stūrī, telefons NO 2-7975.

Māc. Edg. Lange, 364 Pleasant Park Road, Ottawa, Ont. Tel. CE 2-2385.

Māc. Ed. Kerģis, 153 Bancroft Dr. Sudbury, Ont. Tel. OS 3-3284.

Timminsā, svētdien, 8. jūnijā, plkst. 15 lut. baznīcā, dievkalpojums.

Bērniem mācības svētdienas priekšpusdienā.

Māc Fr. Ruperts, 729 Jessie Ave., Winnipeg 9, Manitoba. Tel. 42-5512. Winipegas latviešu ev. - lut. sv. Krusta draudzē, Sv. Pētera baznīcā, Ellice un Sherbrook ielu stūrī.

MONTREĀLA

Māc. V. Sēfers, 4571 Coolbrook Ave., Montreal, P. Q. Dievkalpojumi Presbiteriāņu baznīcā, Hutchison un Viateur ielu stūrī

Montreālā, 7. jūnijā, plkst. 6.30 vakarā svētvakara dievkalpojums.

14. jūnijā, plkst. 6.30 vakarā Aizvesto piemiņas dievkalpoj. Solo Z. Tilgas kdze.

21. jūnijā Tērvetē Jāņu vakars.

28. jūnijā, plkst. 6.30 vakarā svētvakara dievkalpojums.

Iesvētes mācības sākums 30. jūnijā, plkst. 7 vakarā mācītāja mājā.

Māc. A. Voitkus, 49 Hallowell St., Westmount, Montreal 6, P. Q. Tālr. WE 3-1867. Dievkalpojumi Redeemer baznīcā, 285 Clarke Ave.

ST. KATARINES

Māc. J. Praulinš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Catharines, Ont. Tel. MU 5-5098.

Niagaras latviešu ev. - lut. dr. jaunajā Sv. Jāņa baznīcā, 580 Portage Rd., 14. jūnijā, pl. 6 p. p. aizvesto piemiņas dievkalpojums.

TORONTO BAPTISTU DRAUDZES

dievkalpojumi notiek svētdienās, pl. 3 p.p. un trešdien vakaros, pl. 8 — Walmer Road baznīcas telpās. Māc. R. Ekšteins.

TORONTO LATVIEŠU MISIONE

Latviešu misijas kārtējie dievkalpojumi Toronto notiek katru sestdienu plkst. 8 vak., 14 Parkroad misijas namā (Bloor pazemes pieturas tuvumā). Katru svētdienu, plkst. 10,45 rītā garīga radio raidījums — Brīdis ar Dievu, viļņu garums 1350 Ošavas raidītājs. Tel. AM 1-4210

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ
līdz ..... uz ..... mēnešiem ar šādu adresi:
Mr., Mrs., Miss .....
Adrese: .....
Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $ .....
..... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot)
Paraksts .....

Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn. $8.50 par 6 mēn.; $16.00 par gadu.

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Līci, 101 Brightwater Court, Brooklyn 35, N.Y., U.S.A.

Iesvētīts māc. T. Āvika kapa piemineklis

Svētdien, 1. jūnijā, pl. 11 no rīta York kapsētā, latviešu nodaļjumā atklāja un iesvētīja mācītāja T. Āvika kapa piemineklī, piedaloties prāvestam A. Skrodelim, mācītājam A. Čopam un A. Briedim.

Piemineklis veidots pelēkā granītā pēc tēlnieka A. Kopmaņa meta.

DROSSIRDĪGA LATVIETE

Pagājušajā nedēļā Toronto Veco ļaužu mītnē Maynard avenijā izcēlies ugunsgrēks. Kāds no iemītniekiem atrasts gulot uz grīdas liesmu un dūmu apņemtā istabā. To vispirms ieraudzījis kāds blakus istabā dzīvojošs slimnieks Dž. Malots, bet viņš nebijis pietiekami spēcīgs, lai veco nonestu lejā. Tad atskrējusi žēlsirdīgā māsa Emma Īesalnieka un nonesusi samaņu zaudējušo zemē, nogādājusi viņu kaimiņmājā un devusi trauksmes signālu. Pēc tam viņa palīdzējusi glābt citus nespējniekus.

Šī gadījuma aprakstu ar E. Īesalniekas fotoattēlu ievietojuši kanadiešu Toronto laikraksti, rakstūrojot Emmu Īesalnieku kā varoni.

TREŠDIEN, 4. JŪNIJĀ

Urans šodien ietekmēs politisko notikumu norisi ar tālu ejošām sekām. Ar dažādām kaitēm slimojošā vecā dāma Eiropa ir saņēmusi veselīgu sēruma iešļircinājumu, un nepaies ilgs laiks, kad pasaules vēstures veidošanā Eiropa atkal pārņems pirmās vijoles spēlēšanu. Bungu rībinātājiem abās pusēs dzelzs aizkaram drīzumā būs jāsamierinās ar otrās šķiras mūziķa lomu. Pēc prof. Bobsona vērtējuma ļoti kritiskas dienas tuvojas tautām Vidusjūras krastos. Urans ietekmēs arī jūsu šīsdienas gaitas. Jums būs liela vēlēšanās revidēt līdzšinējos ieskatus par daudziem cilvēkiem un lietām. Esiet apdomīgi šodien visos naudas darījumos.

Laimīgais skaitlis šodienai ir 6.

CETURTDIEN, 5. JŪNIJĀ

Laba diena visāda veida saimnieciskiem darījumiem. Ja esat iecerējuši pirkt nekustamu īpašumu vai atpūtas vietu vasarai — dariet to šodien. Neuzņemieties pārāk lielus parādus, jo parāds nav brālis, un jums no tā būs grūtāk tikt vaļā, nekā to esat iecerējuši. Celiet tikai to, ko varat panest. Šodien ir arī laiks, kad jāatceras draugi, kas jums savā laikā snieguši palīdzīgu roku. Neļaujiet godkārības velniņam sevi dīdīt — kļūsit smiekļīgi citu acīs. Lielāku mērenību gaļas ēdienu izvēlē. Vakaru pavadiet ģimenes vai draugu vidū.

Laimīgais skaitlis ir 8.

PIEKTDIEN, 6. JŪNIJĀ

Negaidīti ciemiņi, izbraukumi un aktīva līdzdalība sabiedriskajā laukā sagādās jums gandarījumu un prieku. Laba diena vēstuļu rakstīšanai. Mūzikas un citu mākslu kalpiem labākās ir pēcpusdienas un vakara stundas. Tiem, kas nikni cīnījušies mīlestības frontē, sagaidāms atslābums un poziciju maiņa. Bet lielgabali drīz atkal būs kaujas gatavībā, un draud krist viens otrs ilgi sargāts cietoksnis. Uzmanieties ūdens tuvumā! Janvāra mēneša pirmajā pusē dzimušajiem acis un ausis jātur vaļā, atrodoties ceļā.

Laimīgie skaitļi šodienai ir 2 un 7.

Jūsu Ēriks Jēkabsons.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

4. jūnijā (trešdien), plkst. 8.15 M. Vētras vokālās studijas audzēkņu vakars sv. Andreja baznīcā
7. jūnijā Sv. Andreja baznīcas zālē E. Ošiņas - Bērziņas baleta studijas audzēkņu vakars.
14. jūnijā, sestdien, plkst. 7.30 vak. Veras Keišas baleta studijas 7. audzēkņu vakars, Cosburn Junior High School auditorijā.
15. jūnijā K. Bidiņas no Anglijas dziesmu vakars Sv. Andreja baznīcas zālē.
20. jūnijā — Līgo balle pie papardes zieda Palace Pier telpās.
21. jūnijā Saulaines pārvalde rīko Līgo vakaru Saulainē ar piemērotu programmu un deju pie labas mūzikas.
21. jūnijā — Sidrabenes pārvaldes rīkotais brīvdabas uzvedums Sidrabenē: „Līgo vakara norise latviešu sētā."
11. jūlijā — vijolnieka A. Dunkeļa koncerts.

HAMILTONĀ

7. jūnijā — Hamiltonas latviešu skolas izlaidums.
15. jūnijā — Aizvesto piemiņas dienas sarīkojums.
21. jūnijā — Līgo svētki.
1. oktobrī — HLB gada svētki.

PAR ŠO UN TO

VĒSTULE NO GRIEĶIJAS

Draugi, šovakar jums pastāstīšu par šo un to . . . Pašreiz, kad rakstu šo vēstuli, ir jau sācies maijs. Stratonio ciems jau pilns rozēm. Gar sētmalām ziņkārīgi snaikājas mīļi ciemiņi — ceriņi! Plaukst jasmīns . . . Un tomēr vēl aprīļa beigās bija īsts „lakstīgalu", nevis „cīruļu" putenis, un lakstīgalas apklusa uz dažām dienām; laikam bija balss aizsmakusi . . . Un jūra — daiļā Aigejas jūra, ko dara tā? Nu būs tai gan pēdējie untumi pāri. Drīz tās skavās meklēsim vēsumu lai aizmirstu paši savu smagumu . . . Bet vēl nesen tā parādīja pāris traģiskus untumus, būdama bagāta zemūdens klintīm un „jūras caurvējiem". Viesulis apgāza vienu motorkuģīti, un no 50 ļaudīm izglābās tikai 6. Noslika arī viena māte ar saviem 4 bērniem; tiem bijuši jau izkārtoti dokumenti izbraukšanai uz Austrāliju, viņus gaidīja vīrs. Kāds cits jauneklis bija laimīgāks: peldējis. peldējis, kamēr noguris un bijis tuvu nesamaņai, kad piepeši viņam piegrūdies kas melns, ciets — tā bijusi laiviņa, kuŗā viņš tad ar pēdējiem spēkiem ierausies iekšā un izglābies; viņam ir dokumenti gatavi izceļošanai uz Kanadu, kur gaida līgava . . . Tā ir — katram mums savs liktenis. Ir brīži, kad neviens, lai cik stiprs un drosmīgs, nespēj stāties liktenim pretī ,jo reizēm tas sit tik pēkšņi un nežēlīgi, ka par pretošanos nav ko domāt . . .

Tālāk jāmin priecīgs un rets gadījums — Atēnās, pirmoreiz Grieķijā, piedzimuši „četriši". Viņu vecāku vienīgās bēdas esot, kā tos uzaudzināt, jo tie esot ļoti trūcīgi, un valsts jau te nekādu pabalstu nedod.

Arī „sālītu" skandālu te netrūkst. Tādu sarīkojis viens Mitilīnas (Lezbas) sales skolotājs, kas sadzīvojis pats ar savu 14 g. veco (!) meiteni un to novedis stāvoklī. Viņu iesūdzējusi tiesā sieva, t. i. meitenes māte; līdztekus viņu apsūdz arī divas skolnieces, kuŗas arī viņš pavedinājis uz netiklībām. Tajā pašā salā četri 18—20 g. v. jaunieši aizviļinājuši uz kādu nomaļu stūri 11 g. v. zēnu, ko izvarojuši. Neticamas, un tomēr patiesa lietas! Tomēr no tās pašas salas nācis arī viens no ievērojamākajiem jaungrieķu rakstniekiem — Stratis Mirivīlis, kuŗu nesen ievēlēja par akadēmijas locekli. Viņa slaveno romānu „Dievmāte Vārava" esmu nodomājusi tulkot latviski . . .

Viens no ievērojamākajiem notikumiem ir arī urānija atrašana Maķedonijā.

Grieķijā pašlaik ir priekšvēlēšanu laiks. Valda īsts politiķu drudzis un neizsakāma tautas agonija. Komūnisti cenšas apvienoties ar mazākajām partijām un veidot t. s. „Tautas fronti". Dieva laime — nekas neizdevās! Vissimpātiskākais, viscēlākais, kas neplātās ar trekniem solījumiem, ir līdzšinējais — nodotais — ministru prezidents Karamanlis. Viņš ir vienīgais, kas spējīgs dot drošības sajūtu un stabilu, ja ne labāku ,ikdienu, kas arī ir kaut kas, jo nemaz tik tālu nestāvam no bezdibeņa malas, kur gaida atvērtām ķetnām sarkanais nezvērs. Katram istam grieķim būtu jābalso par Karamanli; kas to nedarīs, būs apzinīgs vai neapzinīgs savas tautas grāvējs.

Lieldienās visu Grieķiju satrauca jauns, traģisks notikums — autokatastrofa. Kāds moderns tūristu „pulmaņa" autobuss no Atēnām ieripojis 200 m dziļā bezdibenī, netālu no Jounīnu pilsētas, bet par laimi aizķēries 80 m dziļumā uz kādas aizas malas un palicis tur karājoties: Iemesls: šaurs, slidens ceļš, turklāt nodrupis. Rezultātā: no 50 pasažieriem 10 beigti un pārējie smagāk vai vieglāk ievainoti. Grieķijas kalnu ceļi nav radīti priekš tādiem moderniem satiksmes līdzekļiem, te visdrošāk ir ceļot ar ēzeļiti. Ceļi ir šauri, ar pēkšņiem līkumiem; tie ložņā kā čūskas augšup un lejup gar aizu malām. Trūkst brīdinājumu zīmju, trūkst aizsprostu gar bīstamu bezdibeņu malām, bet grieķiem nav atlicis laika par to padomāt un rūpēties.

Tad vēl kas interesants: nesen pavisam greizi izgājis kādai 22 g. v. daiļavai, angļu studentei - tūristei. Viņa vēlējusies viena pasapņot pie kādas vecas pils drupām vientuļā apkaimē. Uz kalnu taciņas viņa satikusi kādu grieķu jaunekli, kas ar ēzeļiti kāpis lejup; protams, aiz pieklājības viņa puisim uzsmaidījusi un padevusi labdienu turpinādama mierīgi savu ceļu, bet sekas bijušas negaidītas. „Pans" iededzies un meties jaunavai virsū; šī izbailēs sniegusi puisim naudas maku un foto aparātu, bet šis labāk gribējis meiču pašu! Viņai tomēr izdevies aizbēgt. Jāpiemin, ka te sievietei klīst apkārt vienai ir pārāk bīstami, jo tādas uzskata par „vieglu medījumu", uz kuŗām sevišķi kāri ir „Pani".

Tikpat bīstami ir šķiesties ar smaidiem, to uzskata par nepārprotamu aicinājumu . . .

Un ko jūs teiksit par to: Atēnās viena sieviete nožņaugusi savu mīļāko ar kakla saiti! Šim bijusi laulāta sieva ar 5 bērniem un — katrā pilsētas stūrī pa mīļākai! Tā te, sevišķi pilsētās, ir parasta lieta: ja sieva noveco, apnīk, tad „atsvaidzinājās' pie draugaļām — pilnīgi bez jebkādiem sirdsapziņas pārmetumiem, kā savā laikā Zevs! Un lielākais vairums sievu šo parādību pacietīgi uzņem kā pilnīgi dabisku. Viņās te ir vēl kas verdziesks, viņām nav personiskā lepnuma, neatkarības sajūtas. Galu galā, ko lai viņas arī darītu, jo sievietei te grūti darbu atrast, lai uzturētu sevi un bērnus, ja vīrs šādu vai tādu iemeslu dēļ nav paciešams . . . Bet — spēlēties ar uguni un ar sievieti ir bīstami. Protams, man nav zināms, vai arī latviešu vīri uzņemas tādas bīstamas „spēlītes" . . .

Pavisam uztrauktas ir Grieķijas studentes un gimnazistes, jo līdzšinējo īso sporta biksīšu vietā valdība šogad pavēlējusi ievest— platās, zem ceļgaliem sienamās austrumnieku bikses! Tas viss tikumības labad. Liekas, viņi te ir pilnīgi galvu pazaudējuši un nezina, no kuŗa gala ķerties klāt, sākdami ar . . . īsajām sporta biksītēm!!

Tomēr ir fakts, ka grieķu sporta sacīkšu publika ir vēl uz zemas civilizācijas pakāpes. Tiek lietotas nekaunīgas, kodīgas piezīmes, izsaucieni.

Bet nu šoreiz pietiks! Ceru, ka jūs negarlaikoju. Vēlētos, kaut jūs arī šovakar justu, cik neizsakāmi skaisti smaržo ceriņi. Pie ceriņziediem nolieco ties, man liekas, ka esmu mājā — dzimtenē. Atmiņā uzpeld Skalbes dzejolītis . . . „Zied jau ceriņi" . . . Rokas tā uz augšu gribas manim celt, vēlēt latvju zemei ziedēt, augt un zelt!" Nu vairs atliek tikai lūgt. Un zilajos ceriņziedos ieripo kāda asara . .

Vidzemniece.

MĀCĪTĀJI . . .

(Pārnesums no 2. lpp.)

„Jā, kā tad citādi? Bet šeit, cik esmu jau vērojis, jūs runājat latviski diezgan slikti. Jo vairāk kopā, jo sliktāk, pie mums tā nav."

„Vai jūs nejūtaties kā atgriezti no pārējās pasaules?"

„Nē, mēs ziņas nokļausāmies pa radio un, kaučū neviena laikraksta nesaņemam, tomēr zinām, kas pasaulē notiek."

„Bet kā ir ar komūnismu Bolīvijā?"

„Pirms dažiem gadiem komūnistiem Bolīvijā bija liels svars. Viņu laikā nacionālizēja raktuves un citus lieluzņēmumus. Prezidents atkāpās, un ielās sākās nemieri. Galēji labie un kreisie lūdza prezidentu nākt atpakaļ. Rezultātā komūnisti zaudēja, viņus izmeta no sindikātiem un pašu sarkano vadoni nometināja pie manis. Valdība cerēja, ka man izdosies viņu pāraudzināt tāpat kā mežoņus. Vienu laiku sarkano vadonis centīgi lasīja Bībeli un bija jāpriecājas par viņa atgriešanos, bet tad aizgāja savējo biedru vidū un pazuda.

Sarunā ar šo rindiņu rakstītāju A. Eichmanis izteicās, ka izkaisīto latviešu pienākums ir sludināt Kristus evaņģeliju. No trim Baltijas valstu tautām, pēc viņa domām, latvieši evaņģelizācijas darbā tikuši vistālāk. Dievidamerikā sludina ap 70 latviešu baptistu mācītāju.

Ir interesanti vērot Eichmaņa kalsno stāvu. No tā plūst fanātisms, kas it kā saka — jūs, grēcīgie, kas dzīvojat pārticībā, debesu valstību neredzēsit." Un tad rodas arī domas, kāpēc nelikt mieru džungļiem un viņu iemītniekiem? Vai viņu pielūgtie mamoni ir sliktāki par civilizētās pasaules mamoniem un galveno pīlāru — materiālismu? Vai tikai šiem misionāriem nevajadzētu atstāt džungļus un savu darbu turpināt jau civilizētā pasaulē, kur saaudzis tik daudz ušņu? Jeb vai misionāri baidās no šīs cīņas un iet vieglāko ceļu — džungļos pie mežoņiem?

Osvalds Akmentiņš.

BRITU KOLUMBIJA

ŽURNĀLĀ „OVAL" BRJŪSA

(C. S.) — Kad Britu Kolumbija šogad svinēs savu simts gadu jubileju, tās pamatproblēma būs un paliks tāda pati kā 1858. gadā — neapvienotas, saskaldītas, chaotiskas un cilvēkam naidīgas ģeogrāfijas problēma, it īpaši naidīga tādam cilvēka izkārtotam politiskam nokārtojumam ko sauc par Kanadu.

Šimts gadi gan atzīmēs cilvēka daļēju uzvaru pār ģeogrāfiskajiem apstākļiem, bet tikai tikai daļēju .Kaut arī viss ir mainījies, nemainīga ir cilvēka sūtība Britu Kolumbijā. Daba nostājas pret cilvēku šodien tāpat, kā viņa nostājās pret viņa vectēvu 1858. g. Īstenībā tas ir uzdevums izspridzināt kanālus uz austurmiem un rietumiem cauri kalnu grēdām, kas atrodas dienvidos un ziemeļos.

Tikai 1793. g. pirmais baltais cilvēks šķērsoja šo kontinentu uz ziemeļiem no Meksikas. Kad Alekandrs Mekkenzijs sasniedza Kluso okeanu Amerikas galīgā anatomija gan nebija vēl atklāta, bet to varēja nojaust.

Neviens no tiem vīriem kas atrisināja ģeografisko mīklu, nevarēja iedomāties, kāds būs tās politiskais veidojums. Tomēr līdz 1858. g. transkontinentālas valsts ideja, vai vismaz pastāvīgas britu varas ideja kaut kādā veidā bija sasniegusi paputējušo Hadsona līča sabiedrības tirdzniecības punktu pie Frēzera upes, ko sauca par Langleja fortu.

KĀ PIEDZIMA BRITU KOLUMBIJA

Vankuveras salas kroņa kolonijas gubernātors Džēms Duglass, ko pazina visi rietumu zvērādu tirgotāji un indiāņi, — bija pārcēlies no Viktorijas forta uz kontinentu, lai pārraudzītu visjaunākā konstitucionālā bērna dzimšanu imperiālās Britānijas lielajā ģimenē. Duglasam bija uzticēts divu koloniju karaļa gubernātora uzdevums, kaut gan abām kolonijām bija visai drīz jāapvienojas. Tās bija — Vankuveras sala un jaunizgudrotā Britu Kolumbija.

Un tā, atskanot vājam muskētu un neliela lielgabala salūtam, paziņoja, ka sveika un vesela ir piedzimusi Britu Kolumbija. Bet vai tā bija dzīvībai spējīga? Britu Kolumbijai kā politiskai vienībai bija novēlēta drūma nākotne — dzīvot vientuļi, nabadzīgi un īsu laiku.

Cietsirdīgie ģeografiskie fakti nebija mainījušies: Britu Kolumbiju no tuvākās britu kolonijas izolēja vesela kontinenta platība.

1860. g. rudenī 4 drosmīgi vīri devās uz ziemeļiem no Kvesnelas ezera,un kad tie jau gandrīz gribēja griezties atpakaļ, lai tos nepārsteigtu ziema, tie raka vēl pēdējo bezcerīgo lāpstas dūrienu, pagrābjot smilti no nezināmas klints nobrukuma. Bet viņu zelta skalojamā pannā atradās vesela unce zelta graudu. Frēzera mantu kambaris bija atklāts!

Zelta drudzis, kas sacēlās nākošā pavasarī, bija pavisam nepieredzēta lieta Amerikas vēsturē. Vilnis pēc viļņa zeltraču — neviens nezināja, cik tādu bija — ieradās ar tvaikoni Viktorijā, irkļu un kanu laivām, vai virzījās pa zemes ceļu no Kalifornijas. Nedaudzie ķājām šķērsoja Kanadu, pārvarēdami neizsakāmas grūtības, un neatrada ne puteklīša zelta.

Izmisušo kalnraču bari, kas gribēja sasniegt zemes iekšieni, devās uz augšu pa Frēzera upi līdz Jelai ar tvaikoni; daži devās cauri melnajai ielejai. Tomēr vienīgais īstais ceļš veda apkārtceļā pa Harisona upi; tad pa virkni iekšējo ezeru un, pārvelkot laivas pa sauszemi, atpakaļ uz lielo Liluetas upi, lai beidzot pa taciņu pāri Karibu kalnu līdzenumam sasniegtu visvairāk uz rietumiem izvirzītos Klinšu kalnu slīpumus. Tur uz Viljama strauta kalnrači uzcēla savu neticamo pilsētiņu Barkevilli ar tās krogiem, deju zālēm un operas namu.

Tomēr Britu Kolumbijas nemīlīgā virsma draudēja ne tikai apslāpēt zelta drudzi, bet pat ar pilnīgu katastrofu. Jaunie iekšzemes iedzīvotāji nebija apgādājami ar pārtiku un droši vien nomirtu badā bez ceļa no krasta.

Izprotot draudošās briesmas, Duglass, ievērojot viņa rīcībā esošos līdzekļus, spēra nekavējoties vispārdrošāko un visneiedomājāmāko soli, kādu Amerikas inženieri pieredzējuši līdz pat mūsu dienām. Viņš uzbūvēja Karibu ceļu pa Frēzera aizu, [illegible] jauna konkursā glumajai zivij, ko mēs pazīstam ar zuša vārdu, diezgan maz izredžu gūt karalienes titulu. Tajā pašā laikā visas pasaules gardēžu ēdienu kartē zutis ieņem izcilu vietu. Man te jāpiezīmē, ka nav vēl dzirdēts, ka žāvētus zušus kāds mēģinātu krāsot. To gan nevar teikt par lašiem, jo nezināmu iemeslu dēļ te dažī lašu žāvētāji, tāpat humora pēc, bez kādām politiskām tendencēm žāvējamos objektus pakrāsojot drusku sarkanākus. Starp citu — šāda zivju uzkrāsošana ar likumu ir aizliegta. Ir tiesa, ka svaigi žāvēts, smaržojošs zutis labi iederas katru godību mielasta uvertīrā. Un tomēr man liekas, ka taisnība būs tiem supergardēžiem, kas apgalvo, ka visgaršīgākais ir tikko izzvejots un upes krastā vārīts zutis. Bez sīpoliem, pipariem un dillēm šādai virai ļoti labi derot klāt viens vai divi mazini. Pats labākais — vēl nav dzirdēts — ka pēc šāda zuša un piedevu baudīšanas nākošajā rītā būtu bijis jākaujas ar galvas sāpēm. Jaunības dienās Latvijā zušus ķērām reakcionāriem paņēmieniem — ar nakts šņorēm, ēsmai lietojot nurņikus — ķeŗamo zušu jauno paaudzi.

Arī Kanadā mūsu makšķernieki zušus nav aizmirsuši. Niagaras zušu derbijs patiesībā jau palicis par tradicionālu un jauku latviešu makšķernieku salidojumu. St. Katerīnas klubam te vislielākie nopelni. Ik gadus uz zušu zveju tur pulcējas mūsu makšķernieki un to draugi no visām četrām debess pusēm. Katerīniešu makšķerniekiem lielkungs J. Jundzies ziņo, ka šogad tradicionālās eksternās zušu makšķerēšanas sacīkstes Niagaras upē notiks sestdien, 7. jūnijā. Derbija sākums noteikts tieši plkst. 6.00 vakarā, bet beigas tieši pusnaktī. Makšķerniekiem sapulcēšanās vieta turpat kur pērn — apm. 1½ jūdzes no Niagara on the Lake, virzienā uz Niagara Falls, jaukajā piknika vietā. Ceļmalā būs pazīšanās zīme un parole — „Zuši", labi saredzamu plakātu veidā.

Šogad sacīkstes ir veselu mēnesi agrāk kā iepriekšējos gados. Izlūki noskaidrojuši, ka tieši tagad ir pats labais zušu makšķerēšanas laiks. Dalībniekiem jāpieteicas pie St. Katerīnas kluba valdes priekšsēža J. Jundža pa telefonu MU 2-7485. Līdz sacīkšu dienai viņš katru vakaru no plkst. 5-ciem būs mājās un gaidīs jūsu laipno pieteikumu. Dalības maksa ir $1,- no katras dvēseles. Uzvarētāji masveida izvedumiem uz ārzemju tirgiem.

Vispirmā, vissvarīgākā problēma ir saistīta ar materiālu pārvadāšanu par visai grūti pārvaramu territoriju, kas prasa augstus izdevumus, un — otrkārt — šo materiālu pārstrādāšana līdz iespējami tālejošai pakāpei, pirms tos pārdod galvenokārt ārpus Britu Kolumbijas.

Metot skatu simts gadu atpakaļ, mēs tagad varam saskatīt, ka mazā inženieŗu grupiņa, kas spridzināja šauros gubernātora Duglasa ceļus, ir izraisījusi procesu, kas nekad nav apstājies un var neapstāties gadu simteņiem ilgi.

Britu Kolumbijas politiskie būvētāji, sākot ar Langleja forta dienām, būs galvenokārt cildināti 100 gadu svinībās šai gadā. Arī fiziskie būvētāji ir pelnījuši, lai tos atminas. Tie strādā, un viņu darbu lielākā daļa vēl pieder nākotnei.

RIETUMU MILZIS UZ KANADAS SKATUVES

Nācija, kas reiz lielāko daļu savas rūpniecības bija koncentrējusi mazā daļā Ontario un Kvebekas provinču, tagad izveidojusi otru rūpniecības kompleksu uz rietumiem no Klinšu kalniem.

Nācija, kuŗas sociālā vadība arī bija koncentrēta austrumos, tagad Britu Kolumbijā atrod priekšzīmīgu tautas labklājības dienestu, un šī province šiem mērķiem neapšaubāmi izdod vairāk nekā citi, lēšot uz katru iedzīvotāju.

Īsi sakot, uz Kanadas skatuves ir parādījies rietumu milzis.

Britu Kolumbijas pirmie paņēmieni bija neizbēgami neapdomāti — tie atzina tikai prasmi līst līdumus, cirst kokus būvmateriālam, apstrādāt zemi, rakt rūdu un ķert zivis. Šīm, mazo, primitīvo rūpniecību vecajām kvalifikācijām pievienojās vadītāju prasme, lai izveidotu modernas rūpniecības impērijas. Tagad visāda veida rūpniecības nozarēs, izņemot lauksaimniecību, Britu Kolumbijas pasākumi ir visai diži.

No otras puses, Britu Kolumbijas naftas rūpniecība un dabiskās gāzes ziņā ir atkarīga no naftas laukiem austrumos no Klinšu kalniem (daļa šo prēriju zemju atrodas Britu Kolumbijas pašas robežās), un bez tam tās labklājība ir pilnīgi atkarīga no

PIRMAIS

DEJU VAKARS SIDRABENĒ

sestdien, 7. jūnijā uz divkārši paplašinātas dejas grīdas ar vismodernāko Hi Fi deju mūziku.

Sākums plkst. 19,00.

Ieejas maksa $1,- (ieskaitot auto novietošanu).

Sidrabenes pārvalde

BRĪNUMS

Visiem makšķerniekiem un medniekiem, bet it sevišķi mežkungam F. Borgem, kas tagad dzīvo kaut kur starp Janeju un Eglinton ielām Toronto, sirsnīgus sveicienus sūta T. Muchks no sava vilvama Chaput Huges, Ont. Tiem, kam būs patikšana šovasar tautieti Muchku personīgi apmeklēt, jāpiezīmē, ka kimasabi Muchks savu telti ir uzcēlis 768 Goverment Rd. W. un tā Chaput Huges ir Kirkland Lake priekšpilsēta, kur bezrūpīgas dienas vada izbijušie zeltrači un līdzīga kalibra „miljonāri".. Ko tad īsti raksta mūsu draugs Muchks? Lasiet paši: „Man tā kā žēl jūs, lāga puikas, kad atgriežaties mājās ar divi asariem kulē. Es jau te varu sadzirdēt jūsu sievu indīgos saucienus: „Kur nu ir tās lielās! Tīri viens pats!" — Un vispār, kā gan jūs varat tikt galā ar savām otrām pusēm, kad katru nedēļas nogali dauzāties simtiem jūdžu tālu pēc pāris asakām. Jā, jums taisnība, tās lielās katru dienu neķeŗas. Es te viegli varu sasniegt tādu ezeru, kur varbūt reizi mēnesī iemaldās kāds makšķernieks. Un tomēr arī man gadās dienas, kad izvicinu kātu pa tukšo. Es jūs varu aizvest te pie ezera, kur būsit vienīgais makšķernieks. Zivis kā čum, var saskatīt ar neapbruņotu aci. Bet ir dienas, kad tās lielās, tāpat kā jums tur Toronto pievārtē, vienkārši noraujas. Noraujas . . . bez pārliecīgas melošanas. Es jūs varu pievest pie upītes, kur ir skaistas foreles — skaistules pēld viena pie otras kā parādē. Ej tik un ķeri rokā. Kam tā zināšana, tas tukšā nepaliek.

Brīnos, ka tajā Saulaines upē arī ir zivis. Kad es tur biju, tad ūdens bija tik zemu, ka knapi iznāktu ganu Jankam kāju pēdas noskalot. Bet lai nu šā vai tā, katram makšķerniekam bez spininga, tārpiem un vizuļiem ir nepieciešama arī sava laime." Paldies pār pirmo vēstījumu, gaidīsim arī citus!"

***

Labi līdaku lomi vilkti mūsu makšķernieku iecienītājā Little Lake pie Berijas. Šogad uz dzīvām mailītēm krastā nāk arī lielāka kalibra līdakas. Brīvkalns no Toronto dabūjis 5 mārciņu eksemplāru.

Mūsu senči nav bijuši no dumjām mājām, ja izgudrojuši teicienu, ka muļķim esot muļķa laime. A. Kalniņš izbraucienā, joka pēc, iedevis pamēģināt savai nākamai dzīves biedrei veco spiningu ar nekur nederīgu vizuli. Jūs uzminējāt: Lonijas jaunkundze dabūja 4 mārciņu smagu pikreli, bet pašam Kalniņam somā divi pussprāgūsi sakeriši. Nelaimīgā kārtā Mr. Kalniņš pēc savas līgavas laimīgā loma pie sevis noteicis: „Nu tā jau ir — muļķim muļķa laime." Nesvaidieties ar domu graudiem, jo Kalniņa kunga saderināšanās ar Loniju pēc vētrainās vārdu izmaiņas pagaidām atlikta uz nenoteiktu laiku. Lai pasargātu vainīgos un nevainīgos, Lonijas un A. Kalniņa vārdi ir izdomāti, bet notikums ir patiess, par to runājuši liktenīgā notikuma aculiecinieki. Cerams, ka pēc dē Golla nāksanas pie varas Francijā, arī Lonija ar Mr. Kalniņu izlīgs. **A. Pelēkais**

JAUNS REKORDISTS

Torontietis Ž. Bērziņš 31. maijā aiz Huntsvilles izvilicis 6 līdakas kopgaŗumā 5 jardi, 2 pēdas un 5 collas, kopsvarā 62,5 mārciņas. Gaŗākā bijusi 89 collas — 14,5 mārc. un īsākā 31 collu — 7 mārc.